

ВІТРОЕНЕРГЕТИЧНИЙ СЕКТОР УКРАЇНИ 2018



УВЕА

УКРАЇНСЬКА
ВІТРОЕНЕРГЕТИЧНА
АСОЦІАЦІЯ



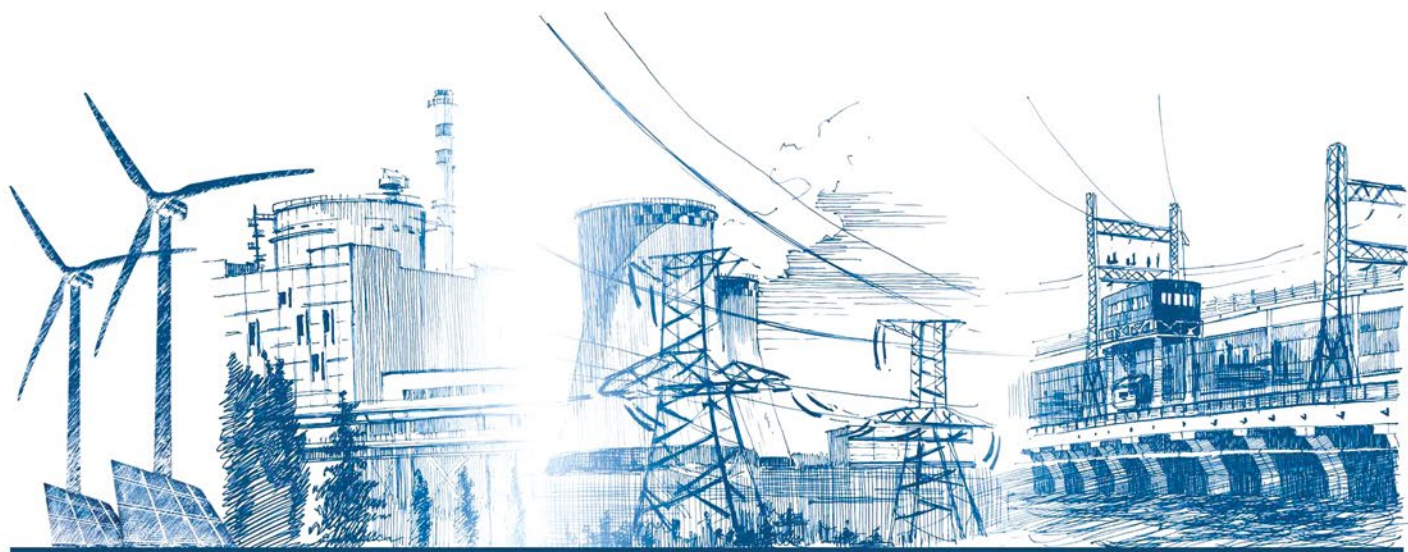


ВСЕУКРАЇНЬСКА ЕНЕРГЕТИЧНА АСАМБЛЕЯ НОРМАТИВНЕ ТА ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

*Під загальною редакцією к.т.н. І. В. ПЛАЧКОВА
та А. Є. КОНЕЧЕНКОВА*

ВІДНОВЛЮВАНА ЕНЕРГЕТИКА ВІТРОВІ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЇ

*ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТА ТЕХНІЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ.
НОРМИ ТА ВИМОГИ*



**СОУ ВЕА.600.1.1/01:2017 ВІДНОВЛЮВАНА ЕНЕРГЕТИКА
СТАНДАРТ ОРГАНІЗАЦІЙ УКРАЇНИ**



ВІТРОЕНЕРГЕТИЧНИЙ СЕКТОР УКРАЇНИ 2018 ОГЛЯД РИНКУ

Даний Огляд підготовлений Громадською Спілкою «Українська вітроенергетична асоціація» (УВЕА) у співпраці з Київським офісом юридичної фірми CMS Cameron McKenna Nabarro Olswang.

У даному Огляді використано інформацію Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження України, Національної Комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики і комунальних послуг, Державного підприємства «НЕК «Укренерго», Міністерства енергетики та вугільної промисловості України, Державного підприємства «Енергоринок», компаній – членів УВЕА, ТОВ «Українське вітроенергетичне агентство».

Автори: Галина Шмідт, член правління – Громадська Спілка «Українська вітроенергетична асоціація» (www.uwea.com.ua),
ТОВ «Українське вітроенергетичне агентство»

Андрій Конеченков, голова правління – Громадська Спілка «Українська вітроенергетична асоціація» (www.uwea.com.ua),
ТОВ «Українське вітроенергетичне агентство»

Марина Ільчук, старший юрист,
CMS Cameron McKenna Nabarro Olswang (www.cms.law)

Марина Гріцишина, радник,
юридична фірма SAYENKO KHARENKO (www.sk.ua)

© 2019
© ГС «Українська вітроенергетична асоціація»
© ТОВ «Українське вітроенергетичне агентство»
Дата публікації: лютий 2019

тел. +380 (44) 223 29 96
ел. пошта: uwea@i.ua
www.uwea.com.ua

Громадська спілка «УКРАЇНЬКА ВІТРОЕНЕРГЕТИЧНА АСОЦІАЦІЯ» (УВЕА) – неприбуткова організація, діяльність якої спрямована на просування вітроенергетичних технологій та захист інтересів вітроенергетичного сектору на національному та міжнародному рівнях.

УВЕА об'єднує 100% виробників електричної енергії за рахунок енергії вітру, девелоперів вітроенергетичних проєктів, виробників і постачальників вітроенергетичного обладнання, енергетичні і будівельні компанії, вчених і дослідників, юристів, громадські організації, споживачів та інших, задіяних у вітроенергетичному секторі.



Українська вітроенергетична асоціація співпрацює з національними, обласними і місцевими органами влади, сприяє поліпшенню обміну інформацією та досвідом серед всіх учасників енергетичного сектору країни.

УВЕА є членом Всесвітньої вітроенергетичної асоціації WWEA і Європейської асоціації WindEurope.

CMS Cameron McKenna Nabarro Olswang є 6-ю за розміром юридичною фірмою в світі, яка має 74 офіси у 41 країні, в яких працюють 4500 юристів. Київський офіс CMS Cameron McKenna Nabarro Olswang в складі 4 партнерів та 23 юристів пропонують надання юридичних консультацій. Юристи київського офісу мають кваліфікацію за українським та міжнародним правом та розуміють специфіку українського ринку, а також розуміють вимоги і очікування міжнародних організацій та інвесторів. Юристи з енергетичного права в київському офісі є лідерами в енергетичному секторі України. Київський офіс отримав рейтинг Найкращої енергетичної практики в країні (за даними довідників Chambers Europe 2012-2018, Legal 500, 2015-2018 та Ukrainian Law Firms 2009-2018). Крім того, згідно з Chambers Europe 2012-2018, провідним міжнародним довідником в Європі, CMS Cameron McKenna Nabarro Olswang визнана за відмінну якість своїх послуг у секторі енергетики та природних ресурсів в Україні та стала єдиною юридичною фірмою Рівня 1 у цій галузі права.



Юристи CMS Cameron McKenna Nabarro Olswang надають юридичний супровід складних та масштабних трансакцій в сфері енергетики в Україні, які, як правило, структуруються за правом Англії. CMS Cameron McKenna Nabarro Olswang надає консультації у зв'язку з проєктами відновлюваної енергетики, починаючи з їх планування до їх придбання, фінансування, будівництва та введення в експлуатацію. CMS Cameron McKenna Nabarro Olswang надає клієнтам юридичні консультації з різноманітних питань, у тому числі щодо проведення юридичного аудиту, з регуляторних питань, договорів купівлі-продажу електроенергії, ЕРС-контрактів, договорів купівлі-продажу обладнання, питань приєднання до електромереж, оподаткування, земельних питань, будівництва та фінансування.

ЗМІСТ

I. ВІТРОЕНЕРГЕТИЧНИЙ СЕКТОР УКРАЇНИ	5
1.1. Ключові показники 2018 року	6
1.2. Паливно-енергетичний комплекс України у 2018 році	8
1.3. Нова модель ринку електричної енергії	10
1.4. Сектор відновлюваної енергетики	11
1.5. Енергія вітру – найдешевший ВДЕ для виробництва електроенергії в Україні	13
1.6. Міжнародні зобов'язання України щодо підтримки відновлюваної енергетики	14
1.7. Стратегія низьковуглецевого розвитку України до 2050 року	15
1.8. Нова схема державної підтримки відновлюваних джерел енергії	16
1.9. Вітротурбіни українського виробництва	20
1.10. Розвиток вітроенергетичних потужностей у 2018 році	21
1.11. Прогноз подальшого розвитку сектору	27
II. ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ В ГАЛУЗІ ВІРОЕНЕРГЕТИКИ У 2018 РОЦІ	31
2.1. Зміни у законодавстві, які відбулися у 2018 році	32
2.2. Основні нормативно-правові акти, затвердження яких очікується у 2019 році	41
III. ДІЯЛЬНІСТЬ УВЕА	46
3.1. Участь у законодавчому процесі	47
3.2. Міжнародні конференції, організовані за участю УВЕА	50
3.3. Співпраця з профільними державними установами та міжнародними організаціями	54
3.4. Участь УВЕА у профільних заходах	59
3.5. Нагороди та відзнаки	69
3.6. Розширення партнерства	70

СКОРОЧЕННЯ, АБРЕВІАТУРИ

АДЕ	Альтернативні джерела енергії
АЕС	Атомна електростанція
БіоЕС	Електростанція, що генерує електроенергію з біомаси
ВЕС	Вітрова електростанція
ВЕУ	Вітроенергетична установка
ВДЕ	Відновлювані джерела енергії
ГАЕС	Гідроакумуюча електростанція
ГВт	Гігават
ГЕС	Гідроелектростанція
ГР	Громадська рада
ГС	Громадська спілка
Держенерго- ефективність	Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України
ЄБРР	Європейський банк реконструкції та розвитку / EBRD
ЄС	Європейський Союз
ДП	Державне підприємство
кВт	Кіловат
КМУ	Кабінет Міністрів України
МВт	Мегават
МЕА	Міжнародне енергетичне агентство / IEA
МГЕС	Мала гідроелектростанція
МФК	Міжнародна фінансова корпорація / IFC
НЕК	Національна енергетична компанія
НКРЕКП	Національна Комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики і комунальних послуг
НПД	Національний план дій з відновлюваної енергетики
НЕС	Нова Енергетична стратегія України до 2035 року
ОДА	Обласна державна адміністрація
ОЕС	Об'єднана енергетична система
ОСП	Оператор системи передачі
ОСР	Оператор системи розподілу
Паризька угода	Угода щодо Рамкової конвенції ООН про зміну клімату щодо регулювання заходів зі зменшення викидів CO ₂ з 2020 року, прийнята на COP 21
ПГ	Парникові гази
ПАТ	Публічне акціонерне товариство
ПЕК	Паливно-енергетичний комплекс
СЕС	Сонячна електростанція
CHVP	Стратегія низьковуглецевого розвитку
ТЕС	Теплоелектростанція
ТЕЦ	Теплоенергоцентр
ТНКТ	Тимчасово неконтрольовані території
ТУ	Технічні умови
т у.п.	Тонна умовного палива
ENTSO-E	European Network of Transmission System Operators for Electricity) / Європейська мережа системних операторів передачі електроенергії
ENTSO-G	European Network of Transmission System Operators for Gas / Європейська мережа операторів газотранспортних систем
IRENA	International Renewable Energy Agency / Міжнародне агентство з відновлюваних джерел енергії
WindEurope	Вітроенергетична асоціація Європи
WWEA	World Wind Energy Association / Всесвітня вітроенергетична асоціація

ВІТРОЕНЕРГЕТИКА УКРАЇНИ



1.1. КЛЮЧОВІ ПОКАЗНИКИ 2018 РОКУ

Розвиток світової енергетичної сфери – одне з ключових питань концепції сталого розвитку суспільства. Сучасні світові тенденції розвитку енергетики характеризуються поглибленням інтеграції енергетичних систем, зростанням частки відновлюваних джерел енергії в енергобалансах країн світу та об'єктів розподіленої генерації. Широкомасштабне використання технологій ВДЕ в електроенергетиці та реалізація цілей Паризької угоди із клімату наближають кінець періоду широкого використання вугілля.

Міжнародне енергетичне агентство у своєму звіті «Огляд світової енергетики 2018» (*World Energy Outlook, 2018*) прогнозує зростання частки ВДЕ в світовій електроенергетиці з сьогоднішніх 25% до 40% до 2040 року, при цьому вітроенергетика стає найбільшим джерелом енергії в країнах Євросоюзу вже до 2030 року.

2018 рік став для вітроенергетики України найбільш динамічним за останні 4 роки. Протягом минулого року було підписано цілу низку контрактів з провідними світовими виробниками вітрових турбін на постачання в країну вітроенергетичного обладнання; кількість проектів, які знаходяться на етапі будівництва або готові до будівництва значно зростає. Активна позиція щодо фінансування вітроенергетичних проектів з боку українських державних банків, в першу чергу, ПАТ Акціонерний банк «УКРГАЗБАНК», ПАТ «Державний ощад-

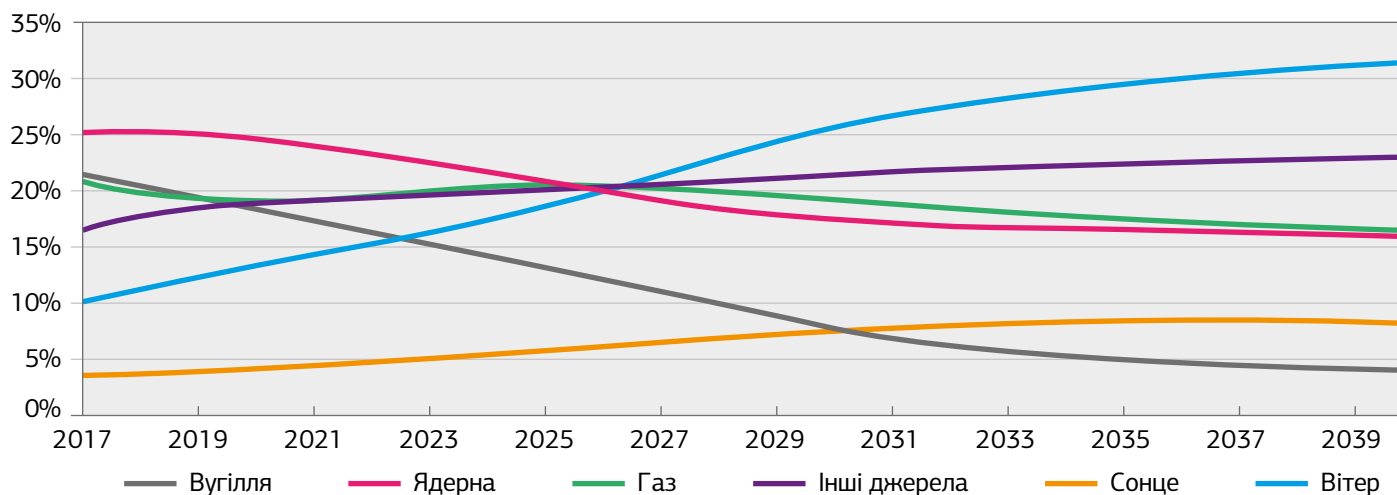
ний банк України» (Ощадбанк), ПАТ «Державний Експортно-імпортний банк України» (Укрексімбанк) та міжнародних фінансових інституцій таких як ЄБРР, МФК, NEFCO, IFU та інших, значно покращили інвестиційний клімат в країні.

У 2018 році поліпшуються темпи росту вітроенергетичних потужностей. За рік було введено 67,8 МВт – найкращий показник з 2015 року.

Станом на 31 грудня 2018 року загальна встановлена потужність національного вітроенергетичного сектору України становить 620,6 МВт, з яких 532,8 МВт знаходяться на материковій частині країни (138 МВт – на ТНКТ в Луганській та Донецькій областях). Встановлена потужність ВЕС в Криму залишається без змін і становить, як і в 2013 році, 87,8 МВт.

В цілому на кінець 2018 року 12 вітроелектростанцій сумарною потужністю 395 МВт поставляли екологічно чисту електроенергію до Об'єднаної енергетичної системи України за «зеленим» тарифом. Обсяг електроенергії, генерованої за рахунок вітру, в 2018 році досяг 1 181,071 млн кВт·год, у порівнянні торішній показник складав 970,496 млн кВт·год. Постачання до ОЕС України електроенергії СЕС і ВЕС, які перебувають в анексованому Криму та тимчасово неконтрольованих територіях в Луганській та Донецькій областях, припинено.

Рисунок 1.1.1. Розвиток джерел енергії в країнах ЄС до 2040 року



Джерело: World Energy Outlook 2018, MEA

Обсяг електроенергії, виробленої за рахунок енергії вітру у 2018 році, достатній для забезпечення понад **246 тисяч українських домогосподарств** за середнього їх споживання 400 кВт•год електроенергії на місяць.

Вітроенергетика грає провідну роль в процесі декарбонізації економіки України. Саме завдяки вітроенергетичним технологіям, викиди CO₂ в атмосферу було скорочено більш ніж на **835 млн т**.

Крім того, енергія вітру заміщує традиційну генерацію, що виробляє електроенергію шляхом спалювання викопного палива, а саме – вугілля чи природного газу. Так, в 2018 році за рахунок використання вітроенергетичних технологій було зекономлено близько **101 544 т у.п.** або **167 915,6 т вугілля**, або **111,9 млн м³ природного газу**, що дозволило також уникнути витрат на придбання цього палива.

Національний вітроенергетичний сектор сприяє наповненню державного і місцевих бюджетів у вигляді податків, зборів тощо, таким чином сприяючи економічному розвитку країни. Зокрема за даними анкетування, проведеного секретаріатом УБЕА, до бюджету країни вітроенергетичними компаніями було перераховано біля **1,26 млрд гривень**.

У 2018 році кількість безпосередньо працюючих у вітроенергетичних компаніях в Україні склала **611 фахівців**. При цьому, частка жінок склала **23%**. Вітроенергетика створює робочі місця, і не лише у виробництві вітроенергетичного обладнання та генерації електроенергії, а й у багатьох інших галузях промисловості та економіки. Всього понад 1000 осіб були задіяні, як безпосередньо (вітроенергетичні компанії, виробництво вітро-турбін), так і опосередковано (машино-будівельний комплекс, інженерно-проектні, транспортні, юридичні компанії тощо) у вітроенергетичному секторі країни.

Лідером з вітроенергетичних потужностей у 2018 році продовжує залишатися Запорізька область, в якій розташована одна з найбільших в Європі – 200 МВт Ботієвська вітроелектростанція. Компанія ДТЕК ВДЕ, якій належить Ботієвська ВЕС, планує ввести в експлуатацію ще кілька ВЕС у Запорізькій області. За обсягами вітроенергетичних проектів, які на момент підготовки даного Звіту будуються, не відстає й Херсонська область. Продовжує нарощування вітроенергетичних потужностей Миколаївська, Львівська, Івано-Франківська області. Введені в експлуатацію перші вітрові турбіни в Тернопільській області.

Рисунок 1.1.2. Динаміка розвитку вітроенергетичного сектору на материковій частині України та півострові Крим, 2009-2018, МВт

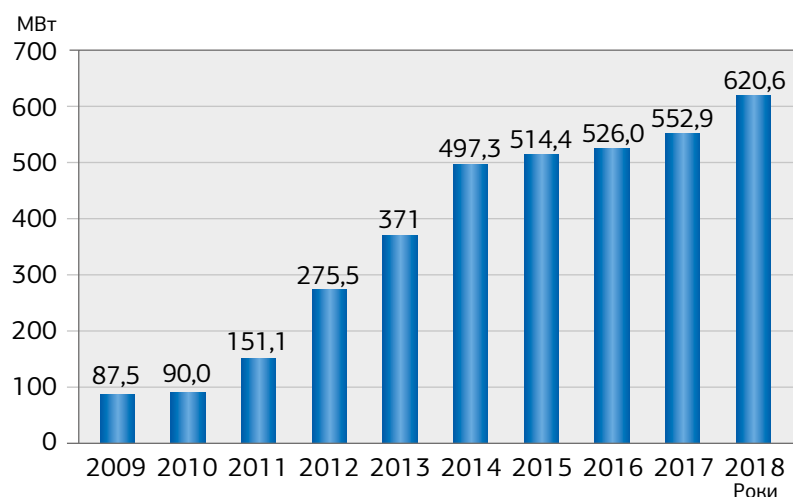


Рисунок 1.1.3. Щорічний приріст вітроенергетичних потужностей по роках, 2009-2018, МВт

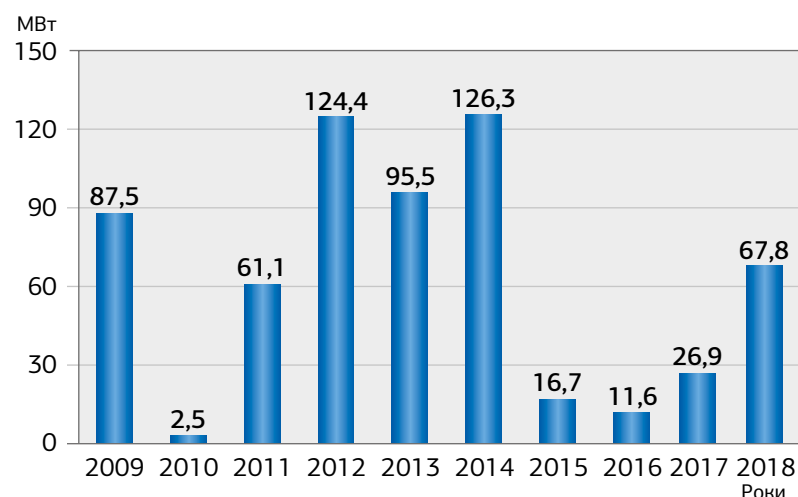
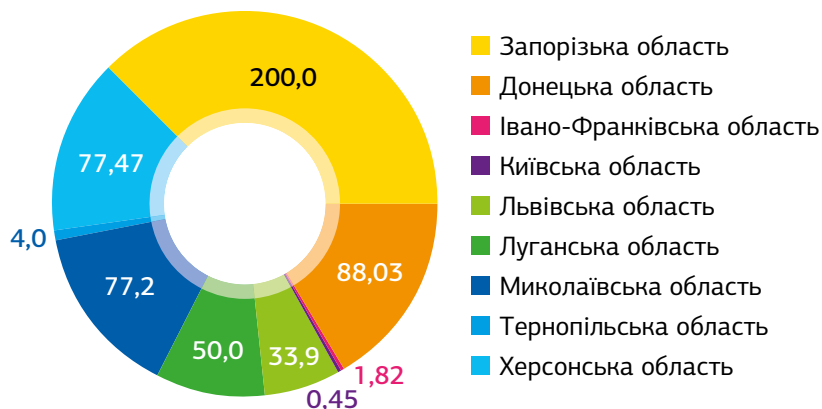


Рисунок 1.1.4. Встановлена вітроенергетична потужність по областях материкової частини України, 2018, МВт



1.2. ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНИЙ КОМПЛЕКС УКРАЇНИ У 2018 РОЦІ

Загальна встановлена потужність електричних станцій ОЕС України на кінець 2018 року (без енергогенеруючих об'єктів Кримської електроенергетичної системи та тимчасово неkontrolьованої території Донбаської електроенергетичної системи) складає близько 52,6 ГВт, з яких 59% припадає на теплові електростанції, 26,7% – на атомні електростанції, 12% – на гідроелектростанції і гідроакумулюючі електростанції, 2,3% – на електростанції, що працюють на відновлюваних джерелах енергії.

Основні генеруючі потужності ОЕС України зосереджені на:

- 4 атомних електростанцій (15 енергоблоків, з яких 13 потужністю по 1 000 МВт і 2 – потужністю 415 та 420 МВт);
- каскадах з 8 гідроелектростанцій на річках Дніпро й Дністер із загальним числом гідроагрегатів – 103 одиниці, а також 3 гідроакумулюючих станцій (11 гідроагрегатів з потужністю від 33 МВт до 324 МВт). Спорудження Дністровської і Ташлицької ГАЕС ще триває;

Таблиця 1.2.1. Встановлена потужність електричних станцій ОЕС України у 2017 і 2018 роках, ГВт

РІК	Сумарна встановлена потужність	АЕС	%	ТЕС ГК	%	ТЕЦ, інші ТЕС	%	ГЕС ГАЕС	%	ВЕС СЕС БіоЕС	%
2017*	51,7	13,8	26,7	24,6	47,5	5,9	11,5	6,2	12	1,2	2,3
2018*	52,6	13,8	26,2	24,6	46,8	5,9	11,2	6,2	11,8	2,1	4,0

* без урахування анексованого АР Крим і ТНКТ Донецької та Луганської областей

Рисунок 1.2.1. Розміщення основних генеруючих потужностей ОЕС України



Джерело: ДП «НЕК «Укренерго», Звіт з оцінки відповідності (достатності) генеруючих потужностей, 2018



- 12 ТЕС із блоками одиничною потужністю 150, 200, 300 і 800 МВт (75 енергоблоків, у тому числі потужністю: 150 МВт – 6,200 МВт – 31,300 МВт – 32, 800 МВт – 6 одиниць та 3 турбогенератора), а також 3-х великих ТЕЦ з енергоблоками 100 (120) МВт та 250 (300) МВт.

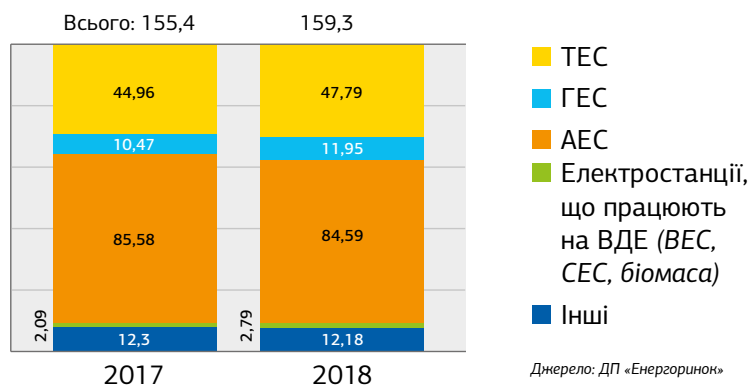
Дев'ять атомних енергоблоків вже відпрацювали свій проектний 30-річний ресурс, і термін їх експлуатації подовжено ще на 10-20 років. Найближчим часом закінчиться проектний термін експлуатації ще 3-х атомних енергоблоків.

Гідроенергетика відіграє винятково важливу роль у функціонуванні української енергосистеми, оскільки ГЕС і ГАЕС є фактично єдиним джерелом її пікових потужностей, крім того, гідроакумуючі електростанції роблять внесок у згладжування нічних «провалів» споживання електроенергії. До складу ОЕС входять Дністровська ГАЕС і Ташлицька ГАЕС, спорудження яких ще триває.

За даними ДП «Енергоринок» у 2018 році в ОЕС України було вироблено 159,3 млрд кВт·год, що на 3,936 млрд кВт·год або на 2,5% більше, ніж у 2017 році. Основну частку електроенергії в ОЕС України у 2018 році (98,93%), як і у 2017 році (99,19%), вироблено виробниками, що працюють на Оптовому ринку електричної енергії України.

Атомні електростанції за 2018 рік скоротили вироблення електроенергії на 1,4% – до 84,593 млрд кВт·год, в той час як виробництво

Рисунок 1.2.2. Структура та обсяги виробництва електроенергії по ОЕС України, млрд кВт·год



електроенергії на ТЕС та ГЕС збільшилось на 6,3% і на 13,6% відповідно. ТЕС наростили виробництво електроенергії до 47,792 млрд кВт·год, гідроелектростанції – до 11,951 млрд кВт·год.

Виробництво електроенергії сектором відновлюваної енергетики (BEC, CEC, біомаса) за минулий рік зросло на 34% – до 2,792 млрд кВт·год.

У 2018 році Україна експортувала біля 6166,7 млн кВт·год електроенергії.

Виробництво електроенергії в Україні розпочалось у 1878 році, поступово воно набуло розмаху і досягло свого піку у 1990 році. Динаміка виробництва електроенергії представлена в нижченаведеній таблиці.

Таблиця 1.2.2. Структура та обсяги виробництва електроенергії в Україні у 2017 і 2018 роках

Виробники електроенергії	12 місяців 2017 року		12 місяців 2018 року	
	млрд кВт·год	у % до загального виробництва	млрд кВт·год	у % до загального виробництва
Виробіток електроенергії – всього, у тому числі:	155,4	100,0	159,3	100,0
ТЕС	44,96	29,1	47,79	30,0
ГЕС	10,47	6,7	11,95	7,5
АЕС	85,58	55,0	84,59	53,1
Електростанції, що працюють на ВДЕ (BEC, CEC, біомаса)	2,09	1,3	2,79	1,75
Інші	12,3	7,9	12,18	7,65

Джерело: ДП «НЕК «Укренерго», Звіт з оцінки відповідності (достатності) генеруючих потужностей, 2018

Таблиця 1.2.3. Динаміка виробництва електроенергії в Україні, млрд кВт·год

РІК	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Електроенергія	194,947	198,87	194,377	182,815	163,682	155,414	155,414	159,351

1.3. НОВА МОДЕЛЬ РИНКУ ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ



Прийнятий 13 квітня 2017 року Верховною Радою України на виконання зобов'язань України по Третньому енергетичному пакету ЄС Закон України «Про ринок електричної енергії» передбачає, що з 1 липня 2019 року починає роботу новий ринок електроенергії. Для забезпечення достатніх обсягів електричної енергії, необхідних для балансування в реальному часі обсягів виробництва та імпорту електричної енергії і споживання та експорту електричної енергії, врегулювання системних обмежень в Об'єднаній енергетичній системі України, а також фінансового врегулювання небалансів електричної енергії, передбачений балансуючий ринок та ринок допоміжних послуг. Для запуску нової моделі ринку в 2018 році НКРЕКП прийняла пакет вторинного законодавства, у тому числі Правила ринку, Правила ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку, Правила роздрібного ринку електричної енергії, Кодекс системи передачі, Кодекс системи розподілу і Кодекс комерційного обліку електричної енергії.

Згідно з прийнятими документами, перші торги електроенергією в п'яти новостворених сегментах ринку повинні стартувати з 1 липня 2019 року.

Відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії», з 1 січня 2019 року енергопослуги клієнтам в Україні надаватимуть дві різні компанії – оператор системи розподілу і компанія-постачальник електроенергії. Оператор системи розподілу буде здійснювати діяльність виключно з розподілу електроенергії та експлуатації електромереж. Компанія-постачальник електроенергії буде займатися постачанням електроенергії споживачам, відповідати за нарахування платежів і розрахунки.

Своїм розпорядженням від 12 грудня 2018 року Кабінет Міністрів України визначив постачальником «останньої надії» державне підприємство зовнішньоекономічної діяльності «Укрінтер-енерго» з 1 січня 2019 до 1 січня 2021 року.

1.4. СЕКТОР ВІДНОВЛЮВАНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ

Сектор відновлюваної енергетики України в 2018 році продемонстрував рекордні для України показники. Так, за рік було встановлено **742 МВт** нових потужностей, включно з сонячними системами домогосподарств, які генерують електроенергію з ВДЕ, що майже в 3 рази більше, ніж обсяг потужностей, введених у 2017 році, – близько 300,00 МВт. Вітрові та сонячні станції складають 96% введених потужностей. За рік в сектор відновлюваної енергетики було інвестовано понад 730 млн євро.

Зокрема, у 2018 році було введено 163 сонячних станцій, 11 вітроенергетичних об'єктів, 16 об'єктів, які генерують електроенергію з біомаси і біогазу та 12 малих ГЕС.

З точки зору встановлених потужностей всього за рік було введено 742,012 МВт потужностей ВДЕ, у тому числі:

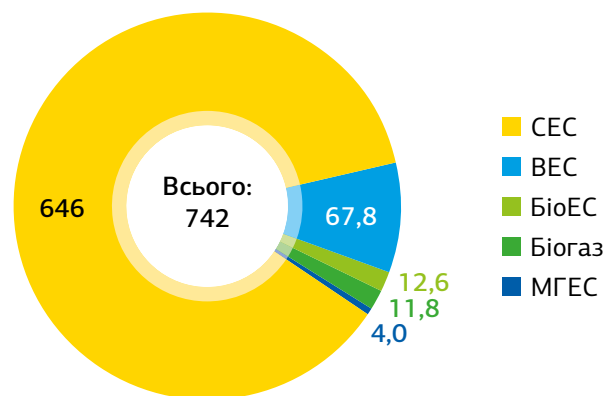
- 645,688 МВт сонячних електростанцій;
- 67,77 МВт вітроелектростанцій;
- 12,62 МВт станцій, що генерують електроенергію з біомаси;
- 11,796 МВт об'єктів, що виробляють електроенергію з біогазу;
- 4,138 МВт малих гідроелектростанцій.

Таким чином, загальна встановлена потужність сектору відновлюваної енергетики з початку цього року в Україні зросла на 51% і становить **2 117,4 МВт**, що у 1,5 рази більше, ніж на кінець 2017 року – близько 1 400 МВт. Лідером із введення в експлуатацію об'єктів ВДЕ в 2018 році є Херсонська область, в якій щорічний приріст відновлюваних потужностей склав 227,2 МВт. Середня одинична потужність введених в експлуатацію об'єктів електроенергетики, що працюють за рахунок ВДЕ, в 2018 році складала 3 МВт.

В той же самий час необхідно відзначити, що частка відновлюваної енергетики (не враховуючи ГЕС), в загальному енергетичному балансі країни поки займає мізерно малі 1,9%.

Найбільшу частку серед ВДЕ в Україні займають вітрові та сонячні електростанції, на яких у 2018 році за даними НКРЕКП було вироблено 2 282,241 МВт•год, або 82% від загального обсягу «зеленої» електроенергії.

Рисунок 1.4.1. Нові потужності ВДЕ, введені в 2018 році, МВт



За 12 місяців всіма видами ВДЕ вироблено 2 791,995 млн кВт•год, що на 705 684 млн кВт•год перевищує торішні досягнення.

Всі ВЕС України у 2018 році виробили 1 181,077 млн кВт•год або на 210 581 млн кВт•год більше у порівнянні з 2017 роком.

СЕС за 12 місяців 2018 року виробили 1 101,164 млн кВт•год, що на 390 422 млн кВт•год більше обсягу електроенергії, виробленої за аналогічний період 2017 року.

Річна генерація електроенергії МГЕС зросла на 20,768 млн кВт•год, досягнувши показника в 231,017 млн кВт•год.

Таблиця 1.4.1. Виробництво електроенергії за рахунок ВДЕ у 2018 році

ВДЕ/РІК	млн кВт•год
ВЕС	1 181,077
СЕС	1 101,164
МГЕС	231,017
БіоЕС	103,111
Біогаз	175,626
Від загального виробництва електроенергії в Україні, %	1,75
ВСЬОГО	2 791,995

Джерело: НКРЕКП

Рисунок 1.4.2. «Зелена» генерація у 2018 році по видам ВДЕ, млн кВт•год

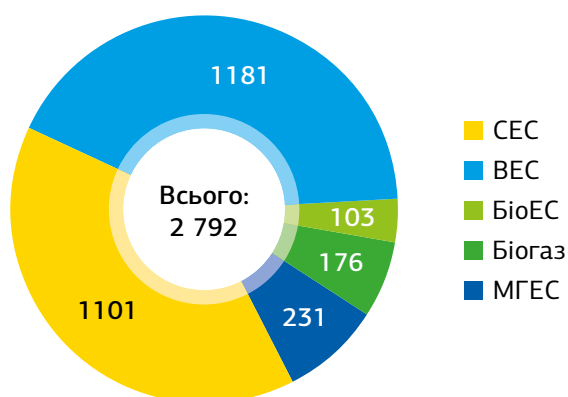
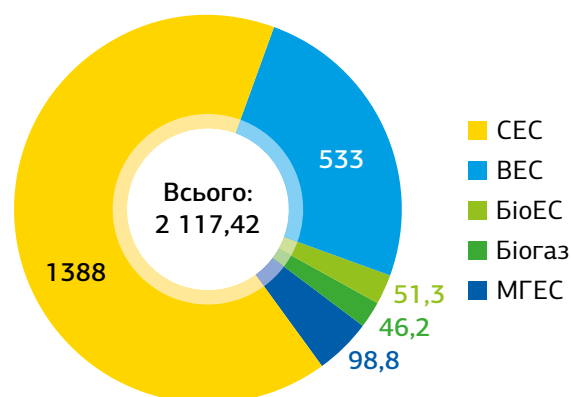


Рисунок 1.4.3. Структура потужностей ВДЕ на материковій частині України, кінець 2018, МВт



У 2018 році виробники електроенергії з біомаси і біогазу згенерували 278,737 кВт•год, тобто на 83,913 млн кВт•год більше, ніж за аналогічний період 2017 року.

За останні роки, починаючи з 2011 року (рік запуску в країні перших промислово-комерційних ВЕС) встановлені потужності ВДЕ в Україні мають тенденцію до щорічного зростання. Від'ємний приріст генеруючих потужностей ВДЕ у 2014-2016 роках, насамперед, вітрових, спричинений втратою об'єктів відновлюваної енергетики, розташованих на території анексованого Російською Федерацією Криму та ТНКТ Луганської та Донецької областей.

Найбільш динамічним сектором відновлюваної енергетики України протягом 2017-2018 років є сонячна енергетика. Встановлена потужність сонячних електростанцій України у 2018 році склала 1 388,3 МВт, що на 646 МВт більше, ніж у попередній рік. Розвиток сонячної енергетики стимулює високий «зелений» тариф – для промислових СЕС, побудованих у 2017-2019 роках, він становить 15 євроцентів/кВт•год для СЕС, встановлених в домогосподарствах – 18 євроцентів/кВт•год.



1.5. ЕНЕРГІЯ ВІТРУ – НАЙДЕШЕВШИЙ ВДЕ ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ В УКРАЇНІ

Енергія вітру є одним з найдешевших джерел серед відновлюваних джерел енергії для виробництва електроенергії в світі і в Україні. Найбільшу частку серед ВДЕ в Україні займають вітрові та сонячні електростанції, частка яких в 2018 році в загальному обсязі «зеленої» генерації склала 82%, що дорівнює 2 282,241 МВт•год.

За даними ДП «Енергоринок», частка електроенергії, виробленої з вітру, у вартості електроенергії, що купується на оптовому ринку електроенергії в Україні, становить 2,6%, що майже в два рази менше, ніж частка сонячних станцій у вартості «зеленої» електроенергії – 4,76%, в той час як частка ВЕС в обсязі виробленої «зеленої» електроенергії становить 0,81%, а частка СЕС – 0,75%.



Таблиця 1.5.1. Виробництво електроенергії за рахунок ВДЕ у 2018 році

ВДЕ	Встановлена потужність, МВт	Встановлена потужність, частка від ВДЕ, %	Генерація електроенергії, млн кВт•год	Генерація електроенергії, частка від ВДЕ, %
ВЕС	394,7*	18,6*	1181,077	42,3
СЕС	1388,276	65,6	1101,164	39,4

*без урахування анексованого АР Крим і ТНКТ Донецької та Луганської областей

Таблиця 1.5.2. Виробництво електроенергії за рахунок ВДЕ у 2018 році

Первинні енергоносії	Частка в обсягах електричної енергії, %	Частка у вартості електричної енергії, %
Атомні електростанції	53,1	26,60
Генеруючі компанії теплових електростанцій	30	47,10
Гідроелектростанції (крім малих)	7,5	5,28
Теплоелектроцентраль	6,9	12,42
Гідроелектростанції (малі)	0,16	0,56
Вітряні електростанції	0,75	2,60
Сонячна енергія	0,69	4,76
Біомаса	0,07	0,25
Інші	0,83	0,43
ВСЬОГО	100	100

Джерело: ДП «Енергоринок»

1.6. МІЖНАРОДНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ УКРАЇНИ ЩОДО ПІДТРИМКИ ВІДНОВЛЮВАНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ



31 жовтня 2018 року Секретаріат Енергетичного Співтовариства опублікував «Щорічний звіт щодо імплементації законодавства в рамках Договору про заснування Енергетичного Співтовариства» (далі – *Звіт*). Відносно сектору відновлюваної енергетики України у Звіті відзначається помірний прогрес України в імплементації законодавства з показником 59%. Щодо державної підтримки відновлюваної енергетики, то з 2018 року Україна перебуває в процесі реформування діючої сьогодні системи підтримки за «зеленим» тарифом. Показник імплементації системи державної підтримки відновлюваної енергетики перебуває на рівні 66%. Проте для закінчення реформування системи державної підтримки Україна повинна прийняти необхідні зміни до Закону «Про ринок електричної енергії» та Закону «Про альтернативні джерела енергії» протягом 2019 року. Ці зміни спрямовані на запровадження аукціонів з ВДЕ для надання державної підтримки у вигляді закупівлі електричної енергії, виробленої на об'єктах електроенергетики, що використовують відновлювані джерела енергії за аукціонною ціною.

Окрему увагу Секретаріат Енергетичного Співтовариства приділяє Національному плану дій з відновлюваної енергетики та виконанню Україною прийнятих зобов'язань щодо ВДЕ. Станом на 2016 рік Україна досягла показника 5,8% енергії, виробленої з ВДЕ (включно з великими ГЕС), у загальній структурі енергоспоживання України, проти запланованих 8% (включно з великими ГЕС). Згідно з Рішенням Ради Міністрів Енергетичного Співтовариства № D/2012/04/MC-EnC Україна взяла на себе зобов'язання до 2020 року досягти рівня 11% енергії, виробленої з ВДЕ (включно з великими ГЕС), у загальній структурі енергоспоживання

країни, що слугуватиме потужним стимулом для подальшого розвитку використання ВДЕ в Україні. Поставленої позначки навряд чи буде досягнуто, тому важливо зосередитися на планах до 2030 року. Так, Енергетичне Співтовариство провело дослідження щодо цілей ВДЕ до 2030 року, згідно з яким можливі цілі ВДЕ для України до 2030 року за встановленою методикою розрахунків можуть становити 16,6%.

Відповідно до Звіту рівень імплементації законодавства щодо приєднання виробників ВДЕ до електромереж дорівнює 70%. Зазначається, що оператори систем передачі та розподілу повинні забезпечити прозорі й зрозумілі технічні специфікації для приєднання до електромережі. Необхідно запровадити систему компенсацій для виробників ВДЕ за обмеження постачання електроенергії операторами. Оператори мереж повинні розробити плани інвестицій у мережу, для того щоб урахувати майбутнє збільшення відновлюваної генерації. Питання самостійного споживання електроенергії виробниками ВДЕ, визнане в законодавстві, має реалізовуватись і надалі.

Увагу також було приділено питанню адміністративних процедур. Наголошується, що адміністративні процедури видачі дозволів, будівництва та ліцензування є тривалими й обтяжливими, незважаючи на кілька етапів спрощення. Істотним недоліком є відсутність «єдиного вікна» для видачі дозволів і ліцензій.

У Звіті підкреслюється, що координування дій різних установ, роз'яснення та спрощення процедур як для дрібних, так і для великих девелоперів відновлюваної енергетики повинні далі створювати сприятливий клімат для інвесторів.

Отже, можна констатувати, що Україна виконує взяті міжнародні зобов'язання щодо підтримки відновлюваної енергетики та вносить відповідні зміни в законодавство. Водночас певні питання потребують доопрацювання, на що й звертає увагу Звіт Секретаріату Енергетичного Співтовариства.

1.7. СТРАТЕГІЯ НИЗЬКОВУГЛЕЦЕВОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ ДО 2050 РОКУ

18 липня 2018 року на засіданні Кабінету Міністрів України членами Уряду було прийнято стратегічний документ переходу економіки України на модель низьковуглецевого розвитку, яка передбачає зменшення обсягу викидів парникових газів, відмову від викопного палива і старт інвестування у відновлювані джерела енергії.

Стратегія низьковуглецевого розвитку України до 2050 року розроблена на виконання міжнародних зобов'язань України згідно з пунктом 19 Статті 4 Паризької угоди, пунктом 35 Рішення 1/CP.21 Конференції Сторін Рамкової конвенції ООН про зміну клімату, а також на виконання розпоряджень Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року» та «Про затвердження плану пріоритетних дій Уряду на 2018 рік».

Після протокового рішення про підтримку пропозиції Міністерства екології та природних ресурсів України Стратегію низьковуглецевого розвитку України до 2050 року було направлено до Секретаріату Рамкової конвенції ООН про зміну клімату для ухвалення її на міжнародному рівні.

Метою СНВР є визначення стратегічних напрямів переходу економіки України на траєкторію низьковуглецевого зростання на засадах сталого розвитку відповідно до національних пріоритетів. Зокрема, передбачено перехід до енергосистеми з використанням джерел енергії із низьким вмістом вуглецю, розбудову джерел електричної та теплової енергії, підвищення енергоефективності

та енергозбереження в усіх секторах економіки та на об'єктах житлово-комунальної інфраструктури, стимулювання використання альтернативних нафтопродуктам моторних палив та перехід у здійсненні вантажних та пасажирських перевезень на більш екологічно чисті види транспорту.

Відповідно до Стратегії викиди парникових газів в Україні 2015 року становили 323,36 млн тонн CO₂. За даними того самого року, вуглецеємність валового внутрішнього продукту України в 1,9 рази перевищувала світовий показник і в 3,3 рази – показник 28 країн ЄС. У Стратегії наголошується, що за допомогою використання ВДЕ можливо досягти скорочення викидів парникових газів в обсязі 2430 млн тонн CO₂ (кумулятивно за період 2012–2050 рр.).

Напрями політики й заходи у сфері відновлюваної енергетики передбачають:

- збільшення виробництва та споживання електричної енергії з відновлюваних джерел;
- екологічно стале виробництво й розширення використання біомаси (біопалива);
- виробництво біогазу й розширення його використання для виробництва теплової та електричної енергії;
- розвиток міжнародної секторальної інтеграції України у сфері відновлюваної енергетики.

На відміну від визначеного національного внеску України до Паризької угоди положення та показники Стратегії не носять юридично зобов'язуючий характер і будуть переглядатися кожні 5 років з урахуванням національних обставин та можливостей.

Таблиця 1.7.1. Прогноз викидів ПГ в секторах «Енергетика» та «Промислові процеси» за сценарієм «Енергоефективність та відновлювана енергетика»

СЦЕНАРІЙ	ОДИНИЦЯ	2012	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
Сценарій «Енергоефективність та відновлювана енергетика»	Млн т. CO ₂ – екв	367	265	282	315	312	291	299	288	278
	%	44	31	33	37	37	34	35	34	33

1.8. НОВА СХЕМА ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ВІДНОВЛЮВАНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ

Для розвитку і збільшення інвестицій у відновлювану енергетику у різних країнах використовуються різні системи підтримки. У попередні роки одним із основних стимулів для інвестування був «зелений» тариф. На даний момент в Україні також діє «зелений» тариф на електроенергію, вироблену з ВДЕ. При цьому розмір «зеленого» тарифу в Україні є достатньо високим у порівнянні з іншими країнами.

Сучасні підходи щодо підтримки відновлюваної енергетики базуються на конкуренції та економічній ефективності. Останнім часом у світі все більшого поширення як інструмент підтримки набувають значення спеціальні аукціони для відновлюваної енергетики. Наприклад, за даними IRENA, вже 80 країн запровадили їх. Країни Європейського Союзу також спираються на аукціони як на економічно ефективний механізм розвитку відновлюваної енергетики до 2030 року.

Враховуючи глобальні тенденції, Україна знаходиться на шляху впровадження системи підтримки відновлюваних джерел енергії у вигляді аукціонів, замість «зеленого» тарифу. Так, 20 грудня 2018 року Верховна Рада України у першому читанні прийняла Законопроект «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення конкурентних умов виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії» № 8449-д (далі – **Законопроект 8449-д**) який має на меті впровадження системи підтримки через аукціони для суб'єктів господарювання, що виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії. Остаточне прийняття Законопроекту 8449-д матиме величезний вплив на всіх учасників ринку і, в цілому, на структуру сектору відновлюваної енергетики.

Відповідно до Законопроекту 8449-д впровадження аукціонної системи для виробників електричної енергії з ВДЕ планується з 1 січня 2020 року. Законопроект 8449-д передбачає підтримку на 20 років для переможців аукціону у формі гарантованого викупу всього обсягу електричної енергії, відпущеної ними за ціною, визначеною за результатами такого аукціону, на підставі укладеного договору про купівлю-продаж електричної енергії між переможцем аукціону та гарантованим покупцем.

За Законопроектом 8449-д участь в аукціонах є обов'язковою для виробників з альтернативних джерел енергії, частка яких за попередній рік у загальному обсязі продажу електричної енергії, виробленої з усіх альтернативних джерел енергії, становила більше 15 відсотків (на даний момент відповідному критерію відповідає лише сонячна та вітрова енергія), та для об'єктів електроенергетики, встановлена потужність яких перевищує встановлені граничні показники.

Для енергії вітру відповідні граничні показники встановленої потужності становлять:

- з 2020 по 2022 роки (включно) – для проектів потужністю більше 20 МВт;
- з 2023 року – для проектів потужністю більше 3 МВт (у тому числі для об'єктів з однією віротурбіною незалежно від встановленої потужності такої віротурбіни).

Передбачуваність цієї системи підтримки буде досягнута шляхом встановлення Кабінетом Міністрів України кожного року не пізніше 1 грудня щорічних квот підтримки на наступні 5 років. Щорічна квота підтримки буде розподілятися на частки за окремими джерелами відновлюваної енергії: енергії сонця, вітру та інші джерела енергії. Проте відповідальним за організацію та проведення аукціонів буде Гарантований Покупець.

Варто зазначити, що аукціони будуть проводитися двічі на рік, але не пізніше 1 квітня та 1 жовтня відповідного року. Також передбачається, що аукціони будуть проводитися до 31 грудня 2029 року.

Для участі в аукціоні майбутні виробники ВДЕ зобов'язані надати:

- безвідкличну банківську гарантію в розмірі 5 000 євро за 1 МВт (додааткова банківська гарантія у розмірі 10 000 євро за 1 МВт додається у разі виграшу на аукціоні в якості забезпечення виконання зобов'язань);
- документи, що посвідчують право власності чи право користування земельною ділянкою;
- договір приєднання об'єкта електроенергетики для виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії до електричних мереж;
- інформацію про кінцевого бенефіціарного власника.

За умовами аукціону для отримання підтримки учасники повинні подати закриті пропозиції, які містять технічну пропозицію (*величину потужності, право на підтримку щодо якої мають намір набути*) та цінову пропозицію (*ціна за 1 кВт•год електричної енергії*). Під час проведення аукціону здійснюється одночасне розкриття пропозицій всіх учасників аукціону. Основним критерієм вибору переможця є ціна.

Важливою гарантією для інвесторів є фіксування аукціонної ціни шляхом перерахування її в євро станом на дату проведення аукціону за офіційним курсом Національного банку України на зазначену дату.

Переможець аукціону та Гарантований Покупець не пізніше 10 робочих днів з дати оголошення результатів аукціону зобов'язані укласти договір купівлі-продажу електричної енергії між гарантованим покупцем та суб'єктом господарювання, який за результатами аукціону набув право на підтримку. Для вітрових електростанцій відповідний договір повинен передбачати зобов'язання переможця аукціону щодо будівництва та введення в експлуатацію ВЕС протягом трьох років.

В той же час слід зазначити, що підтримка за допомогою «зеленого» тарифу буде доступна до 2030 року для об'єктів електроенергетики, для яких аукціони не є обов'язковими. Проте, з 2020 року розмір «зеленого» тарифу для вітрової генерації буде зменшений на 10% (*як це було заплановано у чинному законодавстві*) з додатковим зменшенням на 1,9% щороку протягом трьох наступних років.

В той же час, аукціонна ціна буде обмежена розміром «зеленого» тарифу. Враховуючи той факт, що аукціонна ціна надаватиметься на 20 років, така система підтримки може бути більш привабливою для інвесторів.

УБЕА очікує, що Законопроект 8449-д буде розглянутий у другому читанні Верховною Радою України в першій половині 2019 року. Проте, слід зазначити, що Законопроект 8449-д все ще може бути істотно змінений до його остаточного прийняття у другому читанні.

Головні положення Законопроекту 8449-д, який пройшов перше читання в Парламенті України, викладені у нижченаведеній таблиці.

Таблиця 1.8.1. Головні положення Законопроекту № 8449-д

Питання	Положення Законопроекту
АУКЦІОНИ	
1. Дата запровадження нової системи підтримки	01 січня 2020 року.
2. Форма підтримки	Гарантування викупу всього обсягу електричної енергії, відпущеної за ціною, визначеною за результатами аукціону, на підставі укладеного договору про купівлю-продаж електричної енергії між переможцем аукціону та гарантованим покупцем.
3. Строк надання підтримки переможцю аукціону	20 років.
4. Розмір квоти	Розмір щорічної квоти затверджує КМУ. Подання щодо розміру готує Міненерговугілля на підставі пропозицій оператора системи передачі.
5. Принципи визначення розміру квоти	Щорічна квота розподіляється за 3 окремими видами: • для вітру; • для сонця; • для генерації з інших видів альтернативної енергії (<i>біомаса, біогаз, гідро-, геотермальна</i>). Нерозподілений обсяг квот може бути спрямований до частини квоти за іншим ВДЕ, для розподілу її на наступному аукціоні.
6. Період планування квот	Квоти встановлюються щорічно на 5 років.
7. Модель аукціону	Одноетапний статичний закритий аукціон. Учасники подають закриті пропозиції, які містять технічну пропозицію (<i>величину потужності, щодо якої учасник має намір набути право</i>) та цінову пропозицію (<i>ціна продажу 1 кВт•год електричної енергії</i>). Переможці визначаються за результатами одночасного розкриття технічних та цінових пропозицій. Єдиний критерій вибору переможців – нижча ціна.

Питання	Положення Законопроекту
8. Обов'язкова участь в аукціонах	Для виробників з альтернативних джерел енергії, частка яких за попередній рік у загальному обсязі продажу електричної енергії, виробленої з усіх альтернативних джерел енергії, становила більше 15 % (на даний момент відповідному критерію відповідає лише сонячна та вітрова енергія), встановлена потужність об'єктів електроенергетики, що належать їм, перевищує певні показники, а саме: - у 2020 році – для ВЕС > 20 МВт, для інших альтернативних джерел енергії > 10 МВт, - у 2021 та 2022 році – для ВЕС > 20 МВт, для інших альтернативних джерел енергії > 5 МВт, - починаючи з 1 січня 2023 року – для ВЕС > 3 МВт (або одна вітротурбіна), для всіх інших альтернативних джерел енергії потужністю > 1 МВт.
9. Суб'єкти, які можуть брати участь в аукціонах на добровільних засадах	Всі види ВДЕ.
10. Пілотні аукціони	Проведення пілотного аукціону (аукціонів) протягом 6 місяців з дати набрання чинності закону.
11. Платформа для аукціонів	PROZORRO
12. Аукціонна ціна:	Аукціонна ціна фіксується шляхом перерахування в євро станом на дату проведення аукціону за офіційним валютним курсом Нацбанку України на зазначену дату.
13. Забезпечення конкуренції на аукціоні	Обов'язковою умовою проведення аукціону є наявність конкуренції. Величина потужності, щодо якої за результатами аукціону учасники набувають право на державну підтримку, не може бути більше 80% від сукупної величини запропонованої всіма учасниками аукціону потужності.
14. Заходи з метою недопущення високого рівня концентрації на ринку	Максимальна частка щорічної квоти, яку може виграти один учасник разом з іншими пов'язаними особами на двох аукціонах (за рік), – не більше 25%.
15. Максимальна ціна аукціону	Розмір «зеленого» тарифу для відповідної технології на дату проведення аукціону.
16. Банківська гарантія	15 000 євро за 1 МВт потужності, з яких: 5 000 євро/1 МВт – для участі в аукціоні; 10 000 євро/1 МВт додається у разі виграшу на аукціоні в якості забезпечення виконання зобов'язань.
17. Вимоги до учасників аукціонів	Вимагається: - підтвердження права власності/користування земельною ділянкою; - укладений договір про приєднання об'єкту до мереж.
18. Договірне оформлення	Договір купівлі-продажу електричної енергії, за яким гарантований покупець зобов'язується купувати у виробника електричну енергію за аукціонною ціною. Оплата за договором – остаточний розрахунок за розрахунковий період (місяць) протягом 20 днів місяця, наступного за розрахунковим.
19. Вирішення спорів в рамках РРА в або у зв'язку з ним	За заявою переможця аукціону, який є компанією з іноземними інвестиціями (іноземний пакет акцій у статутному капіталі такої компанії дорівнює або перевищує 10%), спори в рамках РРА, або у зв'язку з ним вирішуються в міжнародному комерційному арбітражному суді. Проте незрозуміло, чи вважається такий міжнародний комерційний арбітражний суд судом Української юрисдикції (наприклад, Міжнародним комерційним арбітражним судом при Торгово-промисловій палаті України) або іноземним.
«ЗЕЛЕНИЙ» ТАРИФ	
20. Строк дії «зеленого» тарифу	виключно до 01 січня 2030 року
21. Об'єкти, які можуть використовувати «зелений» тариф	- Проекти, які були введені в експлуатацію до 2020 року. - Проекти, які уклали pre-PPA до 31 грудня 2019 року. Умови укладення pre-PPA: - підтверджене право власності/користування земельною ділянкою (договір оренди/купівлі земельної ділянки); - укладений договір про приєднання об'єкту до мереж; - наявність дозволу на будівництво для об'єктів категорії складності СС2 і СС3 або декларації про початок будівельних робіт для об'єктів категорії складності СС1. Умова отримання «зеленого» тарифу у цьому випадку – введення об'єкту в експлуатацію протягом 2 років з дати для СЕС та 3 років для всіх інших альтернативних джерел енергії. Рівень «зеленого» тарифу – визначається датою введення об'єкту в експлуатацію. Проекти для яких участь в аукціонах не є обов'язковою.

Питання	Положення Законопроекту
22. «Зелені» тарифи для нових СЕС, ВЕС	- Зменшення для СЕС у 2020 році – 25% з подальшим зменшенням приблизно на 3,5% кожного року протягом 3 років. - Зменшення для ВЕС у 2020 р., відповідно до чинного закону, – 10% з подальшим зменшенням приблизно на 1,9 % кожного року протягом 3 років.
23. «Зелені» тарифи для нових проектів з використанням біомаси, біогазу, мікро-, міні-, малих ГЕС, геотермальної енергії	Як передбачено діючим законом: Зменшення у 2020 році на 10%, зменшення ще на 10% у 2025 році.
24. Надбавка за використання обладнання українського виробництва	Надбавка до аукціонної ціни (рівень надбавки відповідно до чинного законодавства): - максимум 10% за 50+% локалізації; - для об'єктів, що введені в експлуатацію до 2025 року.
25. Поширення спрощеної процедури встановлення «зеленого» тарифу (без отримання ліцензії на виробництво е/е)	Спрощена процедура встановлення «зеленого» тарифу (без отримання ліцензії на виробництво електричної енергії) поширюється на: - вітер, сонце – для споживачів, генеруючі установки яких потужністю до 50 кВт (зараз 30 кВт для домогосподарств). Такі споживачі матимуть відносини з постачальником універсальних послуг; - сонце – для споживачів, генеруючі установки яких потужністю більше 50 кВт, але не перевищують 500 кВт, за умови розміщення установок на дахах, фасадах капітальних будівель, споруд. Такі споживачі матимуть відносини з Гарантованим покупцем.
26. Відповідальність за небаланси	Повна відповідальність за небаланси буде застосовуватися до проектів, які: - отримали підтримку через аукціон, які були проведені після того, як внутрішньодобовий ринок буде визнано ліквідним (рішення про ліквідність ринку приймає Регулятор), але не пізніше ніж з 2024 року; та - мають зелений тариф та були введені в експлуатацію після 1 січня 2024 року.
СТРОКОВІСТЬ ТЕХНІЧНИХ УМОВ НА ПРИЄДНАННЯ ДО ЕНЕРГОМЕРЕЖІ	
27. Врегулювання питання строкowości Технічних умов на приєднання до енергомережі	Технічні умови стають строковими (зараз вони безстрокові). Технічні умови, видані суб'єктам господарювання, які за результатами аукціонів набули право на державну підтримку, є чинними на строк виконання такими суб'єктами зобов'язань щодо будівництва та введення об'єктів в експлуатацію: - для СЕС – 2 роки; - для ВЕС – 3 роки. Строк будівництва та введення об'єкту в експлуатацію може бути подовжений на один рік за ініціативою переможця аукціону і за умови надання їм додаткової банківської гарантії у розмірі 30 000 євро за 1 МВт потужності. ТУ, видані більше ніж за 2 роки до дня набрання чинності Законом, є чинними: - для СЕС – не більше 1 року з дня набрання чинності Законом; - для всіх інших альтернативних джерел – не більше 2 років з дня набрання чинності Законом. Такі ТУ втрачають чинність, якщо на момент набрання чинності Законом, Проект не має зареєстрованої декларації про початок будівельних робіт для об'єктів категорії складності СС1 або дозволу на будівництво для об'єктів категорії складності СС2 і СС3. ТУ, видані менше ніж за 2 роки до дня набрання чинності Законом, є чинними: - для СЕС – не більше 2 років з дня набрання чинності Законом; - для всіх інших альтернативних джерел – не більше 3 років з дня набрання чинності Законом.

1.9. ВІТРОТУРБІНИ УКРАЇНСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

У 2018 році Краматорський завод ТОВ «Фурлендер Віндтехнолоджі» збільшив одиничну потужність виробленої ним ВЕУ, та запропонував ринку нову, найпотужнішу ВЕУ наземного базування – 4,5 МВт.

Ця модель розроблена відповідно до новітніх європейських стандартів та відповідає нормам IEC 61400-1 та класу вітру IEC 3а. Номінальна потужність вітроенергетичної установки складає 4,5 МВт, при цьому турбіна має резерв збільшення потужності до 4,8 МВт. Діаметр ротора становить 151 м, а загальна висота ВЕУ до осі ротора може сягати від 100 до 140 м відповідно до комплектації башти. Швидкість вітру запуску вітроенергетичної установки – 3,0 м/с, температурний режим від -20°C до +40°C.

Привід ВЕУ містить сферичний роликовий підшипник, валик та триступінчасту коробку передач.

Система перетворення енергії оснащена асинхронним генератором з подвійною подачею (DFIG) та системою часткового перетворення для застосування з частотою 50 Гц.

У виробничому циклі виготовлення вітроенергетичних установок 4,5 МВт буде задіяно понад 15 українських підприємств, а загальна локалізація складе 70%.

При цьому хотілося б відзначити, що у цій ВЕУ буде задіяна рама гондоли, виготовлена як сталева виливка, а вал ротора – як сталева поковка, які також вперше будуть зроблені в Україні.

Загалом на 2019 рік ТОВ «Фурлендер Віндтехнолоджі» планує встановити 10 ВЕУ 4,5 МВт, при цьому у березні буде встановлена перша ВЕУ на ВЕС «АтомВінд-Краматорськ», у Донецькій області.



1.10. РОЗВИТОК ВІТРОЕНЕРГЕТИЧНИХ ПОТУЖНОСТЕЙ У 2018 РОЦІ



2018 рік продемонстрував найкращу статистику розвитку вітроенергетичного сектора України за останні чотири роки. За рік було підключено до мережі і встановлено «зелений» тариф на електроенергію новим вітроенергетичним об'єктам загальною потужністю **67,8 МВт**, розташованими в Херсонській, Миколаївській і Тернопільській областях.

Кількість проектів, які знаходяться на етапі будівництва або готові до будівництва значно зросла на кінець 2018 року. Розширилася і географія вітроенергетичних проектів.

ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСТЬ – ЛІДЕР ЗА ВСТАНОВЛЕНОЮ ВІТРОЕНЕРГЕТИЧНОЮ ПОТУЖНІСТЮ

Вже кілька років поспіль Запорізька область залишається лідером в Україні за встановленою вітроенергетичною потужністю. Саме тут встановлена та генерує «зелену» електроенергію найбільша в Україні Ботієвська вітроелектростанція потужністю 200 МВт, якою володіє і оперує ДТЕК ВДЕ.

Протягом минулого року було підписано цілу низку контрактів на постачання вітроенергетичного обладнання з провідними світовими виробниками вітрових турбін загальною потужністю 300 МВт. Зокрема, між компаніями групи ДТЕК ВДЕ і GE Wind Energy GmbH підписані контракти на постачання вітроенергетичного обладнання для двох черг Приморської ВЕС сумарною потужністю 200 МВт. Наразі на майданчиках вітростанції ведеться активне будівництво. Станом на кінець 2018 року було встановлено 7 ВЕУ. Введення в експлуатацію обох черг Приморської ВЕС заплановано на 2019 рік.

Наприкінці року ДТЕК ВДЕ також уклав договір з данською компанією Vestas на будівництво Орлівської вітроелектростанції потужністю 100 МВт. Орлівська ВЕС – третій проект ДТЕК ВДЕ у вітроенергетиці, що стартував в 2018 році. Завдяки реалізації всіх запланованих проектів потужності компанії у вітровій генерації досягнуть 500 МВт.



НОВІ ВІТРОТУРБИНИ В МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

В 2018 році ТОВ УК «Вітряні парки України» продовжували реалізацію проекту «Вітряний парк Причорноморський», до складу якого входять три вітроелектростанції, а саме: Ольвійська, Лиманська і Тузлівська. Загалом, за минулий рік ще 7 вітротурбін сумарною потужністю 21,7 МВт були введені в експлуатацію і отримали «зелений» тариф на електроенергію, що постачається до ОЕС України. Всі вітротурбіни – української виробництва.

Загальна потужність ВЕС, якими на момент підготовки огляду, оперує УК «Вітряні парки України», дорівнює – 240,2 МВт (включно з 25 МВт, що розташовані на півострові Крим).



ПРОДОВЖУЄТЬСЯ БУДІВНИЦТВО НОВИХ ВЕС В ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛАСТІ

В січні 2018 року було введено в експлуатацію першу чергу Новотроїцької ВЕС – 12 вітротурбін виробництва компанії Vestas V-126 одиничною потужністю 3,65 МВт. На момент написання даного Звіту – в січні 2019 року – компанією «Віндкрафт Таврія», яка впроваджує даний проект, була введена в експлуатацію друга черга ВЕС загальною потужністю 28,8 МВт, що складається з 8 вітротурбін.

29 жовтня 2018 року на майданчику Овер'янівської вітроелектростанції, будівництво якої на півдні Херсонської області сьогодні веде компанія «Віндкрафт Україна», завершено монтаж вітротурбіни V136 одиничною потужністю 3,65 МВт. Ця сучасна вітротурбіна данського виробництва має найбільший діаметр ротора серед вітрових турбін, встановлених на сьогоднішній день в Україні – 136 м, в той час як довжина кожної лопаті становить 66,7 м.

Загалом на території Овер'янівської ВЕС буде встановлено 19 вітротурбін. Щорічний обсяг виробництва електроенергії на Овер'янівській ВЕС очікується на рівні 266 млн кВт•год, достатньо для забезпечення електроенергією 44 300 домогосподарств. Крім того, генерація «зеленої» електроенергії дозволить скоротити викиди CO₂ в атмосферу на 266 тис тонн на рік.



ОДЕСЬКА ОБЛАСТЬ ПЕРЕХОДИТЬ НА ЕНЕРГІЮ ВІТРУ

З огляду на кількість проектів, заявлених протягом минулого року, Одеська область стала одним з лідерів вітроенергетичного розвитку в Україні. Станом на кінець 2018 року в області налічується нових проектів сумарною потужністю понад 750 МВт.

Вітроенергетичний розвиток в регіоні підтримують місцеві органи влади. Яскравим прикладом є підписання 23 червня 2018 року Меморандуму про співробітництво між Одеською обласною державною адміністрацією і двома вітроенергетичними компаніями України: «Ukraine Power Resources» та «Южне Енерджи». Документ засвідчує співробітництво у сфері реалізації проектів з будівництва вітроелектростанцій у Лиманському районі Одеської області. Загальна сума інвестицій складає близько 270 млн євро.

Восени в Овідіопільському районі закінчений монтаж вітротурбін ВЕС «Овід Вінд 1» потужністю 32,4 МВт. Даний проект реалізується турецькою компанією Гюріш Іншаат ве Мюхендіслік А.Ш., підрозділом Guris Holding Co. Inc. Загалом 9 вітротурбін виробництва компанії GE Renewable Energy – GE 3.6-131 одиничною потужністю 3.6 МВт, висота башти – 131 м, були встановлені на площадці проекту. Введення в експлуатацію ВЕС очікується в 1 кварталі 2019 року.

ПЕРШІ ВІТРОВІ ПРОЕКТИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ

В листопаді 2018 року в селі Павлів, що на Тернопільщині була введена в експлуатацію перша черга вітрової електростанції «Біоенергопродукт». Дві вітротурбіни E-70 німецького виробника, одного з світових лідерів виробництва вітрових турбін – компанії ENERCON були встановлені на території Курянівської сільської ради. Підрядною організацією виступила ТзОВ «Біоенергопродукт».

Монтаж вітротурбін ENERCON одиничною потужністю 2 МВт та висотою 65 м здійснила ТОВ «Вінд Енерджи» – член УБЕА. Загальний проект передбачає встановлення ще чотирьох вітрових турбін.

Крім того, в Тернопільській області на території Зборівської птахофабрики в місті Зборів було встановлено дві вітротурбіни виробництва Vestas V47 сумарною потужністю 1 320 кВт. Очікується, що проект буде виробляти щонайменше 2,5 млн кВт•год електроенергії, а це значно більше, ніж споживає підприємство, тому електроенергією, яку генеруватимуть вітротурбіни, зможуть користуватися й жителі Зборова.

На думку керівника Зборівського району Ігоря Яворського: «Сьогодні вітрові електростанції є одним з найвигідніших альтернативних джерел енергії, адже вони займають мало місця і легко вписуються в будь-який ландшафт, а також відмінно поєднуються з іншими видами господарства. До того ж енергія вітру, на відміну від викопного палива, невичерпна».



Станом на 31 грудня 2018 року загальна встановлена потужність вітроенергетики України становить 620,6 МВт, з яких 532,8 МВт знаходяться на материковій частині (138 МВт – на

окупованій території в Луганській та Донецькій областях). Встановлена потужність ВЕС в Криму залишається без змін і становить, як і в 2013 році, 87,8 МВт.

Таблиця 1.10.1. ВЕС, які постачають електроенергію за «зеленим» тарифом, станом на 31 грудня 2018 року

№ №	Назва ВЕС	Повне найменування суб'єкта господарювання, що має у користуванні об'єкт електроенергетики	Встановлена потужність (МВт)	Кількість та модель ВЕУ	Статус ВЕС
МИКОЛАЇВСЬКА ОБЛАСТЬ					
1	Вітряний парк Очаківський	ТОВ «УК «Вітряні парки України»	49,1	19 x 2,5 МВт WTU2.5 2 x 3,3 МВт WTU3.3	в роботі
2	Вітряний парк Благодатний	ТОВ «УК «Вітряні парки України»	5,0	2 x 2,5 МВт WTU2.5	в роботі
3	Вітряний парк Причорноморський	ТОВ «УК «Вітряні парки України»	23,1	3 x 2,5 МВт WTU2.5 2 x 3,0 МВт WTU3.0 3 x 3,2 МВт WTU3.2	в роботі
ЛУГАНСЬКА ОБЛАСТЬ					
4	Вітряний парк Краснодонський	ТОВ «УК «Вітряні парки України»	25	10 x 2,5 МВт Fuhrlander FL2500-100	знаходяться на тимчасово невідконтрольній території, не постачають електроенергію до ОЕС
5	Вітряний парк Лутугінський	ТОВ «УК «Вітряні парки України»	25	10 x 2,5 МВт Fuhrlander FL2500-100	знаходяться на тимчасово невідконтрольній території, не постачають електроенергію до ОЕС
ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ					
6	Вітряний парк Новоазовський	ТОВ «УК «Вітряні парки України»	57,5	23 x 2,5 МВт Fuhrlander FL2500-100	знаходяться на тимчасово невідконтрольній території, не постачають електроенергію до ОЕС
7	ВЕО Вітроенергопром	ТОВ «УК «Вітряні парки України»	30,53	204 x 0,1075 МВт USW56-100 6 x 0,6 МВт Turbowinds T600-48 2 x 2,5 МВт Fuhrlander FL2500-100	знаходяться на тимчасово невідконтрольній території, не постачають електроенергію до ОЕС

№ №	Назва ВЕС	Повне найменування суб'єкта господарювання, що має у користуванні об'єкт електроенергетики	Встановлена потужність (МВт)	Кількість та модель ВЕУ	Статус ВЕС
ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСТЬ					
8	Новоросійська ВЕС	ТОВ «Віндкрафт Україна»	9,225	3 x 3,075 МВт VESTAS V112	в роботі
9	ВЕС Ставки	ТОВ «Віндкрафт Україна»	9,225	3 x 3,075 МВт VESTAS V112	в роботі
10	ВЕС Берегова	ТОВ «Віндкрафт Україна»	12,3	4 x 3,075 МВт VESTAS V112	в роботі
11	Новотроїцька ВЕС Перша черга	ТОВ «Віндкрафт Таврія»	43,8	12 x 3,65 МВт VESTAS V126	в роботі
12	Сиваська ВЕС	ТОВ «Сивашенергопром»	2,92	16 x 0,1075 МВт USW56-100 2 x 0,6 МВт Turbowinds T600-48	в роботі
ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСТЬ					
13	Ботієвська ВЕС	ТОВ «Вінд Пауер» (ДТЕК)	199,875	65 x 3,075 МВт VESTAS V112	в роботі
ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСТЬ					
14	ВЕС Старий Самбір 1	ТОВ «Еко-Оптіма»	6,6	2 x 3,3 МВт VESTAS V112 2 x 3,3 МВт VESTAS V112	в роботі
	Перша черга				
	Друга черга				
15	ВЕС Старий Самбір 2	ТОВ «Карпатський вітер»	20,7	6 x 3,45 МВт VESTAS V136	в роботі
КИЇВСЬКА ОБЛАСТЬ					
16	Вітротурбіна Bonus	ТОВ «Виробничо-Комерційна Фірма «ЛІГЕНА»	0,45	1 x 0,45 МВт Bonus 450/37	в роботі
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСТЬ					
17	ВЕС Шевченкове-1 Перша черга	ТОВ «Вінд Енерджі»	0,6	1 x 0,6 МВт NORDEX N43	в роботі
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСТЬ					
18	Зборівська ВЕС	ТзОВ «Зборівська птахофабрика»	1,32	2 x 660 кВт Vestas V47	в роботі
19	ВЕС Біоенергопродукт	ТОВ «Біоенергопродукт»	4,0	2 x 2,0 МВт Enercon E70	в роботі
ВСЬОГО:			526,545 МВт	407 ВЕУ	

Таблиця 1.10.2. ВЕС, встановлені на анексованій території АР Крим станом на 31 грудня 2018 року

№ №	Назва ВЕС	Повне найменування суб'єкта господарювання, що має у користуванні об'єкт електроенергетики	Встановлена потужність (МВт)	Кількість та тип вітротурбін
1	Донузлавська ВЕС	Націоналізована окупаційною владою	6,7725	63 x 0,1075 МВт USW56-100
2	Судакська ВЕС	Націоналізована окупаційною владою	3,7625	35 x 0,1075 МВт USW56-100
3	Чорноморська ВЕС	Націоналізована окупаційною владою	1,2	2 x 0,6 МВт Turbowinds T600-48
4	Пресноводненська ВЕС	Націоналізована окупаційною владою	7,39	52 x 0,1075 МВт USW56-100
5	Сакська (Мирнівська) ВЕС	Націоналізована окупаційною владою	18,4625	155 x 0,1075 МВт USW56-100 3 x 0,6 МВт Turbowinds T600-48
6	Вороб'ївська ВЕС	Націоналізована окупаційною владою	2,365	22 x 0,1075 МВт USW56-100
7	Тарханкутська ВЕС	Націоналізована окупаційною владою	20,05	127 x 0,1075 МВт USW56-100 4 x 0,6 МВт Turbowinds T600-48 2 x 2 МВт UNISON
8	Східно-Кримська ВЕС	Націоналізована окупаційною владою	2,813	15 x 0,1075 МВт USW56-100 2 x 0,6 МВт Turbowinds T600-48
9	Вітряний парк Керченський	ТОВ «УК «Вітряні парки України»	25	10 x 2,5 МВт Fuhrlander FL2500-100
ВСЬОГО:			87,81 МВт	492 ВЕУ

1.11. ПРОГНОЗ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ СЕКТОРУ



Згідно з дослідженням вітроенергетичного ринку України, проведеного експертами УВЕА, протягом 2019 року очікується введення в експлуатацію понад 350 МВт нових вітроенергетичних потужностей (в залежності від графіку поставок ВЕУ та надання «зеленого» тарифу на постачання електроенергії в ОЕС України), що дозволить досягти близько 880 МВт вітроенергетичних потужностей до кінця 2019 року на материковій частині України.

Зокрема, портфель проектів, що знаходяться в стадії будівництва компанії ДТЕК ВДЕ, до складу якої входять підрозділи ТОВ «Приморська вітроелектростанція», ТОВ «Приморська вітроелектростанція-2» та ТОВ «Орлівська вітроелектростанція» становить 300 МВт.

Компанія «Віндкрафт Таврія» та «Віндкрафт Україна» планують до кінця 2019 року закінчити будівництво у Херсонській області двох вітрових електростанцій Новотроїцьку ВЕС та Овер'янівську ВЕС відповідно, кожна потужністю до 70 МВт. Крім того, компанією «Віндкрафт Каланчак» розпочато

будівництво Мирненської ВЕС загальною потужністю 163 МВт у Херсонській області.

Продовжиться будівництво і у Миколаївській області на Очаківській ВЕС, що належить до УК «Вітряні парки України». На 2019 рік компанією заплановано встановити 49,1 МВт вітротурбінами українського виробництва одиначної потужності 3,5 – 4,5 МВт на території Причорноморського, Очаківського та Південного вітропарків у Миколаївській області, а також 3 вітротурбіни одиначною потужністю 4,5 біля м.Краматорськ в Донецькій області.

ТОВ «СИВАШЕНЕРГОПРОМ», яка на даний час експлуатує Сиваську ВЕС потужністю 2,92 МВт, розпочинає будівництво ВЕС загальною потужністю 250 МВт. 23 січня у Давосі, Швейцарія, було підписано Угоду між норвезькою компанією NBT, французькою компанією Total Eren та Європейським банком реконструкції та розвитку щодо фінансування проекту Сиваської ВЕС, компанії «Сивашенергопом». Початок будівництва попередньо запланований на 2019 рік.

У Одеській області турецька компанія Гюриш Іншаат ве Мюхендислик А.Ш., (*Guris Holding Co. Inc.*) закінчила будівництво вітроенергетичного проєкт ВЕС Овід Вінд, загальною потужністю 32,4 МВт. Підключення ВЕС до ОЕС України заплановано на 1-й квартал 2019 року.

Загалом, в процесі будівництва станом на 31 грудня 2018 року знаходиться 893,31 МВт вітроенергетичних проєктів з підписаними контрактами на поставку вітроенергетичного обладнання.

На стадії проектування в десяти областях України знаходиться 3 330 МВт вітроенергетичних проєктів.

В найближчі два роки УВЕА очікує подальше стабільне зростання вітроенергетичних потужностей. В першу чергу, нові вітроенергетичні проєкти будуть розвиватися в таких областях України як Запорізька, Херсонська, Миколаївська, Одеська, Львівська, Івано-Франківська, Житомирська та Тернопільська.

Таблиця 1.11.1. ВЕС, які будуються, станом на 31 грудня 2018 року

№ №	Назва ВЕС	Повне найменування суб'єкта господарювання, що має у користуванні об'єкт електроенергетики	Встановлена потужність (МВт)	Кількість та тип вітротурбін
МИКОЛАЇВСЬКА ОБЛАСТЬ				
1	Вітряний парк Причорноморський	ТОВ «УК «Вітряні парки України»	10,1	2 x 3,3 МВт WTU3.3 1 x 3,5 МВт WTU3.5
2	Вітряний парк Очаківський	ТОВ «УК «Вітряні парки України»	18,5	4 x 3,5 МВт WTU3.5 1 x 4,5 МВт WTU4.5
3	Вітряний парк Південний	ТОВ «УК «Вітряні парки України»	7,0	2 x 3,5 МВт WTU3.5
ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ				
4	АтомВінд-Краматорськ (1-3 пускові комплекси)	ТОВ «УК «Вітряні парки України»	13,5	3 x 4,5 МВт WTU4.5
ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСТЬ				
5	Орлівська ВЕС	ТОВ «ОРЛІВСЬКА ВІТРОЕЛЕКТРОСТАНЦІЯ»	100,0	26 x 3.8 МВт VESTAS 3,8-V126
6	Приморська ВЕС	ТОВ «ПРИМОРСЬКА ВІТРОЕЛЕКТРОСТАНЦІЯ»	100, 0	26 x 3.8 МВт GE 3,8-130
7	Приморська ВЕС – 2	ТОВ «ПРИМОРСЬКА ВІТРОЕЛЕКТРОСТАНЦІЯ-2»	100,0	26 x 3.8 МВт GE 3,8-137
ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСТЬ				
8	Овер'янівська ВЕС	ТОВ «Віндкрафт Україна»	69,35	19 x 3,65 МВт VESTAS V136
9	Новотроїцька ВЕС	ТОВ «Віндкрафт Таврія»	29,2	8 x 3,65 МВт VESTAS V126
10	Мирненська ВЕС	ТОВ «Віндкрафт Каланчак»	163,0	39 x 4,2 МВт VESTAS V150
11	Сиваська ВЕС	ТОВ «Сивашенергопром»	249,6	64 BEY N131-3.9
ОДЕСЬКА ОБЛАСТЬ				
12	ВЕС Овід Вінд	Гюриш Іншаат ве Мюхендислик А.Ш., (<i>Guris Holding Co. Inc.</i>)	32,4	9 x 3,6 МВт GE 3.6-131
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСТЬ				
13	Зборівська ВЕС 2	ТзОВ «Зборівська птахофабрика»	0,66	1 x 0,66 МВт VESTAS V47
ВСЬОГО:			893,31 МВт	231 BEY

Таблиця 1.11.2. ВЕС, які знаходяться на стадії проектування, станом на 31 грудня 2018 року

№ №	Назва ВЕС	Повне найменування суб'єкта господарювання, що має у користуванні об'єкт електроенергетики	Встановлена потужність (МВт)	Кількість та тип вітротурбін
МИКОЛАЇВСЬКА ОБЛАСТЬ				
1	Вітряний парк Миколаївський	ТОВ «УК «Вітряні парки України»	9,0	2 x 4,5 МВт WTU4.5
2	Вітряний парк Благодатний	ТОВ «УК «Вітряні парки України»	4,5	1 x 4,5 МВт WTU4.5
3	Вітряний парк Щасливий	ТОВ «УК «Вітряні парки України»	4,5	1 x 4,5 МВт WTU4.5
4	Південно-Українська вітроелектростанція (ВЕС)	ТОВ «Південно-Українська вітроелектростанція»	300,0	не визначено
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСТЬ				
5	Долинська ВЕС	ТОВ «Альтернативна енергетика Прикарпаття»	50,0	не визначено
6	Перегінська ВЕС	ТОВ «ЕМ-ЕН-ДЖІ Вітри Карпат»	110,4	не визначено
7	Перегінська ВЕС (Рожнятівський район)	ТОВ «Кліар Енерджі-Івано-Франківськ»	50,4	12 x 4,2 МВт VESTAS V150
8	Прикарпатська ВЕС	ТОВ «ВЕС Прикарпаття»	25,2	7 x 3,6 МВт Siemens SWT-120
9	Вітропарк КУРЯНИ	ТОВ «Вінд Енерджі»	13,0	не визначено
10	ВЕС Шевченкове-1	ТОВ «Вінд Енерджі»	6,4	NORDEX N43
ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСТЬ				
11	Воловецька ВЕС	ТОВ «Атлас Воловець Енерджі»	120,0	не визначено
ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСТЬ				
12	Кам'янська ВЕС	ТОВ «Юкрейніан вінд груп»	63,0	не визначено
13	Азовська ВЕС	ТОВ «Азовінвестпром»	42,5	не визначено
14	ВЕС Юрокейп Юкрейн	ТОВ «Юрокейп Юкрейн І»	500,0	141 (в тому числі: 62 x 3,6 MBm 137 GE, 16 x 3,45 MBm V 112, 63 x 3,45 MBm V126)
КИЇВСЬКА ОБЛАСТЬ				
15	Вітряний парк Поліський (перша черга)	ТОВ «УК «Вітряні парки України»	4,5	1 x 4,5 МВт WTU4.5
ЖИТОМИРСЬКА ОБЛАСТЬ				
16	Вітряний парк Овруч	ТОВ «Вінд Солар Енерджі»	25,2	не визначено
17	Вітряний парк Лісна 1	ТОВ «Вінд Солар Енерджі»	96,0	не визначено
18	Вітряний парк Лісна 2	ТОВ «Вінд Солар Енерджі»	66,0	не визначено
ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСТЬ				
19	ВЕС Іайджі Синергія Юей 1	ТОВ «Іайджі Синергія Юей 1»	14,0	не визначено
20	ВЕС ЯРОМ -6	ТОВ «ЯРОМ-6»	6,6	не визначено
21	ВЕС ЯРОМ	ТОВ «ЯРОМ»	7,0	не визначено
22	ВЕС ЯРОМ-1	ТОВ «ЯРОМ-1»	10,0	не визначено
23	ВЕС ЯРОМ-4	ТОВ «ЯРОМ-4»	18,0	не визначено
24	ВЕС Вінд Павер Джі Ес Ай	ТОВ «Вінд Павер Джі Ес Ай»	50,0	не визначено
25	ВЕС Ферозіт Вінд Енерджі	ТЗОВ «Ферозіт Вінд Енерджі»	15	не визначено
26	Сокальська ВЕС	ТОВ «Сокальський вітропарк»	39,6	11 x 3,6 МВт VESTAS V126-3.6
27	Сколівська ВЕС	ТОВ «Атлас Глобал Енерджі»	60,0	NORDEX 4000 TS-125
28	Сколівська ВЕС	ТОВ «Орівська ВЕС»	49,4	13 x 3,8 МВт VESTAS V136-3.8
29	Вітряний парк Вербляньський	ТОВ «Вінд Павер Джі Ес Ай»	30,0	не визначено
30	Вітряний парк Залузький	ТОВ «Вінд Павер Джі Ес Ай»	70,0	не визначено

№ №	Назва ВЕС	Повне найменування суб'єкта господарювання, що має у користуванні об'єкт електроенергетики	Встановлена потужність (МВт)	Кількість та тип вітротурбін
ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСТЬ				
31	Чаплинська ВЕС	ТОВ «Віндкрафт Каланчак»	300,0	VESTAS
32	Каланчацька ВЕС	ТОВ «Віндкрафт Каланчак»	300,0	VESTAS
33	Дніпро-Бузька ВЕС	ТОВ «Дніпро-Бузька Вітрова Електростанція»	110,0	не визначено
ОДЕСЬКА ОБЛАСТЬ				
34	ВЕС Овідіополь Енерджі	ТОВ «Овідіополь Енерджі»	120,0	не визначено
35	Роксоланівська ВЕС	ТОВ «Овід вінд II»	57,6	NORDEX
36	ВЕС Овід Вінд III	ТОВ «Овід вінд III»	91,0	NORDEX
37	Лиманська ВЕС	ТОВ «Лиманська вітроелектростанція»	90,0	GE
38	Лиманська ВЕС 2	ТОВ «Лиманська вітроелектростанція 2»	40,0	GE
39	ВЕС Южне Енерджі	ТОВ «Южне Енерджі»	76,5	17 x 4,5 МВт NORDEX
40	Дністровська ВЕС	ТОВ «Дністровська вітроелектростанція»	150,0	GE
41	Балтська ВЕС	ТОВ «ГАБРИС»	25,0	не визначено
42	Арцизька ВЕС	ТОВ «Арцизька ВЕС»	33,0	10 x 3,3 МВт GE
43	Кілійська ВЕС	ТОВ «Кілійська ВЕС»	16,5	5 x 3,3 МВт GE
44	Суворовська ВЕС	ТОВ «Суворовська ВЕС»	19,8	6 x 3,3 МВт GE
45	Ізмаїльська ВЕС	ТОВ «Ізмаїльська ВЕС»	36,3	11 x 3,3 МВт GE
ЧЕРКАСЬКА ОБЛАСТЬ				
16	Канівська ВЕС	ТОВ «УК «Вітряні парки України»	4,5	1 x 4,5 МВт WTU4.5
ВСЬОГО:			3330,4 МВт	231 ВЕУ

|| ЗАКОНОДАВСТВО



2.1. ЗМІНИ У ЗАКОНОДАВСТВІ, ЯКІ ВІДБУЛИСЯ У 2018 РОЦІ

2.1.1. ОГЛЯД НЕЩОДАВНІХ ЗМІН У ЗАКОНОДАВСТВІ

Загалом, зміни в законодавстві у 2018 році можуть бути охарактеризовані як сприятливі для сектора вітряної енергетики. По-перше, будівництво всіх вітряних електростанцій було спрощене Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо інвестиційної привабливості будівництва об'єктів відновлюваної енергетики» № 2517-VIII від 4 вересня 2018 року, який послабив регуляторні вимоги до будівництва об'єктів електроенергетики, які виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії, (далі – «**ВАД**»), зокрема, для вітряних електростанцій. По-друге, додаткова підтримка була надана для ВАД Законом України № 2628-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо покращення адміністрування та перегляду ставок окремих податків і зборів» від 23 листопада 2018 року, який послабив регуляторні вимоги до земельних ділянок, на яких можуть розмішуватися ВАД, та звільнив від ПДВ імпорт в Україну певного обладнання для ВАД (зокрема, вітроенергетичні установки).

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – «**Регулятор**»), активно готувалася до впровадження у 2019 році лібералізованого ринку електричної енергії шляхом прийняття необхідних підзаконних актів, зокрема, Кодексу системи передачі та Кодексу систем розподілу своїми Постановами № 309 та № 310 від 14 березня 2018 року та декількох інших Кодексів і Правил ринків, які описані нижче у цьому розділі.

Регулятор своєю Постановою № 1 від 9 січня 2018 року спростив залучення банківського фінансування для реалізації договорів купівлі-продажу електроенергії, які укладаються з ВАД.

Окрім цього, Регулятор значно змінив принципи розрахунку плати за підключення для промислових споживачів та виробників електроенергії в грудні 2018 року, затвердивши 18 грудня 2018 року Методику (порядок) формування плати за приєднання до системи передачі та системи розподілу своєю Постановою № 1965 та ставки плати за нестандартне приєднання потужності на 2019 рік для всіх операторів систем розподілу (далі – «**ОСР**») своєю Постановою № 2069 від 28 грудня 2018 року.

2.1.2. ДОГОВІР ПРО КУПІВЛЮ-ПРОДАЖ ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ

Згідно із діючою структурою ринку електроенергії в Україні Договір про купівлю-продаж електричної енергії укладається між ВАД та Державним підприємством «Енергоринок» (далі – «**Енергоринок**»), яке в даний момент відповідає за купівлю всієї електроенергії, яка виробляється ВАД. Примірний договір про купівлю-продаж електричної енергії (далі – «**РРА**») затверджений Регулятором Постановою № 1314 від 11 жовтня 2012 року (далі – «**Постанова 1314**»).

Історично, РРА мав дуже вузьку сферу застосування, яка обмежувалася переважно купівлею електроенергії та порядком проведення розрахунків. РРА також не передбачав жодних додаткових гарантій з боку Енергоринку для ВАД стосовно купівлі електроенергії, виробленої ВАД протягом строку дії «зеленого» тарифу (тобто до 2030 року) або будь-якої відповідальності за невиконання зобов'язання з купівлі такої електроенергії, окрім тих, які прямо встановлені згідно із законом.

Однак на початку 2018 року Регулятор ухвалив Постанову № 1 від 9 січня 2018 року, якою вніс зміни до РРА, затвердженого Постановою 1314, з метою покращити можливість залучення банківського фінансування для реалізації проектів ВАД. Найважливішими покращеннями РРА, які поліпшують умови для фінансування об'єктів відновлюваної енергетики, є такі:

(а) Прямий договір

Як додатковий спосіб захисту кредиторів у випадку порушення РРА з боку ВАД, встановлене поняття прямого договору для кредиторів, які є міжнародними фінансовими установами, міжнародними фінансовими фондами, міжнародними експортно-кредитними агенціями, багатосторонніми банками розвитку або міжнародними фінансовими установами розвитку (далі – «**Кредитори МФУ**») та надають фінансування для реалізації проекту ВАД. Кредитор МФУ та Енергоринок отримали можливість укласти прямий договір, в якому Енергоринок поміж іншого погоджується не розривати РРА протягом 120 днів після вручення Кредиторам МФУ (або їх агентам) письмового повідомлення про свій намір розірвати РРА через порушення його ВАД, якщо тільки таке порушення не буде усунуто до закінчення такого 120-денного строку.

(б) Зміна в законодавстві

Тепер вимагається, щоб сторони вносили зміни до РРА для збереження початкового замислу РРА, якщо матиме місце будь-яка з таких змін:

- (I) зменшення, скасування або призупинення дії «зеленого» тарифу або будь-яка зміна механізму застосування «зеленого» тарифу та відповідного порядку оплати та алгоритму;
- (II) скасування або відмова у продовженні дії, зміна або істотна негативна зміна умов, які застосовуються до будь-якого погодження органу державної влади, ліцензії, дозволу або іншого регуляторного інструмента, що були раніше надані ВАД (окрім, як унаслідок, порушення їхніх умов з боку ВАД);
- (III) введення в дію, прийняття, скасування (повністю або частково), внесення змін до будь-якого чинного закону або нормативно-правового акта, яким регулюється сектор електричної енергії в Україні (у тому числі по відношенню до права на розірвання Договору), зміна у податковому режимі, що застосовується до альтернативних джерел енергії, якщо така зміна вплине на проектування, будівництво, експлуатацію або утримання об'єкта електроенергетики ВАД, що виробляє електричну енергію з альтернативних джерел енергії, та/або на фінансовий стан ВАД (далі – «Зміна в Законодавстві»).

Проте ВАД може скористатися вищенаведеними пунктами (II) та (III), лише якщо зміни збільшують витрати ВАД на загальну суму, яка перевищує 5% доходу ВАД від реалізації електричної енергії за попередні 12 місяців.

(в) Платіж у зв'язку з припиненням

Платіж у зв'язку з припиненням, який направлений на компенсацію збитків понесених ВАД в результаті розірвання РРА з ініціативи ВАД з будь-яких правових підстав, які передбачені в законодавстві або після настання будь-чого з такого:

- припинення та/або неплатоспроможність Енергоринку, або ліквідація Енергоринку або призначення для Енергоринку ліквідатора або, починаючи від передачі зобов'язань за РРА до гарантованого покупця, припинення та/або неплатоспроможність такого гарантованого покупця, або ліквідація такого гарантованого по-

купця або призначення ліквідатора для такого гарантованого покупця;

- Енергоринок не здійснює будь-який платіж при настанні строку його здійснення за РРА і такий платіж не було здійснено протягом 90 календарних днів з моменту отримання повідомлення про нього від ВАД;
- порушення Енергоринком будь-якого іншого істотного зобов'язання і не виправлене протягом 120 календарних днів від моменту отримання повідомлення про нього від ВАД;
- невизнання та невиконання в Україні рішення або арбітражного рішення, винесеного на користь ВАД проти Енергоринку;
- обставини непереборної сили, які звільняють будь-яку сторону від виконання її зобов'язань за РРА протягом 180 днів поспіль або довше, або протягом загального періоду тривалістю у 365 днів або довше;
- одна або більше Змін у Законодавстві, яка збільшує витрати ВАД на загальний розмір, що перевищує 10% доходу ВАД від продажу електроенергії за попередні 12 місяців;
- Енергоринок та ВАД не доходять згоди щодо внесення взаємно прийнятних змін до Договору для відображення дії таких Змін у Законодавстві для ВАД.

Сума Платежу у зв'язку з припиненням включає в себе не менше як (але не обмежується цим) суму:

- непогашеної основної суми (та всіх нарахованих та несплачених процентів та комісій, що підлягають сплаті у зв'язку із нею) заборгованості ВАД за кредитом, що був наданий ВАД Кредиторами МФУ;
- усіх сум, що підлягають сплаті з боку ВАД контрагентам з хеджування (далі – «Своп-Банки»), у тому числі без обмеження за хеджування процентних та валютних ризиків у зв'язку з заборгованістю перед Кредиторами МФУ;
- усіх інших витрат та втрат, яких понесли Кредитори МФУ та Своп-Банки у зв'язку з розірванням РРА. Зазначена сума повинна бути зменшена на суми (за наявності), отримані ВАД (але не його прямими або непрямыми інвесторами у капітал) в якості компенсації за експропріацію/націоналізацію та/або в якості відшкодування втрат від відповідного органу державної влади.

ЗВЕРТАЄМО ВАШУ УВАГУ НА ТЕ, ЩО НАРАЗІ ЕНЕРГОРИНОК УКЛАДАЄ ПОПЕРЕДНЮ РЕДАКЦІЮ РРА (ІЗ ЗМІНАМИ ВНЕСЕНИМИ ПОСТАНОВОЮ РЕГУЛЯТОРА № 1118 ВІД 14 ВЕРЕСНЯ 2017 РОКУ), ЯКА НЕ МІСТИТЬ ЗМІН, ЗАПРОВАДЖЕНИХ ПОСТАНОВОЮ РЕГУЛЯТОРА № 1 ВІД 9 СІЧНЯ 2018 РОКУ. БІЛЬШ ТОГО, ВІДПОВІДНІ ПОЛОЖЕННЯ НЕ БУЛИ ВКЛЮЧЕНІ ДО ПРОЕКТУ РРА ІЗ НОВИМ ДЕРЖАВНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ (ДАЛІ – «ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ»), ЯКЕ ВІДПОВІДНО ДО ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО РИНОК ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ» № 2019-VIII ВІД 13 КВІТНЯ 2017 РОКУ (ДАЛІ – «ЗАКОН ПРО РИНОК ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ») БУДЕ КУПУВАТИ ЕЛЕКТРИЧНУ ЕНЕРГІЮ У ВАД, ЗАМІСТЬ ЕНЕРГОРИНКУ ПІСЛЯ ЗАПРОВАДЖЕННЯ НОВОГО ЛІБЕРАЛІЗОВАНОГО РИНКУ ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ 1 ЛИПНЯ 2019 РОКУ.

Для Вашої інформації наводимо основні характеристики редакції РРА, яка наразі укладається Енергоринком (редакція РРА відповідно до Постанови № 1118 від 14 вересня 2017 року).

Таблиця 2.1.1. Положення РРА із змінами внесеними Постановою № 1118 від 14 вересня 2017 року

Характеристика	Положення РРА
Сторони	Енергоринок та ВАД
Можливість попереднього РРА	Так
Строк дії	До 2030 року
Предмет договору	ВАД зобов'язується продавати, а Енергоринок зобов'язується купувати електроенергію, вироблену ВАД, та здійснювати її оплату відповідно до умов РРА.
Визначення вартості електроенергії	Фактичний обсяг електроенергії, придбаний Енергоринком, помножений на ставку «зеленого» тарифу.
Визначення обсягу електроенергії	Визначається відповідно до погодинних даних отриманих від автоматизованої системи комерційного обліку електроенергії (далі – «АСКОЕ»).
Поняття користування електроенергією за замовчанням	Ні
Оплата	Переказ грошових коштів на поточний рахунок ВАД до 15 числа місяця наступного за розрахунковим місяцем.
Забезпечення оплати від Енергоринку	Забезпечення оплати Енергоринком відсутнє.
Права та обов'язки ВАД	Права: - отримувати оплату за продану електроенергію. Обов'язки: - здійснювати виробництво та продаж електроенергії Енергоринку, надавати Енергоринку всю інформацію та дані, які вимагаються згідно із законодавством та РРА; - використовувати електронні підписи при обміні інформацією, коли це вимагається Енергоринком; - дотримувати вимоги НЕК «Укренерго» стосовно оперативного та диспетчерського контролю під час паралельної роботи в межах Об'єднаної енергетичної системи України; - повідомляти Енергоринок про зміни в схемі його оподаткування; - не розголошувати положення РРА третім особам.
Права та обов'язки Гарантованого Покупця	Права: - вимагати від ВАД продавати електроенергію належної якості відповідно до прогнозованою кривою навантаження та диспетчерських команд. Обов'язки: - купувати електроенергію та платити за неї вчасно відповідно до умов РРА; - сплачувати за фактично поставлений Енергоринку обсяг електроенергії; - не розголошувати положення РРА третім особам.
Відповідальність сторін	ВАД відповідальний за: - недотримання строків та обсягу даних, які повинні надаватися згідно із РРА; - організацію експлуатації АСКОЕ відповідно до вимог законодавства. Енергоринок відповідальне за оплату ВАД відповідно до алгоритму, встановленого законодавством. У разі порушення Енергоринок сплачує пеню в розмірі 0,2% від неоплаченої відповідно до алгоритму суми (але не більше подвійної облікової ставки НБУ, яка діє на день розрахунку) за кожен день ненадходження таких коштів на рахунок ВАД, але не більше як за 30 днів. Додатковий штраф в розмірі 100 грн. застосовується, якщо затримка перевищує 30 днів.
Питання, пов'язані із зміною контролю	Ні
Обмеження фінансування ВАД (в тому числі рефінансування та видача гарантій виконання)	Ні

Характеристика	Положення РРА
Відступлення	Відступлення прав та обов'язків за РРА є можливим лише за умови згоди іншої сторони. ВАД з метою фінансування може цедувати, передати у заставу, обтяжити, делегувати, передати та/або відступити грошові кошти, які сплачуються йому Енергоринок. Енергоринок може передати право, обов'язки та відповідальність за РРА Гарантованому Покупцю.
Перехід прав при невиконанні зобов'язань	Ні
Обставини непереборної сили	Обставини непереборної сили включають в себе: - загроза війни, збройний конфлікт або серйозна погроза такого конфлікту, включаючи, але не обмежуючись ворожими атаками, військовим ембарго, дії іноземного ворога, загальна військова мобілізація, військові дії, оголошена та неоголошена війна, дії суспільного ворога, збурення, акти тероризму, диверсії, піратства, безладу, вторгнення, блокада, революція, заколот, повстання, масові заворушення, введення комендантської години; - експропріація, примусове вилучення, захоплення підприємств, реквізиція, громадська демонстрація, страйк, аварія, протиправні дії третіх осіб, пожежа, вибух, тривалі перерви в роботі транспорту, регламентовані умовами відповідних рішень та актами державних органів влади, закриття морських проток, ембарго, заборона (обмеження) експорту/імпорту тощо; - винятковими погодними умовами і стихійним лихом, а саме: епідемія, сильний шторм, циклон, ураган, торнадо, буревій, повінь, нагромадження снігу, ожеледь, град, заморозки, замерзання моря, проток, портів, перевалів, землетрус, блискавка, пожежа, посуха, просідання і зсув ґрунту, інші стихійні лиха, що спричиняють неможливість виконання для однієї із сторін виконання її зобов'язань за РРА. Обставини непереборної сили повинні бути засвідчені відповідним сертифікатом виданим Торгово-промисловою палатою України.
Зобов'язання Гарантованого Покупця щодо оплати під час дії обставин непереборної сили	Енергоринок не зобов'язаний здійснювати оплату під час дії обставин непереборної сили.
Застосовуване право	Українське
Вирішення спорів	Сторони можуть просити Центр з вирішення спорів та переговорів Секретаріату Енергетичного співтовариства сприяння у мировому вирішенні спорів та суперечок. Усі спори та суперечки, що виникають з РРА або у зв'язку із ним, передаються на розгляд до господарського суду України відповідно до чинного законодавства України про підсудність. У РРА також зазначено, що ці спори та суперечки, що виникають з РРА або у зв'язку із ним (у тому числі будь-які спори стосовно його існування, виконання, дійсності або припинення), можуть вирішуватися в арбітражі за Арбітражним регламентом Міжнародної торгової палати (ICC) трьома арбітрами, призначеними відповідно до зазначеного регламенту. Ініціювання арбітражного розгляду будь-якою стороною вважається виключенням того ж спору з підсудності господарським судам України. Звертаємо увагу на те, положення про вирішення спорів сформульовані нечітко, оскільки виключення підсудності судам України шляхом укладення арбітражної угоди не може бути реалізоване в примусовому порядку згідно із законодавством України. Суд може також дійти висновку про відсутність прямої угоди сторін на передачу спорів, які виникають з РРА, виключно до арбітражу замість суду, адже згідно із цією редакцією РРА всі спори та суперечки, які виникають з РРА або у зв'язку з ним, передаються на розгляд до господарських судів України, і тому арбітражна угода (застереження) є недійсною.
Відмова від суверенного імунітету	Ні
Положення про зміни в законодавстві	Положення про зміни в законодавстві відсутні.
Підстави для припинення	РРА може бути припинений за взаємної згоди сторін або за рішенням суду. Енергоринок може також припинити РРА лише, якщо буде скасована ліцензія на провадження господарської діяльності з виробництва електричної енергії.
Платіж у зв'язку з припиненням	Ні

2.1.3. ЗАТВЕРДЖЕННЯ ПІДЗАКОНИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ ЗАКОНОДАВСТВА ДЛЯ ЗАПРОВАДЖЕННЯ НОВОГО РИНКУ ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ

14 березня 2018 року Регулятор ухвалив низку важливих підзаконних нормативно-правових актів (далі – «*Похідне Законодавство*») для створення умов для запровадженні нової моделі ринку електричної енергії, яка передбачена Законом України «Про ринок електричної енергії» (як описано далі), а саме:

- Правила ринку (Постанова НКРЕКП № 307);
- Правила ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку (Постанова НКРЕКП № 308);
- Правила роздрібного ринку електричної енергії (Постанова НКРЕКП № 312);
- Кодекс системи передачі (Постанова НКРЕКП № 309);
- Кодекс систем розподілу (Постанова НКРЕКП № 310); та
- Кодекс комерційного обліку електричної енергії (Постанова НКРЕКП № 311).

Далі ми наводимо опис сфер регулювання прийнятого Похідного Законодавства.

(а) Правила ринку

Правила ринку регулюють такі ринки:

- ринок двосторонніх договорів, тобто ринок для вільної двосторонньої торгівлі електроенергією між виробниками з одного боку та іншими учасниками ринку (*переважно електропостачальниками*) з іншого;
- балансуєчий ринок, тобто ринок купівлі-продажу електроенергії для забезпечення достатніх обсягів електричної потужності та енергії, необхідних для балансування в реальному часі обсягів виробництва та імпорту електричної енергії і споживання та експорту електричної енергії, врегулювання системних обмежень в об'єднаній енергетичній системі України, а також фінансового врегулювання небалансів електричної енергії; та
- ринок допоміжних послуг, тобто ринок різних видів допоміжних послуг для забезпечення надійної роботи об'єднаної енергетичної системи України та належної якості електричної енергії.

Правила ринку визначають загальні правила участі, роботи та проведення розрахунків між учасниками відповідних сегментів ринку, а саме стосовно:

- системи управління ринком та його аудиту і роботи;
- двосторонніх договорів та їх реєстрації;
- облікових записів та реєстрів;
- роботи балансуєчого ринку;
- створення, реєстрації та припинення функціонування балансуєчих груп;
- врегулювання небалансів;

- допоміжних послуг та їх придбання;
- проведення розрахунків та виставлення рахунків-фактур;
- вимог до фінансових гарантій; та
- функціонування ринку у разі надзвичайної ситуації з об'єднаною енергетичною системою України.

Правила ринку також містять типові договори на надання допоміжних послуг, участь у балансуєчому ринку та врегулювання небалансів. Учасники ринку можуть ініціювати зміни до Правил ринку шляхом подання їх до оператора системи передачі, який повинен розглянути пропозицію та направити її Регулятору на розгляд або повернути її учаснику ринку.

(б) Правила ринків РДН та ВДР

Продаж електроенергії на ринку «на добу наперед» (далі – «*РДН*») та внутрішньодобовому ринку (далі – «*ВДР*») здійснюється відповідно до Правил ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку (далі – «*Правила Ринків РДН та ВДР*»).

РДН заснований на механізмі конкурентного ціноутворення та в принципі є аукціоном, який проводиться за один день до фактичної поставки електроенергії. ВДР дозволяє учасникам ринку оновлювати свої торгові позиції, враховуючи існуючі пропозиції та попит та поточні умови системи з наближення до реального часу. І РДН і ВДР управляються оператором ринку, який приймає цінові пропозиції на продаж або купівлю електроенергії та проводить аукціони.

Зокрема Правила Ринків РДН та ВДР визначають процедури для:

- функціонування РДН та ВДР;
- аудиту РДН та ВДР;
- участі в РДН та ВДР;
- забезпечення зобов'язань за двосторонніми договорами;
- організації та проведення аукціонів;
- встановлення цін;
- проведення розрахунків та оплати оператору ринку;
- розкриття інформації;
- вирішення спорів;
- функціонування РДН та ВДР у разі надзвичайної ситуації в ОЕС України.

Правила Ринків РДН та ВДР також містять типові договори про участь у РДН та ВДР, договори про купівлю-продаж електроенергії на РДН та ВДР та заяви на продаж та купівлю електроенергії. За допомогою цих документів можлива участь на відповідних ринках.

Учасники ринку можуть ініціювати зміни до Правил Ринків РДН та ВДР шляхом подання їх

оператору ринку. Оператор ринку розглядає подання та направляє їх зі своїми рекомендаціями Регулятору на розгляд.

(в) Правила роздрібного ринку електричної енергії

Правила Роздрібного Ринку регулюють відповідний ринок, на якому здійснюється торгівля електроенергією між електропостачальниками та споживачами. Таким чином ці правила є основою для постачання електроенергії кінцевим споживачам.

Правила Роздрібного Ринку встановлюють:

- загальні умови постачання електроенергії споживачам;
- принципи договірних відносин між учасниками;
- права та обов'язки учасників;
- порядок зміни постачальника;
- порядок припинення та відновлення постачання електроенергії споживачам;
- спеціальні умови, які застосовуються до постачальників універсальних послуг (*тобто гарантованого постачання електроенергії побутовим та малим непобутовим споживачам*);
- проведення розрахунків;
- розкриття інформації; та
- облік поставленої електроенергії.

Правила Роздрібного Ринку, серед іншого, також затверджують примірний договір про постачання електроенергії споживачам та типові договори про постачання електричної енергії постачальником «останньої надії» та про постачання електричної енергії постачальником універсальних послуг.

(г) Кодекс комерційного обліку електричної енергії

Функціонування нового ринку електроенергії було б неможливим без регулювання базових технічних питань та принципів комерційного обліку.

Комерційний облік (*збирання та обробка інформації щодо виробленої, переданої, розподіленої, імпортованої/експортованої та спожитої електроенергії*) організований та управляється адміністратором комерційного обліку та ведеться постачальниками відповідних послуг відповідно до Кодексу комерційного обліку.

Кодекс комерційного обліку визначає:

- вимоги до організації комерційного обліку, в тому числі технічних аспектів;
- права та обов'язки учасників ринку електроенергії, адміністратора та постачальників послуг комерційного обліку, а також їх відповідальність;
- порядок отримання та збирання надійних та точних даних;
- порядок реєстрації та функціонування постачальників послуг комерційного обліку, пунктів

комерційного обліку та автоматичних систем комерційного обліку електроенергії; та

- вирішення спорів.

Зміни до Кодексу комерційного обліку можуть бути ініційовані зацікавленою стороною шляхом подання їх адміністратору комерційного обліку. Адміністратор розглядає подання та направляє їх зі своїми рекомендаціями Регулятору на розгляд.

(д) Кодекси системи передачі та систем розподілу

Кодекс системи передачі та Кодекс систем розподілу регулюють відносини відповідно оператора системи передачі (*далі – «ОСП»*), ОСП з користувачами відповідних систем. Кодекси ґрунтуються на принципі розділення діяльності з виробництва, передачі та розподілу електроенергії.

Ці кодекси регулюють експлуатацію та розвиток відповідної системи передачі (*основних високовольтних мереж, в тому числі ліній електропередачі*) та систем розподілу (*місцевих мереж меншої напруги*), зокрема:

- функціонування системи передачі та систем розподілу;
- умов та порядку доступу та підключення до системи передачі та систем розподілу електроенергії;
- надання допоміжних послуг;
- порядок управління та використання системи передачі та систем розподілу в звичайних та надзвичайних умовах;
- стандарти експлуатаційної безпеки;
- умови встановлення пріоритету для об'єктів, які виробляють електроенергію з альтернативних джерел енергії; та
- процедури вирішення спорів.

Учасники ринку електричної енергії можуть ініціювати зміни до Кодексу систем розподілу шляхом подання своїх пропозицій напяму Регулятору. Щодо Кодексу системи передачі, пропозиції можуть подаватися або Регулятору або ОСП.

Кодекси також містять форми різних документів, в тому числі заяв, договорів та технічних умов підключення до системи передачі та систем розподілу електроенергії.

2.1.4. СПРОЩЕННЯ ПОРЯДКУ БУДІВНИЦТВА ОБ'ЄКТІВ ВІДНОВЛЮВАНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ

Український парламент ухвалив Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо інвестиційної привабливості будівництва об'єктів відновлюваної енергетики» № 2517-VIII від 4 вересня 2018 року (*далі – «Закон про Розвиток ВДЕ»*), який спрощує будівництво об'єктів відновлюваної енергетики в Україні.

Всі об'єкти будівництва класифікуються в Україні під час проектування на три класи наслідків: об'єкти з незначними (СС1), середніми (СС2) та значними (СС3) наслідками. Українське законодавство встановлює різні вимоги до кожного з класів наслідків. Наприклад, в порівнянні з об'єктами класів СС2 та СС3, об'єкти класу СС1:

- як правило звільнені від експертизи проектів (за винятком певних ВЕС, як описується далі);
- передбачають простіші дозвільні процедури та подання повідомлення про початок будівельних робіт (до початку будівництва) та декларації про готовність об'єкта до експлуатації (після завершення будівництва) замість отримання дозволу на виконання будівельних робіт (до початку будівництва) та сертифіката відповідності (після завершення будівництва);
- дозволяється будувати підрядникам, які не мають ліцензії, що дає право на виконання будівельних робіт.

Закон про Розвиток ВДЕ знижує поріг для класифікації об'єктів будівництва таким чином, щоб вони могли вважатися об'єктами класу СС1.

Зокрема, Закон про Розвиток ВДЕ змінює одну з основних вимог до класифікації – суму матеріальних збитків чи соціальних втрат, пов'язаних із припиненням експлуатації або з втратою цілісності об'єкта, що класифікується. В даний момент об'єкт будівництва класифікується як об'єкт СС1, якщо сума втрат не перевищує 2 500 встановлених законодавством мінімальних заробітних плат (наразі 10 432 500 гривень або приблизно 336 530 євро).

Згідно з Законом про Розвиток ВДЕ поріг в розмірі 10 432 500 гривень залишається, але збитки замовника будівництва (які включають в себе вартість будівництва об'єкта) виключаються з цієї суми, якщо для реалізації проекту не залучалися державні кошти або гарантії. Враховуючи, що збитки замовника будівництва (які включають в себе вартість будівництва об'єкта) зазвичай складають більшість матеріальних та соціальних втрат, пов'язаних із припиненням експлуатації або з втратою цілісності об'єкта, що класифікується, тепер значно легше класифікувати об'єкти будівництва як об'єкти класу СС1 у зв'язку з тим, що вартість їх будівництва не буде враховуватись.

Щодо ВАД, які зазвичай не мають жодних матеріальних збитків або соціальних втрат, які можуть бути завдані їх руйнуванням, окрім тих, які несе замовник, це означає, що вони як правило будуть розглядатись як об'єкти класу СС1 незважаючи на вартість об'єкта будівництва, за умови, що жодних державних коштів або гарантій не було залучено.

Щодо ВЕС, Закон про Розвиток ВДЕ також вводить наступні спрощення:

- Як вже зазначалося вище, наразі всі об'єкти будівництва класифікуються за трьома класами наслідків (СС1, СС2 та СС3). У той же час до червня 2017 року об'єкти будівництва класифікувалися за категоріями складності (від I до V категорії складності). В ході переходу від системи категорій складності до класів наслідків, всім існуючим об'єктам будівництва, які були віднесені до III категорії складності, був автоматично присвоєний клас наслідків СС2. Закон про Розвиток ВДЕ присвоює існуючим ВЕС, які до введення системи класів наслідків були віднесені до III категорії складності, клас наслідків СС1;
- Законодавство у сфері регулювання містобудівної діяльності забороняє присвоювати клас наслідків СС1 об'єктам будівництва щодо яких обов'язкове проведення оцінки впливу на довкілля (далі – «ОВД»). Закон про Розвиток ВДЕ створює виняток з цих правил для ВЕС та дозволяє класифікувати їх як об'єкти класу СС1 (навіть якщо вони підлягають ОВД), якщо вони отримають позитивний експертний висновок з боку уповноваженого органу з оцінки впливу на довкілля; та
- Законодавство у сфері регулювання містобудівної діяльності також вимагає проведення експертизи проектів об'єктів будівництва щодо яких передбачено проведення ОВД. В свою чергу, Закон про Розвиток ВДЕ обмежує експертизу проекту ВЕС щодо якої передбачено проведення ОВД, лише її відповідністю результатам ОВД.

Незважаючи на вищезазначене, об'єкти будівництва все ще можуть класифікуватися як об'єкти СС2 або СС3 на підставі інших вимог до класів наслідків, встановлених законодавством України.

2.1.5. ПОДАЛЬШЕ СПРОЩЕННЯ РОЗВИТКУ ВДЕ

10 грудня 2018 року Президент України підписав Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо покращення адміністрування та перегляду ставок окремих податків і зборів» № 2628-VIII від 23 листопада 2018 року (далі – «Закон про Спрощення»), яким, серед іншого, спрощується будівництво ВАД наступним чином:

(а) Будівництво ВАД на землях промисловості

Після набрання чинності Законом про Спрощення будівництво ВАД буде дозволене не лише на землях, визначених як «землі енергетики», а й на землях, віднесених до загальної категорії

«землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення». Іншими словами, Законом про Спрощення дозволяється будівництво ВАД на земельних ділянках з іншим офіційним цільовим призначенням в рамках вищезазначеної категорії (наприклад на землях промисловості) без необхідності зміни цільового призначення земель.

(б) Звільнення від оподаткування ПДВ операцій із ввезення обладнання для ВЕС

З 1 січня 2019 року до 31 грудня 2022 року Закон про Спрощення звільняє від оподаткування ПДВ в Україні, серед іншого, імпортоване обладнання для ВЕС, яке віднесене до таких категорій згідно з Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД):

- вітроенергетичні електрогенераторні установи (код УКТ ЗЕД 8502 31 00 00); та
- трансформатори з рідким діелектриком потужністю понад 10 000 кВхА (код УКТ ЗЕД 8504 23 00 00).

Для звільнення від оподаткування ПДВ віднесення імпортованого обладнання для ВЕС до цих кодів за УКТ ЗЕД має бути підтверджено митними органами України. Закон про Спрощення набув чинності 1 січня 2019 року.

2.1.6. НОВА МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ПЛАТИ ЗА ПРИЄДНАННЯ ЕЛЕКТРОУСТАНОВОК ДО МЕРЕЖ

Регулятор суттєво змінив розмір плати за приєднання для промислових споживачів і виробників електроенергії у грудні 2018 року. По-перше, 18 грудня 2018 року його Постановою № 1965 було затверджено Методику (порядок) формування плати за приєднання до системи передачі та системи розподілу (далі – «Методика»). По-друге, на базі Методики Регулятор також затвердив ставки плати за нестандартне приєднання на 2019 рік для всіх ОСР своєю Постановою № 2069 від 28 грудня 2018 року (далі – «Постанова 2069»).

Далі викладено основні зміни по відношенню до плати за приєднання до мереж.

(а) Встановлені Методикою принципи

Методикою встановлено, що ставки плати за стандартне приєднання та ставки плати за нестандартне приєднання потужності затверджуються Регулятором щорічно (не пізніше 1 грудня року, що передує розрахунковому періоду). Така плата не включає плату за влаштування комерційного обліку електричної енергії.

Методикою також встановлено, що розмір відповідної плати коригуватиметься відповідно до витрат ОСР.

(б) Послуга з приєднання «під ключ»

Відповідно до Методики ОСР надає послугу з нестандартного приєднання «під ключ», яка включає:

- підготовку договору про приєднання, технічних умов і технічного завдання на проектування приєднання;
- розроблення та узгодження проектної документації;
- відведення земельних ділянок для розміщення об'єктів електроенергетики для приєднання;
- експертизу проектної документації (у визначених законодавством випадках);
- підтвердження відповідності проектної документації суб'єкта господарювання (енергоустановки якого приєднуються) вимогам технічних умов;
- будівельно-монтажні та пусконаладжувальні роботи; та
- первинне підключення енергоустановок.

Плата за нестандартне приєднання у такому випадку розраховується за такою формулою:

$$П = P * C_{\text{нст}} + L * C_{\text{лін}},$$

де

P – потужність електроустановки, що приєднується, кВт;

$C_{\text{нст}}$ – ставка плати за приєднання потужності електроустановок за кВт, встановлена Регулятором;

L – відстань від точки в електричних мережах, від якої проектується приєднання, до точки приєднання електроустановок;

$C_{\text{лін}}$ – ставка плати за створення електричних мереж за метр створення електричних мереж, встановлена Регулятором.

$C_{\text{нст}}$ та $C_{\text{лін}}$ встановлюються Регулятором щорічно (відповідні ставки плати на 2019 рік наведено далі).

(в) Приєднання електроустановок з напругою 110 (154) кВ в точці приєднання

Якщо точка приєднання електроустановок передбачена на рівні напруги 110 (154) кВ, відповідно до Методики використовується така формула:

$$П = C_{\text{ком}} * K_{\text{інд}} + L * C_{\text{лін}} * K_{\text{інд}},$$

де

$C_{\text{ком}}$ – вартість встановлення комірок напругою 110 (154) кВ;

L – відстань від точки в електричних мережах, від якої проектується приєднання, до точки приєднання електроустановок;

$C_{\text{лін}}$ – ставка плати за створення електричних мереж за метр створення електричних мереж, встановлена Регулятором; та

$K_{\text{інд}}$ – коефіцієнт прогнозного індексу зміни цін виробників промислової продукції у відношенні до 2018 року (затверджується Кабінетом Міністрів України щорічно).

(г) Розробка проектної документації на приєднання суб'єктом господарювання (енергоустановки якого приєднуються)

Згідно з Методикою суб'єкт господарювання, енергоустановки якого приєднуються, може самостійно розробити проектну документацію на приєднання. ОСР і такий суб'єкт господарювання повинні узгодити вартість таких робіт.

У такому випадку формула розрахунку ставки плати за нестандартне приєднання виглядатиме так:

$$П = Р * С_{нст} + В_{бр},$$

де

$Р$ – потужність електроустановки, що приєднується, кВт;

$С_{нст}$ – ставка плати за приєднання потужності за кВт, встановлена Регулятором;

$В_{бр}$ – вартість виконання будівельно-монтажних робіт, встановлена на підставі проектною документації на приєднання.

Оскільки будівельно-монтажні роботи виконуються відповідним ОСР, $В_{бр}$ збільшиться, якщо ціна на послуги, роботи та товари, придбані ОСР шляхом проведення державних закупівель, буде вищою порівняно із узгодженою проектною документацією.

(д) Ставки плати, встановлені Постановою 2069

Як зазначалося вище, Регулятор щорічно встановлює ставки плати $С_{нст}$ та $С_{лн}$, які використовуються у формулі для розрахунку плати за нестандартне приєднання. Постановою 2069 на 2019 рік встановлені наступні ставки плати за приєднання до енергомережі:

- $С_{нст}$.
Базовий розмір $С_{нст}$ до кінця 2020 року становить 3 480 грн./кВт (без ПДВ) (далі – «БР»). Регулятор розраховує $С_{нст}$ для кожної сфери відповідальності ОСР шляхом коригування БР з урахуванням:
 - рівня надійності електрозабезпечення електроустановок – $С_{нст}$ є найвищою для першого рівня та найнижчою для третього рівня;

- напруги в точці приєднання електроустановок – $С_{нст}$ є нижчою для вищої напруги;
- завантаження трансформаторних підстанцій ОСР у межах відповідної території – $С_{нст}$ є вищою для території з високим навантаженням трансформаторних підстанцій;
- місцезнаходження електроустановок (міська або сільська місцевість) – $С_{нст}$ є нижчою у сільській місцевості; та
- типу електроустановки (призначена для виробництва електричної енергії або призначена для споживання електричної енергії) – $С_{нст}$ є нижчою для електроустановок, призначених для виробництва електричної енергії.

Як наслідок, $С_{нст}$ відрізняється від однієї територіальної одиниці до іншої. За даними Регулятора середня $С_{нст}$ у сільській місцевості в 2019 році для нестандартного приєднання становить 1 840 грн./кВт (без ПДВ).

Ставки плати за створення електричних мереж наведені в таблиці 2.1.6.

(е) Наслідки для існуючих проектів

Методика набула чинності 22 січня 2019 року. Оскільки вона не містить перехідних положень, не зрозуміло, як вона застосовуватиметься до існуючих незавершених договорів про приєднання. Ми можемо припустити, що у цьому випадку найменш ризикують проекти, які вже встановили вартість приєднання у відповідних договорах про приєднання.

ЗАКОНОДАВЧІ ЗМІНИ 2018 РОКУ
МАЮТЬ СУТТЄВИЙ ВПЛИВ НА СЕКТОР
ВІТРОЕНЕРГЕТИКИ. НИМИ ЗАКЛАДЕНО
ОСНОВУ ДЛЯ ВПРОВАДЖЕННЯ
НОВОГО ЛІБЕРАЛІЗОВАНОГО РИНКУ
ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ, СТВОРЕНО
НОВІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ РОЗВИТКУ
ВІТРОЕНЕРГЕТИЧНОЇ ГАЛУЗІ ТА
ДОДАНО ПРОЗОРОСТІ ДО ПРОЦЕСУ
ПРИЄДНАННЯ ДО МЕРЕЖ.

Таблиця 2.1.2. Ставки плати $С_{лн}$, встановлені Постановою 2069 на 2019 рік

Тип приєднання до мереж	$С_{лн}$ (тисяч грн. за 1 м)							
	Точка приєднання на межі земельної ділянки суб'єкта господарювання, енергоустановки якого приєднуються				Точка приєднання на земельній ділянці суб'єкта господарювання, енергоустановки якого приєднуються			
	0,4 (0,23) кВт	6 (10) 20 кВт	35 кВт	110 (154) кВт	0,4 (0,23) кВт	6 (10) 20 кВт	35 кВт	110 (154) кВт
Повітряне	0,785	0,683	1,499	2,138	0,746	0,648	1,424	2,031
Кабельне	1,720	2,346	4,301	–	1,634	2,229	4,086	–

2.2. ОСНОВНІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ, ЗАТВЕРДЖЕННЯ ЯКИХ ОЧІКУЄТЬСЯ У 2019 РОЦІ

Окрім нової схеми підтримки суб'єктів господарювання, що виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії, запропонованої Законопроектом 8449-д (див. частину 1.8), більшість змін у законодавстві у 2019 році будуть зосереджені на впровадженні нового ринку електричної енергії. Це стане найсуттєвішою зміною в секторі електричної енергії України у 2019 році. Також будуть розглядатися питання, пов'язані з розвитком української енергомережі.

2.2.1. РЕАЛІЗАЦІЯ РЕФОРМИ РИНКУ ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ

Закон про Ринок Електроенергії транспонує зобов'язання України з лібералізації українського ринку електричної енергії відповідно до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства та так званого «Третього енергопакета» Європейського Союзу. Основною метою Закону про Ринок Електроенергії є покрокова лібералізація внутрішнього ринку електроенергії України.

Хоча Закон про Ринок Електроенергії набув чинності 11 червня 2017 року, численні його положення про функціонування ринку електроенергії набудуть чинності лише у 2019 році. Очікується, що повномасштабний лібералізований ринок буде впроваджено в Україні 1 липня 2019 року. В цей день існуючий оптовий ринок електроенергії буде реорганізовано та розділено на: (1) ринок двосторонніх договорів; (2) РДН; (3) ВДР; (4) балансуєчий ринок; (5) ринок допоміжних послуг; та (6) роздрібний ринок.

2.2.1.1. Ринок двосторонніх договорів

Двостороння торгівля електроенергією відбуватиметься на підставі договорів купівлі-продажу електричної енергії. Законом про Ринок Електроенергії не передбачено створення центральної платформи, та очікується, що торгівля здійснюватиметься вільно. Договори укладатимуться між виробниками електроенергії з одного боку та іншими учасниками ринку (*переважно електропостачальниками*) – з іншого. Їх максимальний строк дії у подальшому може бути встановлено Регулятором, однак має становити не менше 6 місяців.

2.2.1.2. РДН і ВДР

РДН оснований на механізмі конкурентного ціноутворення та в принципі є аукціоном, який проводиться за один день до фактичної поставки електроенергії. ВДР дозволяє учасникам ринка оновлювати свої торгові позиції, враховуючи існуючі пропозиції та попит та поточні умови системи, мірою наближення до реального часу. І РДН, і ВДР управляються Оператором Ринку, який приймає цінові пропозиції на продаж або купівлю електроенергії та проводить аукціон. Регулятор може встановити мінімальні обсяги електроенергії, які продаються виробниками (*такий мінімальний обсяг не повинен перевищувати 15% місячних обсягів*), однак ця вимога не застосовуватиметься до ВАД. Також відповідно до Закону про Ринок Електроенергії такий мінімальний обсяг для продажу електроенергії на РДН протягом першого року функціонування лібералізованого ринку електроенергії (*тобто з 1 липня 2019 року до 1 липня 2020 року*) має становити не менше 10%.

2.2.1.3. Балансуєчий ринок

Балансуєчий ринок створено для купівлі-продажу електроенергії: (i) для балансування пропозиції та попиту протягом дня; та (ii) для врегулювання небалансів учасників ринку, відповідальних за баланс. Ринок управляється ОСП, який відповідає за балансування та який прийматиме заявки учасників ринку на збільшення або зменшення навантаження. В результаті прийняття ОСП певної заявки відбувається купівля-продаж певних обсягів електроенергії. Учасники ринку, відповідальні за балансування, також можуть об'єднати свої зусилля та створити групу балансуєчих сторін.

2.2.1.4. Ринок допоміжних послуг

Ринок допоміжних послуг включає в себе різні види допоміжних послуг для забезпечення надійної роботи об'єднаної енергетичної системи України та належної якості електричної енергії. Виробники електроенергії подають свої заявки на право надавати такі допоміжні послуги Оператору Системи Передачі.

2.2.1.5. Роздрібний ринок

На роздрібному ринку торгівля електроенергією відбувається між електропостачальниками та споживачами. Ціни регулюються лише для: (i) постачальників універсальних послуг (тобто місцевих електропостачальників, обраних КМУ для постачання електроенергії побутовим та малим непобутовим споживачам) та (ii) постачальників «останньої надії» (тобто місцевих електропостачальників, обраних Урядом, які не можуть відмовитися від виконання договору постачання електричної енергії зі споживачами за певних обставин, визначених чинним законодавством).

2.2.1.6. Енергія з відновлюваних джерел

Виробники електроенергії з відновлюваних джерел зобов'язані продавати електроенергію так званому Гарантованому Покупцю (державному підприємству, яке буде відокремлене від Енерго-ринку та пізніше призначене окремою постановою КМУ) згідно з двосторонніми договорами за «зеленим» тарифом. Потім Гарантований Покупець перепродає електроенергію на РДН і ВДР. До 1 липня 2020 року різниця між «зеленим» тарифом і ціною продажу електроенергії на РДН і ВДР відшкодовуватиметься Гарантованому Покупцю виробником атомної електроенергії; у подальшому та до 1 січня 2030 року – ОСП в якості плати за послуги Гарантованого Покупця для збільшення частки електроенергії, виробленої з альтернативних джерел енергії.

2.2.2. ПРОПОЗИЦІЯ ЗМІНИТИ СТРОК ДІЇ ТУ

19 грудня 2017 року Верховна Рада України прийняла в першому читанні проект закону № 6081 (далі – «Законопроект про ТУ»), який має на меті встановити обмеження на строк дії ТУ для ВАД. Законопроект про ТУ було схвалено парламентськими комітетами до другого читання в лютому 2018 року.

Законопроект про ТУ, як і Законопроект 8449-д, також має на меті обмежити строк дії ТУ для ВАД. Втім, ним пропонуються інші часові рамки, зазначені далі.

В цілому, Законопроектом про ТУ передбачено, що ТУ для ВАД є чинними протягом не більш як 5 років після їх видачі.

Законопроектом про ТУ також пропонується обмежити строк дії вже виданих ТУ таким чином:

- ТУ, видані більш як за два роки до набрання чинності Законопроектом про ТУ, зберігатимуть чинність протягом 3 років.
- ТУ, видані менш як за два роки до набрання чинності Законопроектом про ТУ, зберігатимуть чинність протягом 5 років.

2.2.3. ДОГОВІР ПРО КУПІВЛЮ-ПРОДАЖ ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ З ГАРАНТОВАНИМ ПОКУПЦЕМ

Для цілей переходу до нового покупця електричної енергії (Гарантованого Покупця) Регулятор підготував і опублікував на своєму веб-сайті 17 вересня 2018 року проект РРА з Гарантованим Покупцем. Відповідно до наявного на цей час проекту очікується, що ця нова редакція РРА набуде чинність 1 квітня 2019 року (якщо Регулятор не змінить цей термін), тому Гарантований Покупець буде в змозі укласти відповідні попередні РРА або РРА на його основі до початку дії нового ринку електроенергії (яке очікується 1 липня 2019 року).

Наводимо основні характеристики проекту РРА з Гарантованим Покупцем (відмінності у порівнянні з редакцією РРА із змінами внесеними Постановою Регулятора № 1118 від 14 вересня 2017 року виділено).

Таблиця 2.2.1. Основні положення РРА з Гарантованим Покупцем, що буде укладений для нового ринку електричної енергії

Характеристика	Положення РРА
Покупець електроенергії	Гарантований Покупець.
Сторони	Гарантований Покупець і ВАД.
Можливість попереднього РРА	Так
Строк дії	До 2030 року.
Предмет договору	ВАД зобов'язується продавати, а Гарантований Покупець зобов'язується купувати всю вироблену електроенергію в точках обліку електроенергії.
Визначення вартості електроенергії	Фактичний обсяг електроенергії, придбаний Гарантованим Покупцем, помножений на ставку «зеленого» тарифу.
Визначення обсягу електроенергії	Визначається відповідно до погодинних даних, отриманих від АСКОЕ.
Поняття користування електроенергією за замовчуванням	Ні

Характеристика	Положення РРА
Оплата	Попередня оплата до 15 та 25 дня звітнього місяця. Повна оплата приблизно 9 робочого дня місяця наступного за звітним місяцем.
Забезпечення оплати від Гарантованого Покупця	Забезпечення оплати від Гарантованого Покупця відсутнє.
Права та обов'язки ВАД	Права: • вимагати від Гарантованого Покупця оплати за електроенергію. Обов'язки: • виробляти та продавати всю вироблену електроенергію Гарантованому Покупцю; • надавати Гарантованому Покупцю всю інформацію та дані, які вимагаються згідно із законодавством та РРА; • повідомляти Гарантованому Покупцю про зміни в схемі його оподаткування.
Права та обов'язки Гарантованого Покупця	Права: • вимагати від ВАД продавати електроенергію належної якості відповідно до прогнозованої кривої навантаження та диспетчерських команд. Обов'язки: • купувати у ВАД всю електроенергію та вчасно сплачувати за неї відповідно до умов РРА та законодавства; • сплачувати грошові кошти ВАД відповідно до алгоритму, встановленого законодавством, за фактично поставлений обсяг електроенергії, визначений відповідно до законодавства.
Відповідальність сторін	ВАД відповідальний за недотримання строків та обсягу даних, які повинні надаватися згідно із РРА. Гарантований Покупець відповідальний за оплату ВАД відповідно до алгоритму, встановленого законодавством. У разі порушення Гарантований Покупець сплачує пеню в розмірі 0,2% від неоплаченої відповідно до алгоритму суми (але не більше подвійної облікової ставки НБУ, яка діє на день розрахунку) за кожен день ненадходження таких коштів на рахунок ВАД, але не більше як за 30 днів. Додатковий штраф в розмірі 100 грн. застосовується, якщо затримка перевищує 30 днів.
Питання, пов'язані із зміною контролю (положення про зміну контролю)	Ні
Обмеження фінансування ВАД (в тому числі рефінансування та видача гарантій виконання)	Ні
Відступлення	Відступлення прав та обов'язків за РРА є можливим лише за умови згоди іншої сторони. ВАД з метою фінансування може цедувати, передати в заставу, обтяжити, делегувати, передати та/або відступити грошові кошти, які сплачуються йому Гарантованим Покупцем.
Перехід прав при невиконанні зобов'язань	Передбачено право Гарантованого Покупця укласти прямий договір з кредиторами ВАД. Згідно з прямим договором у випадку порушення умов ВАД Гарантований Покупець зможе розірвати РРА не раніше ніж через 120 днів після надання кредиторам ВАД повідомлення про свій намір розірвати договір.
Зобов'язання Гарантованого Покупця щодо оплати під час дії обставин непереборної сили	Гарантований Покупець не зобов'язаний здійснювати оплату під час дії обставин непереборної сили.
Застосовуване право	Українське
Відмова від суверенного імунітету	Ні
Положення про зміни в законодавстві	Положення про зміни в законодавстві відсутні.

Характеристика	Положення РРА
Обставини непереборної сили	Обставини непереборної сили включають в себе: - загроза війни, збройний конфлікт або серйозна погроза такого конфлікту, включаючи, але не обмежуючись ворожими атаками, військовим ембарго, дії іноземного ворога, загальна військова мобілізація, військові дії, оголошена та неоголошена війна, дії суспільного ворога, збурення, акти тероризму, диверсії, піратства, безладу, вторгнення, блокада, революція, заколот, повстання, масові заворушення, введення комендантської години; - експропріація, примусове вилучення, захоплення підприємств, реквізиція, громадська демонстрація, страйк, аварія, протиправні дії третіх осіб, пожежа, вибух, тривалі перерви в роботі транспорту, регламентовані умовами відповідних рішень та актами державних органів влади, закриття морських проток, ембарго, заборона (обмеження) експорту/імпорту тощо; - виняткові погодні умови і стихійні лиха, а саме: епідемія, сильний шторм, циклон, ураган, торнадо, буревій, повінь, нагромадження снігу, ожеледь, град, заморозки, замерзання моря, проток, портів, перевалів, землетрус, блискавка, пожежа, посуха, просідання і зсув ґрунту, інші стихійні лиха, що спричиняють неможливість для однієї із сторін виконання її зобов'язань за РРА. Обставини непереборної сили повинні бути засвідчені відповідним сертифікатом, виданим Торгово-промисловою палатою України.
Вирішення спорів	Сторони можуть просити Центр з вирішення спорів та переговорів Секретаріату Енергетичного співтовариства сприяння у мировому вирішенні спорів та суперечок. Усі спори та суперечки, що виникають з РРА або у зв'язку із ним, передаються на розгляд до господарського суду України відповідно до чинного законодавства України про підсудність. У РРА також зазначено, що ці спори та суперечки, що виникають з РРА або у зв'язку із ним (у тому числі будь-які спори стосовно його існування, виконання, дійсності або припинення), можуть вирішуватися в арбітражі за Арбітражним регламентом Міжнародної торгової палати (ICC) трьома арбітрами, призначеними відповідно до зазначеного регламенту. Ініціювання арбітражного розгляду будь-якою стороною вважається виключенням того ж спору з підсудності господарським судам України. Звертаємо увагу на те, положення про вирішення спорів сформульовані нечітко, оскільки виключення підсудності судам України шляхом укладення арбітражної угоди не може бути реалізоване в примусовому порядку згідно із законодавством України. Суд може також дійти висновку про відсутність прямої угоди сторін на передачу спорів, які виникають з РРА, виключно до арбітражу замість суду, адже згідно із цією редакцією РРА всі спори та суперечки, які виникають з РРА або у зв'язку з ним, передаються на розгляд до господарських судів України, і тому арбітражна угода (застереження) є недійсною.
Підстави для припинення	РРА може бути припинений достроково за взаємної згоди Сторін або за рішенням суду. ВАД може припинити РРА на власний розсуд на будь-якій правовій підставі, передбаченій законодавством України, а також у випадку зміни в законодавстві або типовій формі РРА. Гарантований Покупець може припинити РРА, лише якщо буде скасована ліцензія на виробництво електроенергії. Попередній РРА також може бути припинений, якщо об'єкт ВДЕ не введено в експлуатацію протягом трьох років після початку будівельних робіт.
Платіж у зв'язку з припиненням	Ні

2.2.4. ЗВІТ З ОЦІНКИ ВІДПОВІДНОСТІ (ДОСТАТНОСТІ) ГЕНЕРУЮЧИХ ПОТУЖНОСТЕЙ

20 листопада 2018 року український ОСП опублікував проект Звіту з оцінки відповідності (достатності) генеруючих потужностей для громадських обговорень (далі – «*Проект Звіту*»). Головна мета цього документа – покриття прогнозованого попиту на електроенергію та забезпечення необхідного резерву відповідно до вимог безпеки постачання.

Проект Звіту містить:

- опис сценаріїв розвитку;
- методику моделювання попиту/пропозиції на електричну енергію та роботи Об'єднаної енергетичної системи України;
- аналіз тенденцій розвитку генеруючих потужностей та навантаження;
- оцінку ризиків ОЕС України у разі настання критичних умов;
- результати розрахунків режимів роботи ОЕС за найгіршими сценаріями та заходи із запо-

бігання дефіциту генеруючої та передавальної потужності.

По відношенню до ВАД, зокрема, в Проекті Звіту зазначається таке:

- Нарощування потужності вітряних та сонячних електростанцій є неефективним для економіки України і збільшення їх потужності доцільне лише при неможливості збільшити виробництво електроенергії з інших альтернативних джерел таких як біомаса, біопаливо тощо.
- Може виникнути необхідність обмеження потужності ВЕС та сонячних електростанцій, якщо не буде вжито заходів для збільшення можливості ОЕС для їх інтеграції.
- Найефективніші сценарії розвитку економіки та енергетики в контексті сталого розвитку передбачають розвиток ВАД, що не становить технічних ризиків і ризиків для сталого розвитку України.

УВЕА виступила з критикою Проекту Звіту, назвав його невідповідним до сучасних тенденцій переходу до безвуглецевої економіки. Більш того, прийняття Звіту у вигляді, поданому у Проекті Звіту, ставить під загрозу виконання Енергетичної Стратегії України до 2035 року.

2.2.5. ЗМІНИ В РЕЖИМІ ЛІЦЕНЗУВАННЯ

(а) Зміни в чинних умовах ліцензування

Наразі Регулятор, видає ліцензії на провадження господарської діяльності з виробництва електричної енергії відповідно до ліцензійних умов, затверджених Постановою Регулятора № 309 від 22 березня 2017 року (далі – «Ліцензійні Умови 309»).

На даний момент Регулятор також розглядає зміни до Ліцензійних Умов 309. Серед іншого, Регулятор планує впровадити наступне:

- додаткові документи, які будуть необхідні для отримання ліцензії провадження господарської діяльності з виробництва електричної енергії;
- копія документа, що підтверджує схвалення органами місцевого самоврядування розміщення ВАД на відповідній території;
- документи, що підтверджують введення в експлуатацію ВАД (або його окремого пускового етапу/комплексу);
- встановлена потужність ВАД буде встановлюватися виходячи з потужності, вказаної в декларації про готовність до експлуатації (для об'єктів класу СС1) або сертифікату відповідності (для об'єктів класів СС2 та СС3); та
- ліцензіати матимуть змогу оновити інформацію про потужність їхніх електростанцій у разі її збільшення (введення в експлуатацію нових потужностей або зміни засобів виробництва

електроенергії) або зменшення (виведення потужностей з експлуатації або зміни засобів виробництва електроенергії).

(б) Нові ліцензійні умови

Відповідно до перехідних положень Закону «Про ринок електричної енергії» ліцензії, які було видано за Ліцензійними Умовами 309, будуть дійсними до 1 липня 2019 року (дати, в яку в Україні буде впроваджено новий повномасштабний лібералізований ринок). Починаючи з 1 липня 2019 року виробники електроенергії повинні будуть здійснювати діяльність на підставі нової ліцензії, виданої за ліцензійними умовами, затвердженими Постановою Регулятора № 1467 від 27 грудня 2017 року (які було схвалено для нового ринку електроенергії) (далі – «Ліцензійні Умови 1467»). Заяву про отримання нової ліцензії на провадження господарської діяльності з виробництва електричної енергії за Ліцензійними Умовами 1467 можливо буде подати вже з квітня 2019 року за умови виконання їхніх вимог.

Згідно з Ліцензійними Умовами 1467 діяльність з виробництва електричної енергії підлягає ліцензуванню, якщо:

- встановлена потужність становить не менше 5 МВт; або
- незалежно від встановленої потужності – ВАД має намір продавати вироблену електроенергію Гарантованому Покупцю за «зеленим» тарифом.

Порядок отримання ліцензії та перелік документів, які заявник повинен подати для цілей ліцензування, залишаються такими ж, що й за Ліцензійними Умовами 309 (якщо тільки не буде затверджено нові зміни до них, як описано вище). Ліцензійні Умови 1467 в основному приводять організаційні, технологічні, професійні та спеціальні вимоги до ліцензіата у відповідність з вимогами нового ринку електричної енергії, який буде впроваджено починаючи з 1 липня 2019 року.

ЗАЗНАЧЕНІ ВИЩЕ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ, ПРИЙНЯТТЯ ЯКИХ ОЧІКУЄТЬСЯ У 2019 РОЦІ, БЕЗСУМНІВНО ЗМІНЯТЬ УКРАЇНСЬКИЙ СЕКТОР ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ, ОСКІЛЬКИ ВОНИ СПРЯМОВАНІ НА ВПРОВАДЖЕННЯ НОВОЇ МОДЕЛІ РИНКУ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ ТА ВСТАНОВЛЮЮТЬ ПРИНЦИПИ, НА ЯКІ БУДУТЬ ОРІЄНТУВАТИСЯ УПРОДОВЖ НАСТУПНИХ РОКІВ.

ДІЯЛЬНІСТЬ УВЕА



3.1. УЧАСТЬ У ЗАКОНОДАВЧОМУ ПРОЦЕСІ

2018 рік можна назвати роком важливих передумов здійснення ключових змін у відновлюваній енергетиці України. По-перше, саме 2018 рік заклав фундамент для стрибку зростання вітроенергетичних потужностей, який очікується у 2019 році – підписані контракти на постачання вітроенергетичного обладнання загальною потужністю понад 500 МВт, отримані дозволи та розпочато будівництво нових ВЕС. По-друге, продовжувалась робота з розробки та впровадження нормативно-правових документів в рамках прийнятого в 2017 році закону України «Про ринок електричної енергії».

Й найголовніша «законодавча» подія року – був розроблений та пройшов перше читання у Парламенті законопроект, який матиме безпосередній вплив на подальший розвиток як вітроенергетичної галузі, так і всього сектору відновлюваної енергетики України – законопроект, що передбачає перехід від державної системи підтримки відновлюваної енергетики через впровадження «зеленого» тарифу на електроенергію, вироблену за рахунок ВДЕ, на систему аукціонів з відновлюваної енергетики.

2018 рік, який як і попередні, став роком спільної конструктивної роботи всіх членів УБЕА із вирішення насущних проблем повсякденної життє-



діяльності вітроенергетичного сектору України. Протягом року УБЕА продовжувала працювати над забезпеченням стабільного, широкомасштабного впровадження вітроенергетичних технологій в країні.

Активні консультації та обговорення стосовно переходу державної підтримки галузі ВДЕ від системи «зеленого» тарифу на «зелені» аукціони проходили протягом року. Секретаріат та члени УБЕА приймали безпосередню участь в розробці тексту законопроекту, надавали свої пропозиції і зауваження під час його обговорення.





25-26 січня 2018 року в складі української урядової делегації Голова правління УБЕА, Віце-президент WWEA Андрій Конеченков прийняв участь в спільному засіданні щодо подальшого розвитку відновлюваної енергетики України, організованому Секретаріатом Енергетичного Співтовариства, яке проходило у Відні, Австрія. Головною темою дискусії було питання щодо введення «зелених» аукціонів, які мають прийти на заміну схемі підтримки виробництва електроенергії з ВДЕ за «зеленим» тарифом.

Після реєстрації в червні 2018 року законопроєкту № 8449 «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення конкурентних умов виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії» та декілька альтернативних законопроєктів (№8449-1, №8449-2, №8449-3, №8449-4, №8449-5, №8449-6) Секретаріатом УБЕА було проведено відкрите засідання членів Правління УБЕА (6 липня 2018 року), на якому була розроблена єдина позиція Української вітроенергетичної асоціації щодо законопроєктів про аукціони з ВДЕ. Лист з коментарями і пропозиціями від

УБЕА щодо вищенаведених законопроєктів разом з Протоколом відкритого засідання був направлений в адрес Комітету Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки України.

В 2018 році члени УБЕА брали участь у засіданнях Комітету з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки України, засіданнях робочої групи з розробки законопроєкту за новою системою підтримки відновлюваної енергетики, всього – 18 засідань. В результаті був підготовлений компромісний варіант з семи альтернативних законопроєктів, який і був представлений на перше читання Верховною Радою України.

В жовтні 2018 року УБЕА виступила одним із ініціаторів щодо підписання Меморандуму між провідними профільними асоціаціями України, а саме між Українською вітроенергетичною асоціацією, Українською асоціацією з відновлюваної енергетики, Біоенергетичною асоціацією України, Українською водневою Радою та Асоціацією сонячної енергетики. Вважаючи, що зволікання з прийняттям відповідного закону призведе до погіршення фінансування з боку міжнародних фінансових установ, та, як наслідок, до невиконання Україною зобов'язань щодо розвитку ВДЕ, взятих перед Європейським Енергетичним Співтовариством, що в свою чергу, негативно позначиться на інвестиційному кліматі в енергетичному секторі, п'ять найбільших асоціацій відновлюваної енергетики України виступили за зміни в системі підтримки «зеленої» генерації.

«Будь-які законодавчі зміни, пов'язані з новою системою підтримки сектору відновлюваної енергетики через впровадження аукціонів, мають позитивно вплинути на інвестиційний клімат



в Україні і гарантувати переможцям аукціонів безперешкодне приєднання нових потужностей до національної енергомережі. Обсяги нових потужностей ВДЕ визначатимуться відповідними щорічними квотами на загальнодержавному рівні і повинні відповідати Енергетичній Стратегії країни до 2035 року. В той самий час треба чітко розуміти, що без прозорого розуміння квот, які будуть надані для нових потужностей ВДЕ в електроенергетиці, ринок розвиватися не буде», – підкреслив Андрій Конеченков під час прес-конференції.

17 грудня 2018 року за участю Голови правління УБЕА, Віце-президента WWEA Андрія Конеченкова в УНІАН відбулася прес-конференція щодо скорішого ухвалення Верховною Радою Законопроекту №8449-д, на якій провідні асоціації та учасники ринку відновлюваної енергетики України виразили свою стурбованість щодо затримки з розглядом Верховною Радою України законопроекту, яка може негативно вплинути на подальший розвиток «зеленої» енергетики та наміри держави зміцнити енергетичну незалежність України. За підсумками прес-конференції Держенергоефективності, Українська вітроенергетична асоціація та Українська асоціація відновлюваної енергетики підписали звернення до Верховної Ради з проханням якнайшвидше розглянути Законопроект №8449-д і зберегти розвиток відновлюваної енергетики в Україні.



«Невизначеність з переходом на нову систему підтримки виробництва електроенергії за рахунок ВДЕ призводить до погіршення інвестиційного клімату. Саме тому необхідно термінове прийняття відповідних змін у законодавстві», – зазначив в своєму виступі Андрій Конеченков.

20 грудня 2018 року Законопроект №8449-д, який передбачає перехід від «зеленого» тарифу до нової системи підтримки відновлюваної елек-



троенергетики для нових об'єктів ВДЕ через введення механізму аукціонів з 2020 року, пройшов перше читання. Друге читання очікується в першому кварталі 2019 року.

Члени УБЕА приймали активну участь в обговоренні й інших законодавчо-нормативних документів, регулюючих розвиток вітроенергетичного сектору України. Були надані пропозиції щодо Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо інвестиційної привабливості будівництва об'єктів відновлюваної енергетики» 2517-VIII від 04.09.2018, Методики (порядку) формування плати за приєднання до системи передачі та системи розподілу, Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва електричної енергії тощо.

Протягом року УБЕА відстоювала введення єдиного «зеленого» тарифу та єдиної системи обліку для гібридних/комбінованих енергосистем з використанням відновлюваних джерел енергії для приватних домогосподарств. Дана пропозиція була включена у Законопроект №8449-д до Другого читання в Верховній Раді України.



3.2. МІЖНАРОДНІ КОНФЕРЕНЦІЇ, ОРГАНІЗОВАНІ ЗА УЧАСТЮ УВЕА

ПЕРШИЙ МІЖНАРОДНИЙ ЕНЕРГЕТИЧНИЙ ФОРУМ «ВІТЕР І ВОДЕНЬ»

17 травня 2018 відбулася значна подія в сучасному розвитку національного енергетичного сектору. Вперше в Україні пройшов Енергетичний форум Нової енергії «Вітер і Водень», організований Українською вітроенергетичною асоціацією і Енергетичною асоціацією «Українська воднева рада». Співорганізатором виступила A7 Conferences.

У роботі Форуму взяли участь 300 делегатів з 16 країн світу – представники інвестиційних компаній, виробників вітроенергетичного обладнання, національні та міжнародні девелопери вітроенергетичних проектів, банкіри, юристи. Вперше в країні обговорювалися питання щодо поєднання потужної вітрової енергії та необмеженого потенціалу енергії водню для забезпечення збалансованого розвитку енергетичного комплексу України і переходу до сучасної безвуглецевої економіки.

На Форумі виступили Олександр Домбровський, перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки; Сергій Савчук, голова Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження України; Максим

Єфімов, перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань промислової політики та підприємництва, Вікторія Керельська, радник Вітроенергетичної асоціації Європи WindEurope, Родіон Морозов, директор департаменту екологічних проектів АБ «Укргазбанк», Бен Вікерс, старший редактор Bloomberg New Energy Finance, Торстен Веллерт, керівник підгрупи Енергетика та екологія Групи Європейської комісії з підтримки України, Іван Плачков, Голова Ради ГС «Всеукраїнська енергетична асамблея», Міністр енергетики України 1999, 2005-2006 роки, Гюльша Алтікилач, Турецька вітроенергетична асоціація (TUREB). Модераторами секцій виступили Андрій Конеченков, Голова правління УВЕА, Віце-президент WWEA і Олександр Репкін, Президент Української Водневої Ради.

У своєму виступі Олександр Домбровський підкреслив: «Питання, яке поєднує не тільки в назві форуму, а й по суті енергію вітру та енергію водню – це важлива місія, яка змушує все українське енергетичне суспільство вчитись дивитися далеко-далеко за горизонт. Нам сьогодні дуже потрібні сильні драйвери для розвитку «зеленої» енергетики. Ми знаємо, що один з інструментів, який дає впровадження конкурентної ціни, конкурентної технології, є проведення аукціонів для нових про-





ектів. Проведення таких форумів, є надзвичайно важливим. Українська відновлювана енергоефективна політика це є той драйвер економічної політики, який дає нам концентруватися на динамічному розвитку високотехнологічного ВВП».

Під час панельних дискусій, присвячених питанням розвитку національної вітроенергетичної галузі, своїми знаннями та досвідом з делегатами Форуму поділилися Вікторія Сиромятова, директор компанії ДТЕК Вінд Пауер, Владислав Єременко, генеральний директор Управляючої компанії «Вітряні парки України», Карл Стурен, Генеральний директор компанії «Віндкрафт Україна», Максим Козицький, директор компанії «Еко-Оптіма». На Форумі учасники ринку також обговорювали питання, пов'язані з переходом на нову державну підтримку відновлюваної енергетики шляхом впровадження аукціонів з ВДЕ.

Голова Держенергоефективності Серій Савчук презентував на форумі розроблену агентством концепцію подальшого стимулювання розвитку відновлюваної електроенергетики: «Поетапне впровадження ефективної системи аукціонів дасть можливість зменшити вартість виробництва енергії з відновлюваних джерел та підвищити конкурентоспроможність бізнесу у цій сфері. Передбачається, що переможець аукціону матиме змогу продавати «чисту» електроенергію протягом 20 років».

Велику увагу привернули виступи представників компаній-виробників вітроенергетичного обладнання. Ігор Нус, директор з продажу в країнах СНД і Східної Європи компанії Vestas – світового лідера з виробництва вітротурбін, Віталій Севост'янов, технічний директор УК «Вітряні парки України» – першої і на даний час єдиної на пост-радянському просторі національної компанії, яка виробляє сучасні ВЕУ мегаватного класу, Міхаль Гловацький, директор з операційної діяльності Nordex Poland та Ларрі Ванг, Віце-президент китайської компанії Ming Yang Smart Energy представили новітні технології з виробництва вітрових турбін.

Андрій Конеченков, Голова правління УВЕА, Віце-президент WWEA: «Головною метою проведення першого в Україні вітро-водневого енерге-

тичного форуму стало обговорення можливостей збільшення частки відновлюваної енергетики в енергобалансі України за рахунок комплексного використання потужної енергії вітру і необмеженого ресурсу водневої енергії».

Сьогодні на відновлювані джерела енергії припадає дві третини світових інвестицій в генеруючі потужності, так як для багатьох країн вони стають найдешевшим джерелом енергії нового покоління. В ЄС 80% нових потужностей припадає на відновлювану енергетику, а вітроенергетика незабаром після 2030 року стане найбільшим джерелом електроенергії за рахунок істотного зростання як наземних, так і офшорних ВЕС. В той самий час розвиток промислової енергетики за рахунок вітру, у випадку з Україною, коли ми маємо великий відсоток ядерних енергоблоків, потребує впровадження маневрових потужностей для збалансованої роботи енергосистеми. Саме впровадження таких технологій, як воднева енергетика, може вирішити цю проблему».

Форум закінчився прийомом на честь 10-річчя Української вітроенергетичної асоціації, під час якого голова правління УВЕА, віце-президент WWEA Андрій Конеченков вручив Подяки УВЕА провідним вітроенергетикам та юристам України – членам УВЕА за їх величезний внесок в розвиток національного вітроенергетичного сектору.





III УКРАЇНСЬКИЙ ФОРУМ З ВІДНОВЛЮВАНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ '18

З 19 по 21 листопада 2018 року в місті Києві на території НСК «Олімпійський» пройшов «Український Енергетичний Тиждень '18», який став майданчиком для обговорення актуальних питань сектору енергетики. Головним підсумком заходу, організованого компанією A7 CONFERENCES, стало те, що Україна може і має стати енергонеалежною країною з розвиненим сектором відновлюваних джерел енергії та енергоефективності.

Другий день Українського Енергетичного Тижня '18 – був присвячений III Українському Форуму з Відновлюваної Енергетики '18. В своїй промові на відкритті форуму Сергій Савчук, Голова Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження України, зазначив, що «ринок відновлюваних джерел енергії набагато ширший, набагато більший, його не можна звести до будівництва лише сонячних станцій. Я впевнений, що поки ми будемо робити аукціони, інвестор має знайти і збільшити фінансування інших проєктів, які не менш цінні для економіки і з точки зору повернення інвестицій».

УВЕА виступила в якості співорганізатора сесії з вітроенергетики і інформаційного партнера «Українського Енергетичного Тижня '18». Завдяки співпраці організаторів форуму A7 і УВЕА сесія «Вітроенергетика в Україні» стала найбільшою на форумі. Модераторами сесії виступили: Андрій Конеченков, Голова правління УВЕА, Віце-президент WWEA, та Максим Сисоєв, старший юрист, Dentons Kyiv, співголова Комітету з палива та енергетики, ЄБА України. Спонсором сесії з вітроенергетики виступила Управляюча Компанія «Вітряні парки України».

Серед головних тем, які обговорювалися на секції, були питання, пов'язані з сучасними умовами будівництва вітроенергетичних об'єктів в Україні, досвідом роботи іноземних компаній.

Представники компаній-виробників вітротурбін, які вже генерують «зелену» електроенергію на території України, оптимістично оцінили розвиток національного сектору.

Владислав Єременко, генеральний директор Управляючої компанії «Вітряні парки України»: «Сьогодні ми надаємо можливість будь-якому виробнику прийти на цей ринок з досить довгими і недорогими грошима, побудувати турбіни і отримувати дохід. На ряду з цим, будь-який виробник має можливість прийти в Україну, створити тут виробництво, і для потенційних інвесторів створити додатковий бонус у вигляді надбавки до «зеленого» тарифу».

Ігор Нус, директор з продажу в країнах СНД і Східної Європи компанії VESTAS: «У 2011 році ми перші встановили на території колишнього СРСР турбіну нового покоління – 3 МВт-ного класу. Вітрова турбіна потужністю 3 МВт з перетворювачем частоти повного циклу – це зовсім інший підхід до регулювання електроенергії. Це був позитивний досвід в Україні, адже можна встановити турбіну і вона буде обертатися, але головне, щоб електроенергія пішла в мережу і мережа її прийняла. Сьогодні ми бачимо в Україні досить позитивне зростання вітроенергетичного ринку».

Вячеслав Феклін, директор GE Україна: «Ми стаємо тією компанією, яка пріоритезує ринок України і яка бачить багато можливостей для подальшого розвитку».

Питання щодо переходу від «зеленого» тарифу до аукціонів, природно, було у фокусі дискусії. Коментуючи перехід на нову систему підтримки ВДЕ в Україні через введення аукціонів Андрій Конеченков підкреслив: «Коли ми говоримо про швидкий перехід на аукціони, то ми повинні розуміти головну ціль такого переходу – це не штучне зниження тарифу, це створення нової схеми підтримки для відновлюваної енергетики, яка б задовольнила інвесторів. Ми готові переходити на нову систему аукціонів, але при цьому ми повинні зберегти інтереси ринка, щоб не зупинити ринок, як це відбулося в Польщі і не опуститися до зниження тарифу нижче економічно доцільного рівня».

В своїй презентації Джоел Меггелаарс, голова відділу з адвокаційної роботи на політичному рівні вітроенергетичної асоціації Європи WindEurope наголосив, що за прогнозами нещодавно опублікованого звіту Міжнародного Енергетичного Агентства «World Energy Outlook 2018» до 2030 року найголовнішим енергетичним джерелом в країнах ЄС, стане саме вітер. Але для цього ще треба впроваджувати нові системи балансування, створювати «розумні» (*smart*) мережі тощо. В рамках обговорення введення системи аукціонів, пан Меггелаарс попередив уряд України від повторення помилок інших країн, таких як, наприклад, відсутність гнучкості в наданні відповідних дозволів у Франції, передбаченість Німеччини в складанні правил аукціонів. Він зауважив: «При прийнятті рішення про

проведення аукціонів треба зробити все правильно. Краще йти еволюційним шляхом. Треба йти поступово. Це дасть більше впевненості на ринку» – підкреслив представник WindEurope.

Пан Меггелаарс акцентував увагу на тому, що стабілізація прибутку на ринку є ключовим фактором. «У багатьох країнах ми намагаємося пояснити, що розділення ризиків між суспільством і між розробником – добре для всіх, тому що, розділяючи ризики, ви знижуєте вартість фінансів, коли йдете в банк, і в підсумку це означає, що у вас буде більш дешеві фінанси, більше конкурентності на аукціоні, більш дешева електроенергія для бізнесу та громадян».

Мустафа Сердар Атасевен, Президент Турецької вітроенергетичної асоціації, президент Атасевен Груп підкреслив: «Турецька вітроенергетична асоціація є мостом між урядом та вітроенергетичним сектором країни. Це дуже важливо, оскільки уряду треба знати галузеві проблеми. Якщо ви хочете розвиватися швидше, ви повинні прислухатися до проблем сектору».

В той самий час Карл Стурен, Генеральний директор компанії «Віндкрафт Україна» зауважив, що запропонований законопроект не вирішує головну проблему, з якою стикається сьогодні сектор відновлюваної енергетики України, а саме –

балансування: «Як аукціони вирішують головну проблему – проблему балансування? Аукціони до балансування ніякого відношення не мають. Поки ми не зрозуміємо, як буде працювати механізм балансування потужностей, аукціони нічого не вирішать». Пан Стурен запропонував розглянути прийняття паралельно двох законів – по аукціонам і по балансуючим потужностям, що дасть можливість девелоперам чітко розуміти подальшу перспективу генерації електроенергії за рахунок відновлюваних джерел енергії. «У нас сьогодні є чудова можливість уникнути тих проблем, з якими стикалися інші країни в цьому секторі», – додав він.

Іншу позицію, на відміну від основних гравців ринку займає сьогодні Європейський банк реконструкції і розвитку (ЄБРР), який виступає за негайне введення аукціонів для ВДЕ. Ольга Єрьоміна, старший банкір департаменту електроенергії ЄБРР, підкреслила, що банк стурбований відсутністю значних кроків з боку парламенту щодо переходу від «зеленого» тарифу до інших більш раціональних систем підтримки розвитку відновлюваних джерел енергії, зокрема до «зелених» аукціонів.

Підсумовуючи результати вітроенергетичної сесії, можна з впевненістю сказати, що ринок відновлюваних джерел в Україні буде розвиватися. Але багато залежить від підтримки міжнародних фінансових установ.



3.3. СПІВПРАЦЯ З ПРОФІЛЬНИМИ ДЕРЖАВНИМИ УСТАНОВАМИ ТА МІЖНАРОДНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ



УЧАСТЬ У VIII СЕСІЇ АСАМБЛЕЇ МІЖНАРОДНОГО АГЕНТСТВА З ВІДНОВЛЮВАНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ (IRENA)

13-14 січня 2018 року в Абу-Дабі, Об'єднані Арабські Емірати, відбулася VIII сесія Асамблеї Міжнародного агентства з відновлюваних джерел енергії (IRENA), членом якого офіційно стала Україна. В даному заході взяли участь понад 1200 учасників з більш ніж 150 держав, включаючи Україну. Українську делегацію очолював Сергій Савчук, Голова Держенергоефективності України. До складу делегації також увійшли: народні депутати України Олександр Домбровський та Наталя Кацер-Бучковська, надзвичайний і повноважний посол України в ОАЕ Юрій Полурез, голова правління Української вітроенергетичної асоціації Андрій Конеченков, директор Департаменту відновлюваних джерел енергії Держенергоефективності Юрій Шафаренко та співробітники посольства України в ОАЕ.

18 січня 2018 року у Києві відбулась прес-конференція за участю Андрія Конеченкова, Голови правління УБЕА, Віце-президента WWEA, яка була присвячена участі Української делегації у VIII сесії Асамблеї IRENA.



ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ОЦІНКИ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ПРИРОДНИХ КОМПЛЕКСІВ НА ТЕРИТОРІЯХ ВЕС

21 травня 2018 року за ініціативою Науково-навчального центру «Біорізноманіття» Мелітопольського Державного педагогічного університету відбулося засідання Робочої групи з впровадження сучасних технологій оцінки та збереження природних комплексів на територіях ВЕС, в роботі якої прийняли участь члени правління УБЕА.

Учасники засідання обговорювали стратегію розробки науково-інформаційної системи моніторингу та оцінки головних компонентів біорізноманіття в Азово-Чорноморському регіоні України, а також питання щодо впровадження сучасних розробок комплексної системи оцінки впливів ВЕС на природні комплекси відповідно до національних та європейських вимог.

В заході прийняв участь заступник міністра освіти і науки України Максим Стріха. «Наслідки зміни клімату ми всі відчуваємо на собі. Для України – це величезна потреба в зміні традиційних технологій сільського господарства у зв'язку з підвищенням температури. Я вже не кажу про те, що перед і Україною, і людством стає загроза опустелювання великих територій. Відновлювана енергетика має ту велику перевагу, що вона не лише не збільшує викиди вуглецю, але й не створює енергетичного забруднення», – зазначив пан Стріха.

У своєму виступі, присвяченому впровадженню в Україні Директиви про охорону диких птахів та Оселищної директиви в межах Угоди України про асоціацію з ЄС, регіональної програми Пан-Європейської екологічної мережі (*Натура 2000/Смарагдова мережа*) Василь Костюшин, завідуючий відділом моніторингу та охорони тваринного світу Інституту зоології ім. І.І. Шмальгаузена НАН України, повідомив: «Україна підписала угоду з ЄС. В рамках цієї угоди ми взяли на себе зобов'язання з імплементації ряду законодавчих документів, які сьогодні працюють в ЄС. Відносно біорізноманіття, то це два документи – Пташина Директива (*Bird Directive*) й Оселищна Директива (*Habitat Directive*). Що нового це дасть країні? По-першу, на законодавчому рівні з'явиться перелік об'єктів так званої «Смарагдової мережі» України. Під час розгляду того чи іншого проекту потрібно буде враховувати цей перелік і проводити оцінку впливу на ці об'єкти.

На сьогодні, на базі існуючих даних, хоча вони вкрай неповні, вже підготовлені описи 271 об'єкту, які внесені до всесвітнього переліку об'єктів Смарагдової мережі України. Проте офіційної процедури затвердження цих об'єктів поки ще немає. Міністерство природних ресурсів та екології



України наразі допрацьовує проект закону, присвяченого саме Самарагдовій мережі. Прийняття цього закону очікується до кінця 2018 року».

Учасники робочої групи відвідали Ботієвську ВЕС, де ознайомилися з центром управління та інфраструктурою вітроелектростанції. Голова правління УБЕА, Віце-президент WWEA Андрій Конеченков представив презентацію щодо сучасного стану і перспектив розвитку вітроенергетичної галузі країни.

ЗУСТРІЧ З МІНІСТРОМ ЕНЕРГЕТИКИ, КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ ТА КЛІМАТУ ДАНІЇ ПАНОМ ЛАРСОМ ЛІЛЛЕХОЛЬТОМ

З 30 травня по 1 червня 2018 року, в рамках реалізації міжурядової співпраці із стратегічного енергетичного планування між Данією та Україною відповідно до Угоди про співробітництво у сфері розвитку та діяльності Українсько-Данського Енергетичного Центру (УДЕЦ) офіційна делегація з України на чолі з Міністром енергетики та вугільної промисловості України Ігорем Насаликом відвідала м. Копенгаген, Данія. До складу делегації ввійшли Ольга Буславець, Генеральний директор Директорату енергетичних ринків Міненерговугілля, Ольга Белькова, народний депутат України, заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань ПЕК, ядерної політики та ядерної безпеки, Сергій Савчук, Голова Держенергоефективності, та представники керівництва мерій Києва, Калуша та Чернігова. УБЕА – єдина неурядова профільна асоціація, яка увійшла до складу урядової делегації, була представлена Головою правління УБЕА, Віце-президентом WWEA Андрієм Конеченковим.

Українська делегація провела зустрічі із Міністром енергетики, комунальних послуг та клімату Данії паном Ларсом Ліллекгольтом (*Lars Chr. Lilleholt*) та в.о. генерального директора Данського енергетичного агентства Мартіном Хансенем. На цих зустрічах обговорювалися подальші кроки щодо



енергетичної співпраці України та Данії. Офіційним особами був презентований Огляд вітроенергетичного сектору України за 2017 рік, підготовлений Українською вітроенергетичною асоціацією.

Українська делегація відвідала завод Amager Bakke з переробки твердих побутових відходів з подальшим виробництвом теплової та електричної енергії в місті Копенгаген. Цікавим є те, що завод відкритий у 2017 році Данською компанією «ARC», яка спеціалізується на реалізації проектів щодо генерації енергії із сміття, також працює і як маневрена потужність для балансування роботи вітрових і сонячних електростанцій, які розташовані в регіоні. До того ж сміттєпереробний завод – взірць не лише комбінованого виробництва тепла та електроенергії із відходів, а й дотримання екологічних норм та використання сучасних «чистих» технологій.

Сторони розглянули можливість проведення спільного аналізу перспектив впровадження в Україні проектів щодо виробництва енергії із сміття та можливості залучення даної технології до балансування «зеленої» електроенергії.

ЗУСТРІЧ З ГЕНЕРАЛЬНИМ ДИРЕКТОРОМ ГРУПИ VESTAS АНДЕРСОМ РУНЕВАДОМ ТА ПРЕЗИДЕНТОМ VESTAS CENTRAL EUROPE НІЛЬСОМ ДЕ БААР

Розвиток вітроенергетичної галузі України також був обговорений під час зустрічі із представниками данської компанії Vestas, яка відбулась 30 травня 2018 р. в Копенгагені. Подальший

розвиток енергетичного сектору України може відбуватися, в першу чергу, за рахунок іноземних інвестицій та створення нових робочих місць. Враховуючи подальші обсяги реалізації вітроенергетичних проектів в Україні із залученням вітрових турбін Vestas, Міністр енергетики та вугільної промисловості Ігор Насалик запропонував президенту, Генеральному директору групи Vestas Андерсу Руневадому та Президенту Vestas Central Europe Нільсу де Баару розглянути можливість виробництва башт для вітротурбін Vestas на території України.

«В Україні є всі можливості для створення виробництва, включаючи сировину місцевого походження. Налагодження виробництва, в свою чергу, призведе до зменшення собівартості продукції і скорочення логістичних витрат», – вважає присутній на зустрічі Андрій Конеченков, Голова правління УВЕА, Віце-президент WWEA.

В програмі УДЕЦ на 2018-2020 рік передбачено залучення данських експертів для допомоги у вирішенні питань, пов'язаних зі створенням системи прогнозування виробництва електроенергії за рахунок вітру.

Можливим напрямком розвитку такої співпраці є створення розрахунково-аналітичного центру, наприклад, на базі Гарантованого покупця або Українсько-Данського спільного підприємства, що надаватиме учасникам ринку ВДЕ послуги з прогнозування генерації на підставі якісних розрахункових даних.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБ'ЄКТІВ ВІДНОВЛЮВАНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ В ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

16 серпня 2018 року в приміщенні Західної електроенергетичної системи НЕК «Укренерго», місто Львів, відбулися обговорення щодо розвитку об'єктів відновлюваної енергетики на території Львівської та Івано-Франківської областей, а саме щодо можливостей збільшення потужностей ВДЕ на «Острові Бурштинської ТЕС». Даний захід проходив за участю департаменту паливно-енергетичного комплексу та енергозбереження Львівської ОДА, Української вітроенергетичної асоціації, ПрАТ «Закарпаттяобленерго», АТ «Прикарпаттяобленерго», ПрАТ «Львівобленерго» та представників компаній, які впроваджують проекти з відновлюваної енергетики у Львівській та Івано-Франківській областях.

Відкриваючи засідання, Михайло Грет, заступник директора департаменту ПЕК Львівської ОДА, підкреслив: «Важливим є розвиток гірських територій, враховуючи, що в області розроблено та вже розпочато реалізацію Стратегії розвитку гірських територій Львівської області на 2018-2020 роки, де важливим елементом є відновлювана енергетика».

Учасники засідання були ознайомлені із сучасним станом «Острова Бурштинської ТЕС» і проблемними питаннями, які стосуються збільшення потужностей ВДЕ на даній території.

Андрій Конеченков, Голова правління УВЕА, Віце-президент WWEA, запропонував скористатися підтримкою з боку діючого проекту «Українсько-Данський Енергетичний Центр II» при Міністерстві енергетики та вугільної промисловості України в рамках реалізації міжурядової співпраці із стратегічного енергетичного планування між Данією та Україною щодо розробки інструментів і методик короткострокового прогнозування вироблення електроенергії із вітру та сонця.

За словами Михайла Грета «вже є домовленість про співпрацю департаменту ПЕК Львівської ОДА із ДП «НЕК «Укренерго» в розрізі двох на-

гальних на сьогодні питань, а саме: проведення заходів з метою введення в експлуатацію ПС – 330 кВ «Дрогобич» та розробка пропозицій щодо змін у чинному законодавстві, які будуть спрямовані на спрощення процедури розвитку відновлюваної енергетики».



КОНСУЛЬТАЦІЇ ЄБРР З ГРОМАДСЬКІСТЮ ЩОДО НОВОЇ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ СТРАТЕГІЇ ЄБРР НА 2019-2023 РОКИ

Консультативна нарада з громадськістю щодо нової Стратегії розвитку енергетичного сектору ЄБРР на 2019-2023 роки (Далі – «Стратегія») відбулася 25 жовтня 2018 року у Києві. У зустрічі, яка була організована ЄБРР прийняли участь представники громадянського суспільства та клієнти приватного сектора ЄБРР в Україні.

Захід був проведений з метою надання можливості зацікавленим сторонам висловити свої погляди та пропозиції щодо представленого проекту Стратегії, яка визначатиме пріоритети діяльності ЄБРР в енергетичному секторі на наступні 5 років.

У своїй презентації Кевін Борц, директор зі стратегії, енергетики та природних ресурсів, ЄБРР, Лондонський офіс, визначив стратегічні напрямки діяльності банку в енергетиці, серед яких одним з головних є перехід до низьковуглецевої економіки з широким застосуванням відновлюваних джерел енергії і все більшою електрифікацією. Нова Стратегія діяльності банку в енергетиці спрямована на забезпечення надійного та сталого постачання доступною за ціною енергії за рахунок переходу до орієнтованої на ринок низьковуглецевої енергетики.

Коментуючи Нову енергетичну стратегію ЄБРР Андрій Конеченков, Голова правління УВЕА, Віце-президент WWEA, зауважив, що в Україні сьогодні склалася унікальна ситуація, коли виробництво електроенергії за рахунок атомної



енергетики сягає 60% і подальше приєднання ВЕС та СЕС до енергомережі без впровадження балансуючих потужностей може бути зупинено з боку оператора національної енергомережі. Пан Конеченков запропонував ЄБРР не обмежуватися лише технологіями по спалюванню біомаси для виробництва тепла, але також підтримувати впровадження біогазових і водневих енерготехнологій, які сприяють вирішенню питання з балансування енергомережі.

ЗУСТРІЧ В ПРЕДСТАВНИЦТВІ ЄС В УКРАЇНІ

15 листопада 2018 року в представництві ЄС в Україні відбулася зустріч експертів та громадянського суспільства. На зустрічі була представлена Оцінка основних подій та викликів, що виникли в 2018 році, в ході виконання Україною Угоди про асоціацію та у загальній реформі енергетичного сектору. Також учасники обговорили законопроекти щодо впровадження нової системи підтримки відновлюваних джерел енергії. Від УБЕА в засіданні прийняв участь Андрій Конеченков, Голова правління УБЕА, Віце-президент WWEA.

ВИРОБНИЦТВО І ВИКОРИСТАННЯ ВОДНЮ – АЛЬТЕРНАТИВНИЙ ЕНЕРГЕТИЧНИЙ ШЛЯХ ДОСЯГНЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

13 грудня 2018 року в Берліні відбулась зустріч між Українською вітроенергетичною асоціацією, Енергетичною асоціацією «Українська воднева рада» і Асоціацією з водню та паливних елементів Німеччини. Під час зустрічі були обговорені можливості використання водню та відновлюваних джерел енергії в Україні. Зокрема, обговорення торкнулося таких питань як використання водневих технологій у промисловості, на транспор-



ті (вантажівки, автобуси, потяги), використання енергії вітру та сонця для виробництва водню, балансування «зеленої» електроенергії в національній енергомережі тощо.

Учасники зустрічі також домовилися підготувати і реалізувати спільну програму з проведення глибокого аналізу можливостей застосування водню в Україні з акцентом на використання енергії вітру та сонця для виробництва водню.

Під час зустрічі Голова правління УБЕА, Віце-президент WWEA Андрій Конеченков, Президент Енергетичної асоціації «Українська Воднева Рада» Олександр Рєпкін та Голова Асоціації з водню та паливних елементів Німеччини Вернер Дівальд підписали тристоронній Меморандум про співробітництво та партнерство між організаціями.

Меморандум спрямований на взаємовигідне партнерство і співробітництво між сторонами в області вітроенергетичних і водневих технологій для забезпечення переходу України до низьковуглецевої економіки.

У зустрічах взяла участь Амбасадор Відновлюваної Енергії в світі, Народна артистка України Руслана Лижичко.



3.4. УЧАСТЬ УВЕА У ПРОФІЛЬНИХ ЗАХОДАХ



ФОРУМ INVEST AND TRADE IN UKRAINE' 18

5-6 березня 2018 року в Нью-Йорку, США, успішно пройшов Форум «Invest and Trade in Ukraine' 18». В рамках Форуму відбулися зустрічі між представниками державних структур та бізнесу з України та США. Головна тема обговорень – залучення міжнародних інвестицій в Україну з США.

В рамках Форуму пройшли дві тематичні сесії: енергетика і інфраструктура. Провідні фахівці галузі виступили з презентаціями про можливості та переваги торгівлі з Україною, інвестуванні в проекти інфраструктури і «зеленої» енергетики. Перед учасниками форуму виступили: Володимир Омелян, Міністр інфраструктури України, Андрій Конеченков, Голова правління УВЕА, Віце-президент WWEA, Марія Барабаш, засновник та Президент A7 GROUP, Катерина Солдак, директор редакції Forbes International Editions, Олександр Репкін, Голова Наглядової Ради Tokmak Solar Energy, Мирон Рабій, партнер Dentons, Ілля Пономарьов, засновник Trident Acquisitions, Мирослава Гонгадзе, Голова української служби «Голос Америки» та інші.

Голова Наглядової ради Tokmak Solar Energy Олександр Репкін представив сучасний стан енергетичного ринку України і можливі рішення, пов'язані із залученням банківських кредитів у відновлювану енергетику.





Андрій Конеченков, Голова правління УБЕА, Віце-президент WWEA, у своїй презентації, присвяченій національному сектору вітроенергетики, акцентував увагу присутніх на інвестиційній привабливості «зеленої» енергетики в Україні.

Організатором XII конференції «Invest & Trade in Ukraine» виступила компанія A7 CONFERENCES, Співорганізатором – юридична фірма Dentons.

UKRAINE RENEWABLE ENERGY & POWER INFRASTRUCTURE INVESTMENT CONFERENCE

28 березня 2018 року на конференції «Ukraine Renewable Energy & Power Infrastructure Investment Conference», організованій словацькою компанією «Euroconvention Global», говорили про динаміку розвитку «чистої» енергетики в Україні та її інвестиційний потенціал.

Думки щодо введення аукціонів, які висловлювалися представниками з боку Міністерства енергетики, ЄБРР та народним депутатом України паном Львом Підлісецьким, автором концепції нового законопроекту, викликали багато питань з боку інвесторів. Іншу думку висловив Йоханнес Бауер, перший радник, керівник відділу Програм зовнішньої допомоги «Енергетика. Навколишнє середовище. Транспорт» Представництва Європейського Союзу в Україні, який наголосив, що будь-які зміни

в поточній системі мають відбуватися з урахуванням сталості та стабільності. Він наголосив на необхідності підіймати ціни для викопної енергетики, запровадженні діяльності омбудсмена для енергосектору та розроблення стратегії переходу від вугільної генерації до генерації з відновлюваних джерел. Інформаційним партнером конференції виступила ГС «УБЕА». Голова правління УБЕА, Віце-президент WWEA Андрій Конеченков зробив презентацію з перспектив розвитку вітроенергетичних проєктів в Україні.

ENERGY CHINA СИМПОЗИУМ З ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЧНОГО РИНКУ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ТА СХІДНОЇ ЄВРОПИ

12 червня 2018 року у Вільнюсі, Литовська Республіка, відбувся Симпозіум з електроенергетичного ринку Центральної та Східної Європи, ініційований корпорацією Energy China, яка є одним з найбільших світових постачальників комплексних енергетичних рішень, входить до всесвітнього рейтингу компаній Fortune 500.

В центрі уваги Симпозіуму знаходились питання, пов'язані з міжнародним співробітництвом і перспективами розвитку енергетичних ринків країн Центральної та Східної Європи. Перед учасниками виступили представники корпорації Energy China, Віце-міністр енергетики Литви Ліна Сабайтієне, Віце-міністр економіки та інновацій Литви Еліус Чивіліс, Віце-президент Всесвітньої вітроенергетичної асоціації WWEA, Голова правління УБЕА Андрій Конеченков, Голова правління Lietuvos Energija Дарій Майтстенас та інші експерти з енергетики.

Віце-міністр енергетики Литви Ліна Сабайтієне повідомила, що Нова енергетична стратегія країни спрямована на зменшення імпорту електроенергії та збільшення виробництва електроенергії з ВДЕ: «Відновлювані джерела повинні стати основою





виробництва електричної та теплової енергії до 2050 року». Очікується, що частка ВДЕ дорівнюватиме 45% в 2030 року та до 80% у 2050 року. За прогнозами, вітроенергетика складатиме найбільшу частку електроенергії, виробленої за рахунок ВДЕ, – 55% до 2030 року.

У своїй презентації Голова правління УБЕА, Віце-президент WWEA, Андрій Конеченков надав огляд українського вітроенергетичного сектору та представив перспективи його розвитку. Зацікавленість китайської сторони щодо співробітництва в галузі «чистої» енергетики, а саме вітрової, сонячної, вітро-водневої та «чистого» вугілля була висловлена головою Energy China Corp. Цзяньпіном Вангом під час зустрічі з Андрієм Конеченковим.

Під час енергетичного симпозиуму було підписано 3 угоди про співробітництво між компаніями та асоціаціями Китаю, Литви та України. Зокрема, була підписана Угода між North China Power Engineering Co Ltd., Energy China Corp. та НТК Метрополія, Україна, щодо проекту 200 МВт сонячної електростанції.

ФІНАНСУВАННЯ ЕНЕРГЕТИКИ В УКРАЇНІ: ЗЕЛЕНЕ МАЙБУТНЄ ВЖЕ НЕЗАБАРОМ

«Фінансування енергетики в Україні: Зелене майбутнє вже незабаром» – під такою назвою 14 червня 2018 року в конференц-залі готелю Hilton, Київ, відбулася конференція, організаторами якої виступили юридичні фірми Radcliffe Partners та Clifford Chance. Метою заходу було просування діалогу між професіоналами у сфері відновлюваної енергетики, представниками інвестиційних організацій та комерційних банків щодо ефективного використання сучасних фінансових можливостей у секторі «зеленої» енергетики.

Конференція відбувалася за участю Голови Держенергоефективності України Сергія Савчука, нещодавно новообраного члена НКРЕКП Дмитра Коваленка, Голови правління УБЕА, Віце-президента WWEA Андрія Конеченкова, Голови Між-

народної Турецько-Української бізнес асоціації Бурака Пехлівана, директора по комунікаціям та міжнародному співробітництву НЕК «Укренерго» Михайла Бно-Айріяна, представників ЄБРР, Укр-газбанка, а також експертів ринку відновлюваної енергетики та провідних юристів Redcliffe Partners та Clifford Chance.

«Треба відзначити, що починаючи з 2017 року Україною цікавляться провідні вітроенергетичні та інвестиційні компанії з Китаю, Туреччини, Данії та Німеччини, – зазначив в своєму виступі Андрій Конеченков, Голова правління УБЕА, Віце-президент WWEA. – Проте, Україна ще знаходиться на початковій стадії розвитку «зеленої» енергетики на відміну більшості європейських країн, які вже мають у своєму енергобалансі від 10% до 44% генерації електроенергії лише за рахунок енергії вітру».

Протягом конференції її учасники обговорювали можливості та напрямки формування структури ринку сталої енергетики в Україні, процес інтеграції у європейський енергетичний ринок, нові підходи та інструменти міжнародного фінансування «зеленої» енергетики в Україні.

АГРОЕНЕРГЕТИКА

16 червня в Києві з успіхом пройшла спеціалізована конференція, присвячена перспективам отримання енергії з відновлюваних джерел енергії: біомаси, вітру, сонця і гідро. Учасники заходу обговорювали питання, пов'язанні з розвитком технологій відновлюваних джерел енергії і їх застосуванням в аграрно-промисловому комплексі країни, інвестиції в будівництво нових об'єктів і заводів, зміни в законодавчо-нормативній базі України. У своєму виступі Микола Савчук, член Правління УБЕА, керівник напрямку малої та середньої генерації, Генеральний директор «ГРЕСА-ГРУПП», представив переваги використання вітрових та сонячних систем в агросекторі країни.





ENERGYCRIUSE'18

14 вересня 2018 року на борту лайнера Rosa Victoria відбувся перший Український енергетичний інвестиційний вечір, який зібрав ТОП-менеджерів провідних українських та міжнародних фінансових установ, міжнародних інвесторів, найбільших компаній енергетичного сектору та представників держави для дискусій про останні законодавчі ініціативи, їх вплив на інвестиційний клімат України та фінансові можливості енергетичного сектора.

Андрій Конеченков, Голова правління УБЕА, Віце-президент WWEA, та Марія Барабаш, Президент A7 CAPITAL модерували сесію «Законодавчі ініціативи щодо змін в системі стимулювання розвитку енергетики України». Фахівці галузі, представники урядових організацій висловили свою думку щодо законопроекту з введення аукціонів з ВДЕ в Україні. Серед спікерів були: Сергій Савчук, Голова Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження України, Макс Лебедев, партнер юридичної фірми GOLAW, Юрій Гнатюк,

директор ДП «ЕНЕРГОРИНОК», Максим Сисоєв, радник юридичної фірми Dentons, Антон Гудаченко, директор департаменту регулювання відносин у сфері енергетики НКРЕКП; Олександр Мартинюк, керівник експертної групи розвитку Групи експертів з розвитку ВДЕ Директорату енергетичних ринків Міністерства енергетики та вугільної промисловості України.

МІЖНАРОДНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ ФОРУМ «ЕКОЛОГІЯ, ВИКЛИКИ, ІННОВАЦІЙНІ РІШЕННЯ»

14 вересня 2018 у Колонній залі Київської міської державної адміністрації пройшов Міжнародний екологічний форум, присвячений Міжнародному дню захисту озонного шару.

Форум, метою якого є створення комунікаційної платформи для залучення інвестицій та налагодження міжнародного співробітництва в галузі охорони навколишнього середовища та енергоефективності в Україні, зібрав ТОП-представників провідних і міжнародних фінансових установ, профільних міністерств, міжнародних інвесторів, компаній енергетичного, будівельного і аграрного секторів, громадських організацій.

З презентацією про перспективи вітроенергетичного сектора в Україні і можливість співпраці з екологічними експертами виступив Андрій Конеченков, Голова правління УБЕА, Віце-президент WWEA.



МІЖНАРОДНИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БІЗНЕС-ФОРУМ 5Т ОДЕСА

4 жовтня 2018 року Андрій Конеченков, Голова правління УВЕА, Віце-президент WWEA, презентував сучасний стан вітроенергетичного сектору України на третьому Міжнародному інвестиційному бізнес-форумі 5Т Одеса. Українська вітроенергетична асоціація виступила офіційним інформаційним партнером цього заходу.

КРУГЛИЙ СТІЛ «ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ – ЗАПОРУКА ДОВГОЛІТТЯ»

18 жовтня 2018 року Голова правління УВЕА, Віце-президент WWEA Андрій Конеченков прийняв участь у Круглому столі «Здоровий спосіб життя – запорука довголіття», на якому розповів про проведені світові дослідження, зокрема й в США, щодо позитивного впливу вітроенергетики на продовження життя людини за рахунок екологічно чистої генерації електроенергії. Організаторами заходу виступили громадська організація «Живу в гармонії» та Українсько-ізраїльський Інститут стратегічних досліджень імені Голди Меїр.

ГЛОБАЛЬНИЙ САМІТ З ВІТРОЕНЕРГЕТИКИ 2018

Понад 35 000 відвідувачів із 100 країн світу зібралися в Гамбурзі з 25 по 28 вересня 2018 року на найбільшу у світовій вітроенергетиці подію –



Глобальний Саміт з вітроенергетики 2018 (Global Wind Summit 2018).

Саміт складався з Виставки наземної і офшорної вітроенергетики WindEnergy Hamburg's Global on & Offshore Expo, на якій було презентовано понад 1400 експонентів, і вітроенергетичної конференції WindEurope's Global on & Offshore Conference, в рамках якої перед делегатами виступили понад 250 спікерів з усього світу, включаючи політиків, представників бізнесу, виробників вітроенергетичного обладнання і розробників сучасних технологій.



FINANCING WIND POWER PROJECTS IN UKRAINE:

Unveiling opportunities and challenges

Svitlana Teush¹, Andriy Konechenkov²,

¹Redcliffe Partners Law Firm; ²Ukrainian Wind Energy Association, Ukraine

REDCLIFFE
PARTNERS



Abstract

In Ukraine, 2017 and 2018 have seen a recovery in the wind-power sector, and the renewable energy industry in general, following two years of stagnation. International financial institutions (IFIs) and private foreign investors are showing growing interest in the Ukrainian wind market, with a number of new projects being launched or contemplated. Ukraine has remarkable potential for the development of almost every type of renewable energy, including wind-power projects (WPPs). More than 7,000 km² of land is available, which can be developed for WPPs.

STATE SUPPORT AND INCENTIVES TO BOOST RENEWABLES IN UKRAINE

An attractive state support mechanism: The feed-in tariff ("FIT") is the principal support mechanism, with fairly high rates, and is referenced to the Euro.

Fixed long-term FIT with limited risk of change: The FIT is established by law as at the date of facility commissioning, and is effective until 1 January 2030.

Limited risk of sales: A single offtaker (currently, state enterprise "Energoynok") is obliged to purchase all electricity produced from renewable sources under the FIT until 1 January 2030.

Pre-PPA. Improved bankability: A power purchase agreement ("PPA") between a producer and the offtaker can be concluded in the early stages of a project (even prior to obtaining a construction permit and grid connection).

Window of opportunity. Highest FIT: In order to obtain the highest FIT, the project should be commissioned by the end of 2019.

Bonuses for use of local content: Bonuses are paid for the use of local equipment, as a 5% or 10% surcharge on top of the FIT.

Relief or limitation of liability for imbalances: A producer is fully released from responsibility for imbalances or bears only partial responsibility, depending on the date of the plant being commissioned.

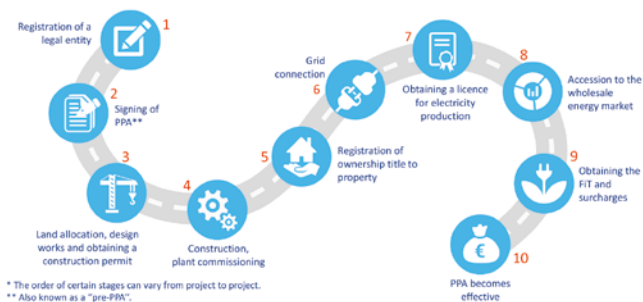
Strategic importance of renewables: The growing role of renewables is recognised amongst the key components of the country's energy security, according to Ukraine's Energy Strategy and the National Action Plan for Renewable Energy.

Ambitious renewable energy targets and undertakings: Ukraine is committed to a binding 11% share of energy from renewable sources of gross final energy consumption by 2020, compared with a share of less than 2% in 2017, requiring investment of EUR 16 billion. Ukraine's Energy Strategy foresees a further increase in this share to at least 25% by 2035.

Objects

The presentation outlines the benefits and challenges of financing WPPs in Ukraine. The topic is of both practical and scientific interest to all those interested in RE. The insight provided will assist participants with taking well-informed decisions regarding undertaking WPPs in Ukraine, and making more accurate forecasts of investment prospects. A case study and an overview of the practicalities involved will facilitate the implementation of WPPs in Ukraine for those players who are already active there.

THE MAIN STAGES OF DEVELOPMENT OF A RENEWABLE ENERGY PROJECT*



Methods

- Descriptive (qualitative and quantitative) methods to provide an overview of the current situation in the sector and its growth dynamics.
- Correlational and comparative analyses to compare the core elements of the electricity market design relevant to RE, the state support system, the RE share in the energy mix, and RE targets in Ukraine compared with those in other countries.
- Empirical data and meta-analysis to show the patterns and structures used in a WPP project financing based on a case study, and to describe how project-specific issues and risks compare with those at the macrolevel of the country and its power system in its entirety.

Results

The current support mechanism is attractive for investment. Good progress has been made toward international standards of bankability of RE projects. In particular, in 2017-2018, the template form of PPA was considerably amended, with the aim of enhancing its bankability and raising investment. The current template form of a PPA is accepted as bankable by many investors, particularly IFIs.

The trend in currency regulations is toward liberalisation and alleviation of the restrictions introduced back in 2014 during the crisis in Ukraine. A recently adopted Law of Ukraine "On Currency and Currency Transactions" provides a platform for a free circulation of capital and currency liberalisation in alignment with the European standards.

Competition, sustainability and diversity of support mechanisms are increasingly in focus. The current trend is toward an increase of competition through the contemplated introduction of auctions and CfDs.

RENEWABLE ENERGY LEGAL UPDATES

June 2017	September 2017	December 2017	December 2017	January 2018	June 2018	July 2018
Ukraine's electricity market will be redesigned in line with European practices	The template PPA is improved to help foster the bankability of renewable energy projects	Paying import VAT in instalments for certain machinery and equipment	Environmental impact assessment is enacted in Ukraine, aligned with European standards	Further amendments to the template power purchase agreement to enhance its bankability	Registration of draft bills on renewable energy auctions with the Verkhovna Rada (Parliament) of Ukraine	The law on the full-fledged currency liberalisation and free movement of capital has been adopted pursuant to the EU-Ukraine Association Agreement

Conclusions

The renewable energy sector is unsaturated in Ukraine, and there is significant potential for its further growth. There is a favourable legislative framework in place, and a strong political will to respect the relevant international commitments of Ukraine in the renewable energy acquis and achieve the targets set.

WPP projects should be thoroughly crafted and forecast to better navigate project-specific risks. Thorough due diligence of a target project, and selection of reliable and experienced local partners for a project, is key to the success of WPPs in Ukraine.

This window of opportunity, as it currently stands, is not unlimited. Existing patterns may evolve with the aim of improving competition in the industry, eliminating market distortions and providing adequate price signals for investors.

INSTALLED AND PROJECTED WIND CAPACITIES, MW



CASE STUDY: FINANCIAL RESTRUCTURING OF A WIND POWER DEVELOPMENT PROJECT

Wind farm: Botievo wind farm, the coast of the Azov sea, Zaporizhzhya region, Ukraine
 Debt restructuring for LLC "Wind Power" for the total amount of EUR 228 mln
 Installed capacity: 200 MW
 The total project value EUR 340 mln
 Loan ensured by the guarantee from EKF (Denmark's Export Credit Agency)



Meet us at B5.527

windeurope.org/summit2018

#GlobalWind2018

Download
the poster



Новий шлях вітроенергетики – таким було гасло, яке об'єднало численні виступи, презентації, дискусії, що прозвучали в Гамбурзі. Основою фундаменту такого нового шляху розвитку світової вітроенергетичної промисловості є: електрифікація; взаємодія різних секторів економіки, в першу чергу електроенергетики, опалення і транспорту; діджиталізація і нові схеми фінансування. Єврокомісар з енергетики Мігель Аріас Каньете підкреслив, що енергетичний перехід стосується не тільки безпосередньо енергетичного сектору, він стосується і теплопостачання, і будівництва, і транспорту.

Виступаючи на відкритті Глобального саміту з вітроенергетики Фатіх Біріль, виконавчий директор Міжнародного енергетичного агентства (МЕА), підкреслив: «Коли ми говоримо про інтеграцію в енергосистему, магічним словом є слово «гнучкість» нашої енергосистеми для вирішення поставлених перед нами викликів, пов'язаних з інтеграцією сонячної і вітрової енергії».

Уже втретє поспіль на виставці WindEnergy Hamburg's Global on & Offshore Expo був представлений стенд українського виробника вітротурбін – компанії «Фурлендер Віндтехнологі». В роботі Глобального Саміту з вітроенергетики 2018 прийняла участь делегація з України, яка складалась з понад 50 осіб – представників різних українських та міжнародних компаній, що працюють в області вітроенергетики України, включаючи девелоперів, виробників обладнання, юристів.

УБЕА разом з юридичною фірмою Redcliffe Partners представила на Глобальному Саміті з віт-



роенергетики постерну доповідь «Financing Wind Power projects In Ukraine: Unveiling opportunities and challenges», авторами якої виступили Світлана Теуш, радник з питань енергетики, будівництва та інфраструктури Redcliffe Partners, Андрій Конеченков, Голова правління УБЕА, Віце-президент WWEA, Галина Шмідт, член Правління УБЕА, ТОВ «Українське вітроенергетичне агентство».

В рамках Глобального Саміту з Вітроенергетики 2018 Народній артистці України Руслані було офіційно присвоєно почесне звання «Амбасадора Відновлюваної Енергії в світі» за її активну роль в просуванні відновлюваної енергетики.

«Перед українською енергетикою стоїть непросте завдання – реконструкція сектора і перехід з імпортованих енергоресурсів на використання місцевих екологічно чистих технологій. Гібридна війна,



яка триває в Україні і сьогодні, була спровокована, в першу чергу, газовою війною. Розвиток відновлюваної енергетики та безпосередньо вітроенергетики дозволяє не тільки використовувати місцевий, екологічно чистий енергоресурс, що, в свою чергу, призводить до розвитку місцевої інфраструктури, інвестицій в регіонах і створенню нових робочих місць, а й відкриває шлях до миру», – зазначив Андрій Конеченков, Голова правління УБЕА, Віце-президент WWEA, на церемонії присудження Руслані почесного звання «Амбасадора Відновлюваної Енергії в світі».

ЛЬВІВЩИНА – ХАБ МОЖЛИВОСТЕЙ

1-2 листопада 2018 року у Львові з успіхом пройшов XVIII Міжнародний економічний форум «Львівщина – хаб можливостей», організатором якого виступила Львівська державна обласна адміністрація. Міжнародний Економічний Форум – головна ділова подія Західного регіону України, котра вже 18 років поспіль збирає найвпливовіших людей зі сфер економіки, бізнесу, державного управління, міжнародних дипломатів та представників соціальної інфраструктури для обговорення та вирішення важливих питань економічного розвитку, державотворення, а також нетворкінгу та обміну досвідом.

Під час пленарного засідання «Сила вітру – рушій енергонезалежності» своїми думками відносно розвитку вітроенергетичних технологій як на Львівщині, так й в цілому в країні поділилися Максим Козицький, директор компанії ТОВ «Еко-Оптіма,

Еніс Факиоглу, співзасновник компанії Atlas Global Energy BV, Enisolar та ТОВ «Атлас Глобал Енерджи» та Олена Колтик, директор з розвитку Української асоціації відновлюваної енергетики. Модерував засідання Андрій Конеченков – Голова правління УБЕА, Віце-президент WWEA.

В рамках проведення Міжнародного економічного форуму відбулось урочисте відкриття найбільшої в Західній Україні сонячної електростанції «Яворів-1» загальною потужністю 36 МВт, проект якої впровадила в Яворівському районі Львівської області ТОВ «Енергопарк Яворів» (група компаній «ЕКО-Оптіма»). Загальна потужність СЕС буде складати 72 МВт, друга черга якої буде побудована у 2019 році.

7-Й ВІТРОЕНЕРГЕТИЧНИЙ КОНГРЕС ТУРЕЧЧИНИ

5-6 листопада 2018 року в Анкарі пройшов 7 вітроенергетичний конгрес Туреччини TWEC 2018, організований Турецькою вітроенергетичною асоціацією TUREB. Біля 2000 делегатів, які представляють профільні міністерства Турецької Республіки, державні та міжнародні інституції, виробників вітроенергетичного обладнання та вітроенергетичні компанії брали участь в обговоренні, обміні знаннями і дебатах, спрямованих на сприяння подальшому успіху вітроенергетичної галузі Туреччини.

Порядок денний дводенного конгресу включав широкий спектр актуальних питань і завдань, що стоять перед сектором – від планів розвитку на





найближчі 5-10 років, подальшої підтримки національної вітроенергетичної промисловості до проведення аукціонів і фінансування.

Інтерес гравців Турецького вітроенергетичного ринку до вітроенергетичного сектору України залишається високим. Уже третій рік поспіль Голова правління УБЕА, Віце-президент WWEA Андрій Конеченков бере участь у роботі Вітроенергетичного Конгресу Туреччини. Свою презентацію на TWEC 2018 Андрій Конеченков присвятив інвестиційної привабливості вітроенергетичного

ринку України, представивши можливості національного сектора вітроенергетики для турецьких інвесторів.

11 МІЖНАРОДНИЙ ЕНЕРГЕТИЧНИЙ КОНГРЕС ТА ВИСТАВКА В АНКАРІ

З 8 по 9 листопада українська делегація, яка складалася з представників компаній-членів УБЕА, прийняла участь у роботі 11 Міжнародного Енергетичного конгресу та виставці в Анкарі, яка була організована за участю Міністерства енергетики та природних ресурсів Туреччини в Анкарі. В даному заході прийняли участь наступні члени УБЕА: ТОВ «Еко-Оптіма», ТОВ «Юджіті Консалтінг», ТОВ «Крейн Юкрейн», GT, юридичні компанії – Redcliffe Partners, Саєнко Харенко та інші.

III LEGAL ENERGY FORUM

Своїм баченням актуальних проблем і перспектив української енергетики поділилися учасники III Legal Energy Forum, який пройшов 14 листопада в Києві. Цьогорічний захід, який «Юридична практика» проводить третій рік поспіль, пройшов за підтримки Національної асоціації адвокатів України та інформаційної підтримки УБЕА. Генеральним партнером форуму традиційно виступила ЮФ Астерс.

Третя сесія форуму була присвячена актуальним питанням і правовим аспектам відновлюваної енергетики. Модератором обговорення виступив Ярослав Петров, партнер Asters. Про сучасні тенденції розвитку вітроенергетичного ринку в Європейському Союзі і в Україні розповів Андрій Конеченков, Голова правління УБЕА, Віце-президент WWEA. «Вітроенергетика – дуже перспективна технологія як для інвесторів, так і для девелоперів», – констатував Андрій Конеченков.





На підтримці відновлюваної енергетики в Україні – нюансах «зеленого» тарифу та аукціонах – акцентувала увагу учасників форуму Марина Гріцишина, радник ЮФ Sayenko Kharenko, зазначивши, що останні зміни в підходах до підтримки ВДЕ є закономірними і відповідають світовій практиці.

РОЗВИТОК МАЛОЇ І СЕРЕДНЬОЇ ГЕНЕРАЦІЇ – ШЛЯХ ДО КЛАСТЕРНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ МАЙБУТНЬОГО

21-23 листопада 2018 року відбувся III Міжнародний форум Innovation Market. Триденна програма конференц-заходів була присвячена обговоренню широкого спектру тематик з розвитку інноваційної та інвестиційної діяльності в освіті, науці, енергетиці, екології, фінансовому та банківському секторі.

21 листопада 2018 року в рамках Міжнародного форуму Innovation Market у залі секції «Енергетика» пройшла дискусія «Розвиток малої і середньої генерації – шлях до кластерної енергетики майбутнього», в роботі якої прийняв участь член Правління УВЕА, керівник напрямку малої та середньої генерації, Генеральний директор «ГРЕ-СА-ГРУПП» Микола Савчук. У своєму виступі пан Савчук представив можливості використання малої і середньої генерації в енергетичній системі

України, а також переваги вітро-сонячних комбінованих енергосистем для домашніх господарств.

СЬОМА ГАЛУЗЕВА ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ «СИСТЕМИ ГАРАНТОВАНОГО ЕЛЕКТРОПОСТАЧАННЯ І АВТОМАТИЗАЦІЇ 2018»

22 листопада 2018 року у приміщенні Торгово-промислової палати України відбулася Сьома галузева електротехнічна конференція «Системи гарантованого електропостачання і автоматизації 2018», організатором якої виступив журнал «Сети & Бизнес». Щорічна осіння конференція, присвячена системам гарантованого електропостачання і автоматизації, приділила велику увагу питанням відновлюваної енергетики, захисту від блискавок, гарантованого електроживлення дата-центрів, пожежної безпеки.

В рамках пленарної секції з доповіддю про стан ринку вітроенергетики України виступив Андрій Конеченков, Голова правління Української вітроенергетичної асоціації, Віце-президент Всесвітньої вітроенергетичної асоціації. Він розповів про досягнення й особливості розвитку вітроенергетики в світі і Україні, звернув увагу на високі темпи будівництва ВЕС і СЕС, зокрема, в Китаї і країнах третього світу.

У 2018 РОЦІ ЧЛЕНИ УВЕА ПРИЙНЯЛИ УЧАСТЬ У ПОНАД 50 РІЗНИХ ПРОФІЛЬНИХ КОНФЕРЕНЦІЯХ ТА ЗАХОДАХ У БІЛЬШОСТІ ОБЛАСТЕЙ УКРАЇНИ, ДЕ СЬОГОДНІ РОЗВИВАЄТЬСЯ ВІТРОЕНЕРГЕТИКА, В ТОМУ ЧИСЛІ У ПРОВЕДЕНІ ГРОМАДСЬКИХ СЛУХАНЬ, ПРИСВЯЧЕНИХ ВІТРОЕНЕРГЕТИЧНИМ ПРОЕКТАМ, У ЗАСІДАННЯХ КОМІТЕТУ З ПИТАНЬ ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ, ЯДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ЯДЕРНОЇ БЕЗПЕКИ ЩОДО НОВИХ ЗАКОНОПРОЕКТІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ З РОЗВИТКОМ ВДЕ, ТОЩО.

3.5. НАГОРОДИ ТА ВІДЗНАКИ

ПЕРШІ ЕКО-ОСКАРИ В УКРАЇНІ

Бізнес-форум «ЕКОтрансформація України. Стейкхолдери зелених змін-2018», який пройшов 17 грудня 2018 року в Києві, зібрав лідерів сфери «ЕКО», кращих відомих галузевих експертів, керівників провідних підприємств. Учасники форуму представили свої головні досягнення в галузі екології, відновлюваної енергетики та енергозбереження, кращі реалізовані екологічні рішення.

Форум відкрився церемонією нагородження Дипломами «Стейкхолдер зелених змін» та статуетками «Ecotransformation-2018» (ЕКО-Оскар) за вагомий внесок у «зелену» трансформацію держави. 50 стейкхолдерів «зелених» змін — тих, хто протягом року впливав на екологічну політику держави та окремих підприємств, успішно долав перепони та знаходив рішення задля екологічної трансформації держави та бізнесу, отримали перші в Україні ЕКО-Оскари.

Отримуючи нагороду, Голова правління УБЕА, Віце-президент WWEA Андрій Конеченков подякував усім учасникам вітроенергетичного ринку України за спільну активну роботу в просуванні екологічно чистої, вітрової електроенергетики задля досягнення енергетичної незалежності та стабільного розвитку країни: «Найважливішим чинником розвитку сучасних енерготехнологій в багатьох розвинених країнах світу вважається подовження терміну життя людей. Саме відновлювана енергетика, яка сьогодні витісняє використання викопного палива, створює екологічно безпечні умови розвитку суспільства та покращує стан життя людей на нашій планеті. Я дуже вдячний організаторам цього заходу за чудову ідею привернути увагу суспільства до «зелених» змін».



«VIVAT, УКРАЇНО!». РОЛЬ ОСОБИСТОСТІ В ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПИ

15 червня 2018 року в Українському національному інформаційному агентстві «Укрінформ», місто Київ, відбулася презентація книги «VIVAT, Україно!», яка містить статті про знакових особистостей країни в найрізноманітніших галузях. Андрій Конеченков, Голова правління УБЕА, Віце-президент WWEA, став учасником Всеукраїнської програми «Золотий фонд нації. VIVAT, Україно!»

«Книга «VIVAT, Україно!» побачила світ зусиллями Української конфедерації журналістів з нагоди 10-ї річниці Всеукраїнської програми «Золотий фонд нації».

«Актуальність цієї книги зумовлена тим, що відповідно до рішення Європейського парламенту 2018 рік проголошено Роком культурної спадщини в Європі. Саме тому видання доповнене розділом «Герої України», більшість з яких є гідними представниками культурно-мистецької еліти України», — наголосив модератор події, Народний артист України Ярослав Борута. Андрій Конеченков в своєму виступі подякував організаторам цього проекту за високу оцінку його діяльності в галузі відновлюваної енергетики. Символічним було те, що дана подія відбулася саме в Міжнародний День Вітру.

3.6. РОЗШИРЕННЯ ПАРТНЕРСТВА

У 2017 році ГС «УВЕА» активно співпрацювала з державними установами, національними та іноземними профільними асоціаціями. З метою розширення партнерства, спрямованого на розвиток збалансованого енергетичного сектора України було підписано ряд меморандумів про партнерство та співпрацю.

МЕМОРАНДУМ ПРО ПАРТНЕРСТВО ТА СПІВПРАЦЮ З ВСЕУКРАЇНСЬКОЮ ЕНЕРГЕТИЧНОЮ АСАМБЛЕЄЮ

Підписаний 13 квітня 2018 року Меморандум про партнерство та співпрацю між ГС «УВЕА» та ГС «Всеукраїнська Енергетична Асамблея» спрямований на ефективне співробітництво двох громадських спілок щодо розвитку збалансованого енергетичного сектора України, і, зокрема, сприянню поширенню практик та досвіду використання ВДЕ в електроенергетиці та розвитку національного виробництва відповідного обладнання. В рамках співпраці між ГС «УВЕА» та ГС «Всеукраїнська Енергетична Асамблея» на початку 2018 року вийшла з друку книга «Відновлювана енергетика. Вітрові електростанції. Настанова з розробки та супроводження проектів у сфері вітроенергетики. (СОУ ВЕА.600.1.1./01:2017 Відновлювана енергетика)».

МЕМОРАНДУМ ПРО СПІВРОБІТНИЦТВО МІЖ АСОЦІАЦІЄЮ СИСТЕМНОЇ ПІДТРИМКИ УКРАЇНСЬКИХ РЕФОРМ І ТЕХНОЛОГІЙ НИЗЬКОВУГЛЕЦЕВОЇ ЕКОНОМІКИ І УВЕА

10 квітня 2018 року Президент Громадської спілки «Асоціація системної підтримки українських реформ і технологій низьковуглецевої еко-

номіки» Василь Гуреєв та Голова правління Громадської спілки «Українська вітроенергетична асоціація» Андрій Конеченков підписали Меморандум про партнерство та співпрацю між двох спілок.

Меморандумом визначені дії, спрямовані на розвиток збалансованого енергетичного сектору України. Сторони будуть сприяти поширенню практик та досвіду використання низьковуглецевих технологій в електроенергетиці, в першу чергу, вітрових, сонячних і водневих технологій. Документом, зокрема, передбачено співробітництво УВЕА та Асоціації системної підтримки українських реформ і технологій низьковуглецевої економіки.

МЕМОРАНДУМ ПРО ПАРТНЕРСТВО ТА СПІВПРАЦЮ З ЕНЕРГЕТИЧНОЮ АСОЦІАЦІЄЮ «УКРАЇНСЬКА ВОДНЕВА РАДА»

Поєднання потужної енергії вітру та необмеженого потенціалу водневої енергії для забезпечення збалансованого розвитку енергетичного комплексу України, що дозволяє перехід до сучасної безвуглецевої економіки є метою Меморандуму про партнерство та співпрацю між ГС «УВЕА» та Енергетичною асоціацією «Українська Воднева Рада», підписання якого відбулося 11 травня 2018 року в місті Київ. Успішне проведення в травні цього ж року Міжнародного Форуму Нової енергії «Вітер і Водень» є виразним прикладом співробітництва двох асоціацій.

МЕМОРАНДУМ ПРО ПАРТНЕРСТВО ТА СПІВПРАЦЮ З ОФІСОМ АМБАСАДОРА ВІДНОВЛЮВАНОЇ ЕНЕРГІЇ РУСЛАНИ ЛИЖИЧКО

13 вересня 2018 року відбулося підписання Меморандуму про партнерство та співпрацю між ГС «Українська вітроенергетична асоціація» та Офісом Амбасадора відновлюваної енергії в світі Руслани Лижичко.

Виступаючи перед присутніми на підписанні Меморандуму членами УВЕА, Народна артистка України Руслана Лижичко, наголосила: «Сучасні війни – це, по-перше, війни за ресурси і боротьба за їх локації. Можна зразу сказати, що за газом, нафтою та вугільними локаціями іде шалена війна, і Донбас теж не виключення з цього. І ми розуміємо, що сонце і вітер – вони є для всіх, що кордонів для них немає, за них неможливо воювати. Друге за що воюють, так це за старі енергетичні схеми.



Повинна з'явитися нова модель енергоринку. І третє, необхідно боротися з фейковою інформацією, спрямованою проти відновлюваної енергетики. Підписуючи сьогодні цей Меморандум, я хочу допомогти збудувати іншу енергетику».

«Я дуже вдячний пані Руслані, міжнародному Амбасадору Відновлюваної енергії в світі, за її великий вклад в пропаганду та підтримку безвуглецевого розвитку як України, так і всього світу. Руслана відкриває особливий стиль музики – музику в стилі Renewables, у стилі вітру та сонця», – прокоментував Андрій Конеченков, Голова правління Української вітроенергетичної асоціації, Віце-президент WWEA.



МЕМОРАНДУМ ПРО ПАРТНЕРСТВО ТА СПІВПРАЦЮ З ОФІСОМ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ РАДИ

18 вересня 2018 року Українська вітроенергетична асоціація підписала Меморандум про партнерство і співпрацю з Офісом Національної інвестиційної ради України, метою якого є об'єднання зусиль щодо співпраці у реформуванні законодавства, що регулює сектор «зеленої» енергетики, обміну інформацією і досвідом, налагодження партнерства з представниками сектору ВДЕ в інших країнах, сприянню інформаційної допомозі інвесторам для реалізації проектів з відновлюваної енергетики в Україні.

Останнім часом сектор відновлюваної енергетики України привертає велику увагу до іноземних компаній, в першу чергу – інвестиційних, ЕРС-контракторів, виробників обладнання для вітрового та сонячного сектору. «Такий інтерес пояснюється, в першу чергу, привабливим законодавством України, високими «зеленими» тарифами і достат-

нім потенціалом відновлюваних джерел енергії для розвитку масштабних проектів з будівництва СЕС і ВЕС, – прокоментував Андрій Конеченков, Голова правління УВЕА, Віце-президент WWEA. – Проте, справжні іноземні інвестори дуже обережно будують свої плани щодо вкладання своїх інвестицій в український ринок ВДЕ. Ми повинні покращувати інвестиційний імідж нашої країни».

МЕМОРАНДУМ ПРО ПАРТНЕРСТВО ТА СПІВПРАЦЮ З МІЖНАРОДНИМ СОЮЗОМ БІЗНЕСМЕНІВ УКРАЇНИ ТА ТУРЕЧЧИНИ

15 листопада 2018 року у Києві в Міжнародному союзі бізнесменів України та Туреччини був підписаний Меморандум про партнерство та співпрацю між МГО «Міжнародний союз бізнесменів України та Туреччини» і ГС «Українська вітроенергетична асоціація». Сторонами були визначені наступні сфери взаємного співробітництва:

- Обмін інформацією, досвідом та матеріалами з питань залучення інвестицій, створення сприятливого інвестиційного клімату.
- Виявлення актуальних проблем, бар'єрів щодо впровадження вітроенергетичних технологій в Україні, виробництва електроенергії за рахунок вітру та спільний пошук шляхів їх врегулювання.
- Сприяння проведенню заходів з турецькими та українськими компаніями, зацікавленими в провадженні спільних проектів на території України.
- Розвиток партнерства у сфері вітроенергетики між представниками електроенергетичного сектору України та Туреччини.





**Ukrainian Wind Energy Agency is your reliable information partner
in the global wind industry**

**Українське вітроенергетичне агентство – Ваш надійний інформаційний
партнер у світовій вітроенергетичній промисловості**

Ukrainian Wind Energy Agency

UWEA LLC

39/41 Shota Rustaveli str.
Kiev 01019 Ukraine
tel. +38044 2232996
e-mail: uwea@i.ua

Українське вітроенергетичне агентство

ТОВ УВЕА

вул. Шота Руставелі 39/41
Київ 01019 Україна
тел. +38044 2232996
ел.почта: uwea@i.ua



ЧЛЕНИ УВЕА

Vestas

NORDEX

acciona
Windpower

SIEMENS Gamesa
RENEWABLE ENERGY

GOLDWIND



SENVION
wind energy solutions

MINGYANG SMART ENERGY
明阳智能
地蕴天成·能动无限

Fuhrlander
ВИНДТЕХНОЛОДЖИ



D.TEK



СІВАШЕНЕРГОПРОМ

WIND PARKS
OF UKRAINE



ЕКО
ОПТИМА

GÜRIŞ
1958

acciona
Energy

UDP
Renewables



UKRAINIAN GREEN
TECHNOLOGY CONSULTING

WindGuard
Eastern Europe

A7 CAPITAL

DNV·GL

BROKBRIDGE

GEO+
NET

МЕТРОПОЛІА
НАУКОВО-ТЕХНІЧНА КОМПАНІЯ

ЮЖНЕ ЕНЕРДЖІ

ДніпроВНІПенергопром

АЛЬТЕРНАТИВНА
ЕНЕРГЕТИКА
ПРИКАРПАТТЯ

Екозахист
професійні екологічні послуги

CRANE
UKRAINE

DEALEX
WE CARE

greenville
ENERGY
In unity with nature

MAI CEE
Insurance Brokers

Wind Solar Energy
WSE



ATLAS
GLOBAL ENERGY

UKRAINE
POWER RESOURCES



CLEAR ENERGY

Кам'янська
вітрогенеруюча електростанція

TeplodarPV

REDCLIFFE
PARTNERS

Астерс

DENTONS

C/M/S
Law . Tax

MCL
Management • Consulting • Law

SAVENKO KHARENKO
NEW LAW FIRM

ETERNA LAW

MORIS GROUP
LAW COMPANY ЮРИДИЧНА КОМПАНІЯ

ЮРИДИЧЕСКАЯ КОМПАНИЯ
ПРАВООЩИТА
УКРАИНА

ОРГАНІЗАТОР
A7 CONFERENCES

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПАРТНЕР
A7 CAPITAL

ПАРТНЕР
GOLAW

ЗА ПІДТРИМКИ
UWEA UKRAINIAN
WIND ENERGY
ASSOCIATION

Fairmont
GRAND HOTEL KYIV
UKRAINE

24-26
ВЕРЕСНЯ
2019

 **UKRAINIAN
OIL & GAS INVESTMENT
FORUM '19**
24 ВЕРЕСНЯ 2019 РОКУ

 **UKRAINIAN
RENEWABLE ENERGY
FORUM '19**
24 ВЕРЕСНЯ 2019 РОКУ

 **UKRAINIAN
ENERGY EFFICIENCY
FORUM '19**
26 ВЕРЕСНЯ 2019 РОКУ

 **ФОРУМ 2019
ОСББ**
26 ВЕРЕСНЯ 2019 РОКУ

U KRAINIAN E NERGY W EEK '19

НАЙБІЛЬША КОМУНІКАЦІЙНА ПЛАТФОРМА
В СЕКТОРІ ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ

РЕЄСТРАЦІЯ:
a7conf.com/uew/ua

В РАМКАХ ПРОВЕДЕННЯ
УКРАЇНСЬКОГО ЕНЕРГЕТИЧНОГО
ТИЖНЯ '19

ENERGYCRUISE '19

UKRAINIAN ENERGYNIGHT

31 ТРАВНЯ • 2019
КИЇВ, УКРАЇНА • ЛАЙНЕР "РОЗА ВІКТОРІЯ"

РЕЄСТРАЦІЯ:
a7conf.com/energycruise/ua

 **+38 044 227 27 77**

